

प्रहरी नियमावली, २०४९

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति
२०४९।०९।०६

संशोधन:

१. प्रहरी (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०४९	२०४९।११।१५
२. प्रहरी (दोस्रो संशोधन) नियमावली, २०५०	२०५०।०६।१८
३. प्रहरी (तेस्रो संशोधन) नियमावली, २०५०	२०५०।०९।२९
४. प्रहरी (चौथो संशोधन) नियमावली, २०५३	२०५३।०९।०९
५. प्रहरी (पाँचौं संशोधन) नियमावली, २०५४	२०५४।१०।२७
६. प्रहरी (छैठौं संशोधन) नियमावली, २०५५	२०५५।०७।२३
७. प्रहरी (सातौं संशोधन) नियमावली, २०५७	२०५७।०३।१९
८. प्रहरी (आठौं संशोधन) नियमावली, २०६०	२०६०।१२।१६
९. प्रहरी (नवौं संशोधन) नियमावली, २०६०	२०६०।१२।२६
१०. प्रहरी (दसौं संशोधन) नियमावली, २०६१	२०६१।१२।१७
११. प्रहरी (एघारौं संशोधन) नियमावली, २०६३	२०६३।१०।२९
१२. प्रहरी (बाह्रौं संशोधन) नियमावली, २०६४	२०६४।०८।०३
१३. प्रहरी (तेह्रौं संशोधन) नियमावली, २०६४	२०६५।०९।२३
१४. प्रहरी (चौधौं संशोधन) नियमावली, २०६५	२०६५।०८।०९
१५. प्रहरी (पन्ध्रौं संशोधन) नियमावली, २०६५	२०६६।०९।०२
१६. प्रहरी (सोह्रौं संशोधन) नियमावली, २०६६	२०६६।०९।०९

प्रहरी ऐन, २०१२ को दफा ३९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यी नियमहरूको नाम “प्रहरी नियमावली, २०४९” रहेकोछ ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,-
- (क) “ऐन” भन्नाले प्रहरी ऐन, २०१२ सम्भन्नुपर्छ ।
- (ख)^१ “कार्यकारी निर्देशक” भन्नाले राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान प्रमुखलाई सम्भन्नु पर्छ ।
- (ख१)^२ “प्रहरी आयुक्त” भन्नाले महानगरीय प्रहरी कार्यालयको प्रमुख सम्भन्नुपर्छ ।
- (ख२)^३ “प्रहरी सह-आयुक्त” भन्नाले महानगरीय प्रहरी परिसरको प्रमुख सम्भन्नुपर्छ ।
- (ख३)^४ “समादेशक” भन्नाले महानगरीय प्रहरी शिक्षालय तथा क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रको प्रमुख सम्भन्नुपर्छ ।
- (ग) “रिक्तुट” भन्नाले नयाँ भर्ना भई तालिमको अवधिमा रहेका प्रहरी जवान सम्भन्नुपर्छ ।
- (घ) “परिवार” भन्नाले प्रहरी कर्मचारीको पति, पत्नी, नाबालक छोरा, अविवाहिता छोरी तथा आफ्नैले पालनपोषण गर्नुपर्ने आफ्नै बाबु, आमा, सौतेनी आमा सम्भन्नुपर्छ ।
- (ङ) “प्रहरी परिचर” भन्नाले घोडासम्बन्धी हेरचाह गर्ने सयससमेतलाई जनाउँछ ।

परिच्छेद-२

गठन र वर्गीकरण

३. **प्रहरी सेवाको विभाजन:** प्रहरी सेवालाई देहायबमोजिमको समूहमा विभाजन गरिएको छ:-
- (क) जनपद प्रहरी ।

१ एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
२ एघारौँ संशोधनद्वारा थप ।
३ एघारौँ संशोधनद्वारा थप ।
४ एघारौँ संशोधनद्वारा थप ।

- (ख) सशस्त्र प्रहरी ।
- (ग) पहरा प्रहरी ।
- (घ) दङ्गा नियन्त्रण प्रहरी ।
- (ङ) ट्राफिक प्रहरी ।
- (च)⁵ महानगरीय प्रहरी

४. श्रेणी र पद: (१) प्रहरी सेवामा देहायका श्रेणीहरू हुनेछन्:-

- (क) राजपत्रांकित ।
- (ख) राजपत्र अनंकित ।

(२) देहायका राजपत्रांकित श्रेणीमा देहायका पदहरू हुनेछन्:-

- (क)⁶ विशिष्ट श्रेणी - प्रहरी महानिरीक्षक
 - प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक
 - कार्यकारी निर्देशक (प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक)

- (ख)⁷ प्रथम श्रेणी - प्रहरी आयुक्त (प्रहरी नायव महानिरीक्षक)
 - प्रहरी नायव महानिरीक्षक
 - कार्यकारी निर्देशक (प्रहरी नायव महानिरीक्षक)
 - प्रहरी सह-आयुक्त (प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक)
 - प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक ।

- (ग)⁸ द्वितीय श्रेणी - प्रहरी उपरीक्षक
 - प्रहरी सह-आयुक्त (प्रहरी उपरीक्षक)
 - समादेशक (प्रहरी उपरीक्षक) वा प्रहरी नायव उपरीक्षक

5 एघारौँ संशोधनद्वारा थप ।
6 एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
7 एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
8 एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

- समादेशक (प्रहरी नायव उपरीक्षक)

(घ) तृतीय श्रेणी - प्रहरी निरीक्षक

(३) राजपत्र अनंकित श्रेणीमा निम्नलिखित पदहरू रहनेछन्:-

(क) प्रथम श्रेणी - प्रहरी नायव निरीक्षक

(ख) द्वितीय श्रेणी - प्रहरी सहायक निरीक्षक

(ग) तृतीय श्रेणी - प्रहरी हवलदार

(घ) चतुर्थ श्रेणी - प्रहरी जवान

(४) प्रहरी परिचर पद श्रेणी बिहीन पद मानिनेछ।

५. कार्यालयको स्थापना र कार्यालय प्रमुख: (१)^९ देहायका प्रहरी कार्यालयहरूमा देहायका कार्यालय प्रमुखहरू रहनेछन्:-

(क) प्रहरी प्रधान कार्यालय - प्रहरी महानिरीक्षक

(ख) राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान - कार्यकारी निर्देशक

(ग) महानगरीय प्रहरी कार्यालय - प्रहरी आयुक्त

(घ) क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय - प्रहरी नायव महानिरीक्षक

^{१०}(ङ) नेपाल प्रहरी अस्पताल - प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक

(च) महानगरीय प्रहरी परिसर - सह-आयुक्त

(छ) महानगरीय प्रहरी शिक्षालय - समादेशक

(ज) सशस्त्र प्रहरी गण - प्रहरी उपरीक्षक

(झ) सशस्त्र प्रहरी तालिम केन्द्र - प्रहरी उपरीक्षक

(ञ) प्रहरी पहरा गण - प्रहरी उपरीक्षक

(ट) जिल्ला प्रहरी कार्यालय - प्रहरी उपरीक्षक वा प्रहरी नायव उपरीक्षक

(ठ) दङ्गा नियन्त्रण प्रहरी गण - प्रहरी उपरीक्षक वा प्रहरी नायव उपरीक्षक

९ एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित।

१० चौधौँ संशोधनद्वारा संशोधित।

- (ड) महानगरीय विमानस्थल सुरक्षा - प्रहरी उपरीक्षक
प्रहरी कार्यालय
- (ढ) क्षेत्रीय प्रहरी अस्पताल - प्रहरी उपरीक्षक वा प्रहरी नायव
उपरीक्षक वा प्रहरी निरीक्षक
- (ण) क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्र - समादेशक
- (त) महानगरीय ट्राफिक प्रहरी परिसर - प्रहरी नायव उपरीक्षक
- (थ) महानगरीय पर्यटक प्रहरी - प्रहरी नायव उपरीक्षक
- (द) केन्द्रीय प्रहरी संगीत विद्यालय - प्रहरी नायव उपरीक्षक
- (ध) नगर प्रहरी कार्यालय - प्रहरी नायव उपरीक्षक वा प्रहरी
निरीक्षक
- (न) महानगरीय प्रहरी वृत्त - प्रहरी नायव उपरीक्षक
- (प) ट्राफिक प्रहरी कार्यालय - प्रहरी नायव उपरीक्षक वा प्रहरी
निरीक्षक वा प्रहरी नायव
निरीक्षक
- (फ) विमानस्थल सुरक्षा गार्ड - प्रहरी नायव उपरीक्षक वा प्रहरी
निरीक्षक वा प्रहरी नायव
निरीक्षक
- (व) महानगरीय ट्राफिक प्रहरी वृत्त - प्रहरी निरीक्षक
- (भ) महानगरीय सामुदायिक प्रहरी - प्रहरी निरीक्षक
- (म) सशस्त्र प्रहरी गुल्म - प्रहरी निरीक्षक
- (य) इलाका प्रहरी कार्यालय - प्रहरी निरीक्षक वा प्रहरी नायव
निरीक्षक
- (र) वडा प्रहरी कार्यालय - प्रहरी निरीक्षक वा प्रहरी नायव
निरीक्षक
- (ल) महानगरीय प्रहरी प्रभाग - प्रहरी निरीक्षक
- (व) सशस्त्र प्रहरी सेनामुख - प्रहरी नायव निरीक्षक
- (श) प्रहरी चौकी - प्रहरी सहायक निरीक्षक

(२) उपनियम (१) मा तोकिएका कार्यालय र कार्यालय प्रमुखहरूमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी हेरफेर वा थपघट गर्न सक्नेछ ।

(३) नियम १० बमोजिमका अधिकारीले उचित सम्झेमा कुनै एक कार्यालयमा समान दर्जाका एकभन्दा बढी प्रहरी कर्मचारीहरू नियुक्त गर्न सक्नेछ । त्यस्तो अवस्थामा सम्बन्धित कार्यालयको प्रशासकीय नियन्त्रण निजहरूमध्ये सबभन्दा वरिष्ठ कर्मचारीबाट हुनेछ ।

¹¹६. प्रहरी प्रधान कार्यालयको मातहतमा रहने: (१) नेपाल राज्यका सबै प्रहरी कार्यालयहरूले प्रहरी प्रधान कार्यालयको सामान्य नियन्त्रण तथा निर्देशनमा रही काम गर्नेछन् ।

तर, देहायका प्रहरी कार्यालयहरू प्रहरी प्रधान कार्यालयको प्रत्यक्ष नियन्त्रणमा रहनेछन्:-

- (क) महानगरीय प्रहरी कार्यालय
- (ख) क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय
- (ग) राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान
- (घ) सशस्त्र प्रहरी गण नं. १
- (ङ) लागू औषध नियन्त्रण कानून कार्यान्वयन एकाइ
- (च) प्रहरी अस्पताल
- (छ) केन्द्रीयस्तरका अन्य प्रहरी कार्यालय ।

¹²६क. महानगरीय प्रहरी कार्यालय मातहतमा रहने : देहायबमोजिमका प्रहरी कार्यालयहरू महानगरीय प्रहरी कार्यालय मातहत रहनेछन्:-

- (क) महानगरीय प्रहरी परिसर,
- (ख) महानगरीय प्रहरी शिक्षालय,
- (ग) सशस्त्र प्रहरी गण,
- (घ) महानगरीय विमानस्थल सुरक्षा प्रहरी कार्यालय,

11 एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

12 एघारौँ संशोधनद्वारा थप ।

- (ड) महानगरीय ट्राफिक प्रहरी परिसर,
- (च) महानगरीय पर्यटक प्रहरी,
- (छ) महानगरीय प्रहरी वृत्त,
- (ज) महानगरीय ट्राफिक प्रहरी वृत्त,
- (झ) महानगरीय सामुदायिक प्रहरी,
- (ञ) सशस्त्र प्रहरी गुल्म,
- (ट) महानगरीय प्रहरी प्रभाग ।

13. क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयको मातहतमा रहने: प्रधान कार्यालय र सो कार्यालयको प्रत्यक्ष नियन्त्रणमा रहने कार्यालयबाहेक क्षेत्रभरिका सबै प्रहरी कार्यालयहरूले सम्बन्धित क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयको सामान्य नियन्त्रण तथा निर्देशनमा रही काम गर्नेछन् ।

तर, देहायका प्रहरी कार्यालयहरू क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयको प्रत्यक्ष नियन्त्रणमा रहनेछन् :-

- (क) सशस्त्र प्रहरी गण,
- (ख) प्रहरी पहरा राण,
- (ग) जिल्ला प्रहरी कार्यालय,
- (घ) दण्ड नियन्त्रण प्रहरी गण,
- (ड) क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्र,
- (च) ट्राफिक प्रहरी कार्यालय,
- (छ) क्षेत्रीयस्तरका अन्य प्रहरी कार्यालय ।

८. जिल्ला प्रहरी कार्यालयको मातहतमा रहने: देहायका प्रहरी कार्यालयहरू जिल्ला प्रहरी कार्यालयको प्रत्यक्ष नियन्त्रणमा रहनेछन्:-

- (क) नगर प्रहरी कार्यालय ।

- (ख) इलाका प्रहरी कार्यालय ।
- (ग) वडा प्रहरी कार्यालय ।
- (घ) सशस्त्र प्रहरी सेनामुख ।
- (ङ) ट्राफिक प्रहरी कार्यालय ।
- (च) प्रहरी चौकी ।
- (छ) जिल्लास्तरका अन्य प्रहरी कार्यालयहरू ।

परिच्छेद-३

नियुक्ति गर्ने कार्यविधि

९. सुरु नियुक्ति हुने पद: प्रहरी सेवाको देहायका पदहरूको पूर्ति साधारणतया नयाँ नियुक्तिद्वारा हुनेछ र अरू पदहरूमा बहुवाद्द्वारा पूर्ति गरिनेछ:-
- (क) प्रहरी निरीक्षक
 - (ख) प्रहरी सहायक निरीक्षक
 - (ग) प्रहरी जवान
 - (घ) प्रहरी परिचर
१०. नियुक्ति गर्ने अधिकारी: प्रहरी सेवाका देहायका श्रेणीका पदहरूमा देहायका अधिकारीले नियुक्ति गर्नेछन्:-
- (क) प्रहरी निरीक्षक र सोभन्दा माथिको पदमा - नेपाल सरकार ।
 - (ख) प्रहरी नायव निरीक्षक र प्रहरी सहायक निरीक्षक पदमा - प्रहरी महानिरीक्षक । प्रहरी नायव महानिरीक्षक ।
 - (ग) प्रहरी हवलदार र प्रहरी जवान पदमा - प्रहरी प्रधान कार्यालय वा क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयका प्रहरी उपरीक्षक वा सोभन्दा माथिका प्रहरी अधिकृत वा क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रका समादेशक ।

(घ) प्रहरी परिचर पदमा -प्रहरी नायव उपरीक्षक वा सोभन्दा माथिल्लो दर्जाका प्रहरी अधिकृतले ।

¹⁴११. पदपूर्ति गर्ने तरिका: (१) रिक्त रहेको प्रहरी निरीक्षक र प्रहरी सहायक निरीक्षकको पदमा पचास प्रतिशत खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा र पचास प्रतिशत बहुवाद्द्वारा पदपूर्ति गरिनेछ ।

(२) प्रहरी जवान र प्रहरी परिचर पदमा शत प्रतिशत खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्ति गरिनेछ ।

(३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्ति गर्दा प्रहरी सेवालाई समावेशी बनाउन खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति हुने पदमध्ये पैतालीस प्रतिशत पद छुट्याई सो प्रतिशतलाई शतप्रतिशत मानी देहायबमोजिमका उम्मेदवार बीचमा मात्र छुट्टाछुट्टै प्रतिस्पर्धा गराइ पदपूर्ति गरिनेछ :-

(क)	महिला	बीस प्रतिशत
(ख)	आदिवासी/जनजाति	बत्तीस प्रतिशत
(ग)	मधेसी	अठ्ठाइस प्रतिशत
(घ)	दलित	पन्ध्र प्रतिशत
(ङ)	पिछडिएको क्षेत्र	पाँच प्रतिशत

स्पष्टीकरण:

(१) यस उपनियमको प्रयोजनको लागि “पिछडिएको क्षेत्र” भन्नाले अछाम, कालिकोट, जाजरकोट, जुम्ला, डोल्पा, बझाङ, बाजुरा, मुगु र हुम्ला जिल्ला सम्भन्नुपर्छ ।

(२) यस उपनियमको खण्ड (क), (ख), (ग) र (घ) को प्रयोजनको लागि “महिला, आदिवासी/जनजाति, मधेसी र दलित” भन्नाले आर्थिक र सामाजिक रूपमा पछाडि परेका महिला, आदिवासी/जनजाति, मधेसी र दलितलाई सम्भन्नुपर्छ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम पदपूर्ति गर्ने प्रयोजनका लागि आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका महिला, आदिवासी/जनजाति, मधेसी र दलित समुदायको विवरण नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेबमोजिम हुनेछ ।

तर त्यसरी नतोकेसम्मको लागि जुनसुकै महिला, आदिवासी/जनजाति, मधेसी र दलित समुदायलाई आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेको समुदाय मानिनेछ ।

(५) उपनियम (३) बमोजिम छुट्याइएका पदको लागि दरखास्त पेस गर्दा देहाय बमोजिमका प्रमाण संलग्न हुनुपर्नेछ :-

- (क) आदिवासी/जनजातिका लागि नेपाल आदिवासी/जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानबाट आदिवासी/जनजाति भनी प्रमाणित भएको,
- (ख) दलितका लागि राष्ट्रिय दलित आयोगबाट दलित भनी प्रमाणित भएको,
- (ग) मधेसीका लागि नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोके बमोजिमको संस्थाबाट मधेसी भनी प्रमाणित भएको,
- (घ) पिछ्छाइएको क्षेत्रका लागि उपनियम (३) मा उल्लेख भएका जिल्लामा स्थायी बसोबास गरी सम्बन्धित जिल्लाबाट नै नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको तथा सम्बन्धित गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाबाट दरखास्त पेस गर्दाका बखतसम्म सोही स्थानमा स्थायी बसोबास भएको भन्ने प्रमाणित गरिएको ।

(६) उपनियम (३) बमोजिम प्रतिशत निर्धारण गर्दा एक प्रतिशत भन्दा कम घतांक (फ्र्याक्सन) आएमा त्यस्तो घतांक जुन समुदायको हकमा आएको हो सोभन्दा लगत्तै पछिको समुदायमा सरेँ जानेछ ।

(७) उपनियम (३) बमोजिम छुट्याइएको पदमा कुनै दरखास्त नपरेमा वा आवश्यक संख्यामा उम्मेदवार उत्तीर्ण हुन नसकी आवश्यक संख्यामा पदपूर्ति हुन नसकेमा त्यसरी नपुग भएको पद संख्या उपनियम (१) र (२) बमोजिमको खुल्ला प्रतियोगिताका लागि हुने उम्मेदवारबाट पूर्ति गरिनेछ ।

१२. नयाँ नियुक्तिको आधार: प्रहरी निरीक्षक र प्रहरी सहायक निरीक्षक पदमा नियुक्तिको लागि देहायबमोजिमको आधारमा छनौट गरिनेछः-

- (क) शैक्षिक योग्यता ।
- (ख) बौद्धिक क्षमता ।
- (ग) शारीरिक तन्दुरुस्ती ।
- (घ) आचरण ।
- (ङ) उमेर ।
- (च) व्यक्तित्व ।

१३. खुल्ला प्रतियोगितामा भाग लिन सक्ने व्यक्तिहरू: (१) प्रहरी निरीक्षक पदको लागि हुने खुल्ला प्रतियोगितामा निम्नलिखित योग्यता भएका व्यक्तिहरूले भाग लिन सक्नेछन्:-

- (क) छनौट हुने सालको वैशाख-१ गते २० वर्ष उमेर पुगेको र २५ वर्ष ननाघेको ।

15
तर-

- (१) चिकित्सक, कानून विशेषज्ञ, इन्जिनियर वा प्राविधिक पद भनी नेपाल सरकारले तोकेको अन्य प्राविधिक पदहरूमा ३५ वर्ष ननाघेको ।
- (२) खुला प्रतियोगितामा भाग लिने प्रहरी सेवाका राजपत्र अनंकित कर्मचारीको हकमा ३५ वर्ष ननाघेको ।
- (ख) कुनै स्वीकृत विश्वविद्यालयबाट घटीमा स्नातक वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको ।
- (ग) कुनै नैतिकपतन देखिने फौजदारी अभियोगमा सजाय नपाएको ।
- (घ) राजनीतिमा नलागेको ।

15 पहिलो संशोधनद्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप ।

- (ड) कुनै ध्वंसात्मक संस्थाको सदस्य नभएको वा नरहेको ।
- (च) आफूले अध्ययन गरेको अन्तिम शिक्षण संस्थाबाट र आफ्नो नातेदारबाहेक अरू दुईजना प्रतिष्ठित व्यक्तिहरूबाट राम्रो चरित्रको सिफारिस पाएको ।
- (छ) महिलाको लागि घटीमा ५ फिट र पुरुषको लागि घटीमा ५ फिट २ इन्च उचाइ भएको ।
- (ज) छाती नफुलाउँदा ३१ इन्च र फुलाउँदा ३३ इन्च भएको ।
- (झ) आँखा माइनस २ वा प्लस २ भन्दा बढी कमजोर नभएको ।
- (ञ) प्रहरी प्रधान कार्यालयबाट तोकिएका स्वीकृत चिकित्सकबाट निरोगिताको प्रमाणपत्र पाएको ।
- (ट) नेपाली नागरिक ।

(२) प्रहरी सहायक निरीक्षकको पदको लागि हुने खुल्ला प्रतियोगितामा भाग लिने व्यक्तिको योग्यताको हकमा उमेर र शैक्षिक योग्यता देहायबमोजिम र अरू योग्यता उपनियम (१) मा तोकिएबमोजिम हुनेछः-

- (क) छनौट हुने सालको वैशाख १ गते १८ वर्ष उमेर पुगेको र २४ वर्ष ननाघेको
16^{तर} खुल्ला प्रतियोगितामा भाग लिने प्रहरी सेवाका कर्मचारीको हकमा ३५ वर्ष ननाघेको ।
- (ख) प्रमाणपत्र वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको ।

१४. **चरित्र बुझ्ने:** प्रहरी सेवामा नयाँ नियुक्त हुने उम्मेदवारको चरित्र सन्तोषजनक देखिएमा मात्र निजलाई प्रहरी सेवामा नियुक्ति गरिनेछ ।

१५. **छनौट समिति:** (१) प्रहरी निरीक्षकको पदमा नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्न देहायबमोजिम एक छनौट समिति गठन हुनेछः-

16 तेस्रो संशोधनद्वारा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप ।

(क)	लोक सेवा आयोगको सदस्य	- अध्यक्ष
(ख)	सचिव, गृह मन्त्रालय	- सदस्य
(ग)	प्रहरी महानिरीक्षक	- सदस्य
(घ)	प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक वा प्रहरी नायव महानिरीक्षक	- सदस्य

(२) प्रहरी सहायक निरीक्षकको पदमा नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्न देहाय बमोजिमको एक छनौट समिति गठन हुनेछः-

(क)	सहसचिव, गृह मन्त्रालय	- अध्यक्ष
(ख)	लोक सेवा आयोगको प्रतिनिधि	- सदस्य
(ग)	प्रहरी नायव महानिरीक्षक	- सदस्य
(घ)	प्रहरी उपरीक्षक	- सदस्य

१६. परीक्षा र अन्तरवार्ता: (१)^{१७} प्रहरी निरीक्षक र प्रहरी सहायक निरीक्षक पदमा खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्ति गर्दा सम्बन्धित उम्मेदवारको देहायका विषयमा परीक्षा लिइनेछः

(क)	प्रहरी निरीक्षक	पूर्णाङ्क
	विषय	
(१)	नेपाली रचना	१००
(२)	अंग्रेजी	१००
(३)	सामान्यज्ञान र बौद्धिक परीक्षा	१००
(४)	नेपालको अन्तरिम संविधान र सेवासम्बन्धी विषय	१००
(६)	शारीरिक तन्दुरुस्ती	१००
(ख)	प्रहरी सहायक निरीक्षक	

१७ दसौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

(१)	नेपाली रचना/अंग्रेजी	१००
(२)	सामान्यज्ञान र बौद्धिक परीक्षा	१००
(३)	नेपालको अन्तरिम संविधान र सेवासम्बन्धी विषय	१००
(४)	शारीरिक तन्दुरुस्ती	१००

¹⁸(२) उपनियम (१) बमोजिम लिइने परीक्षाको परीक्षाक्रम निर्धारण र परीक्षा सञ्चालनसम्बन्धी सम्पूर्ण प्रक्रिया सम्बन्धित छनौट समितिबाट निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ। परीक्षा सञ्चालन समितिले निर्धारण गरेबमोजिम उपनियम (१) मा उल्लिखित विषयहरूको एकै पटक वा खण्ड-खण्ड गरी परीक्षा सञ्चालन गर्न सकिनेछ र त्यसरी सञ्चालित परीक्षामा अनुत्तीर्ण भएका परीक्षार्थीहरूलाई बाँकी खण्डको परीक्षामा सम्मिलित गराइने छैन।

(३) उपनियम (१) बमोजिम लिइएको लिखित परीक्षामा उम्मेदवारले प्रत्येक विषयमा ¹⁹ ३५ प्रतिशत अङ्क प्राप्त गरेमा निज सो परीक्षामा उत्तीर्ण भएको मानिनेछ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम उत्तीर्ण भएको उम्मेदवारलाई सम्बन्धित छनौट समितिबाट देहायका विषयहरूमा अन्तरवार्ता लिइनेछ र त्यसको पूर्णाङ्क १०० हुनेछ:-

(क) उम्मेदवारको मौखिक अभिव्यक्ति।

(ख) उम्मेदवारको तर्कशक्ति।

(ग) उम्मेदवारको प्रतिकूल परिस्थितिमा विचलित नभई काम गर्न सक्ने क्षमता।

१७. योग्यताक्रम सूची तयार गर्ने: (१) उम्मेदवारहरूले नियम १६ बमोजिम लिइएको परीक्षा र अन्तरवार्तामा प्राप्त गरेको अङ्कको आधारमा योग्यताक्रम सूची तयार गरी छनौट समितिले नियुक्ति गर्ने अधिकारीसक्षम नियुक्तिका लागि सिफारिस साथ पेश गर्नेछ। कुल रिक्त पदको बढीमा १५ प्रतिशतसम्म योग्यताक्रमानुसार वैकल्पिक उम्मेदवार राखिनेछ।

18 तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित।

19 सातौँ संशोधनद्वारा संशोधित।

(२) उपनियम (१) बमोजिम वैकल्पिक उम्मेदवारको रूपमा रहेका व्यक्तिहरूलाई आवश्यकतानुसार छनौट समितिले नियुक्ति गर्ने अधिकारीसमक्ष नियुक्तिका लागि सिफारिस पेश गर्नेछ ।

(३) वैकल्पिक उम्मेदवारहरूले एक वर्षसम्म पनि नियुक्ति प्राप्त गर्न नसकेमा उक्त सूची स्वतः खारेज हुनेछ ।

१८. **परीक्षणकालमा राखिने:** (१) नयाँ नियुक्ति गरिएका प्रहरी कर्मचारीलाई एक वर्षको परीक्षणकालमा राखिनेछ । सो अवधिमा त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीले सन्तोषजनक काम गर्न नसकेमा एकतह माथिको स्वीकृति लिई निजलाई पुनः एक वर्षको परीक्षणकालमा राख्न सकिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम थप भएको परीक्षणकालमा रहेको कुनै प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नभएमा निजलाई नियुक्ति गर्ने अधिकारीले हटाउन सक्नेछ ।

१९. **नियुक्ति सदर गर्ने:** (१) नयाँ नियुक्ति भई परीक्षणकालमा राखिएको प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक भएमा र प्रहरी अधिकृत (आधारभूत) तालिममा उत्तीर्ण भएमा राष्ट्रिय भण्डा, प्रहरी भण्डा र आफूले मानेको धर्मग्रन्थ छुवाइ अनुसूची- १ बमोजिमको शपथग्रहण गराएर मात्र निजको नियुक्ति सदर गरिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम नियुक्ति सदर भएमा परीक्षणकालको अवधिलाई नोकरीको अवधिमा गणना गरिनेछ ।

२०. **प्रहरी जवान र प्रहरी परिचर पदमा भर्ना:** (१) प्रहरी जवान र प्रहरी परिचर पदमा नियुक्ति हुन चाहने उम्मेदवारले अनुसूची- २ बमोजिमको फाराम भरी प्रहरी प्रधान कार्यालय र क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय वा क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रमा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन दिने उम्मेदवारमा देहायको योग्यता पुगेको हुनुपर्नेछ:-

(क) प्रहरी जवान पदको लागि छनौट हुने सालको वैशाख १ गते १८ वर्ष उमेर पुगेको र २३ वर्ष ननाघेको तथा प्रहरी परिचर पदको लागि छनौट हुने सालको वैशाख १ गते १६ वर्ष उमेर पुगेको र ३५ वर्ष ननाघेको ।

- (ख) नेपाली लेखपढ गर्न राम्रोसँग जानेको ।
- (ग) नैतिकपतन देखिने फौजदारी अभियोगमा सजाय नपाएको ।
- (घ) राजनीतिमा नलागेको ।
- (ङ) कुनै विध्वंसात्मक संस्थाको सदस्य नभएको ।
- (च) प्रहरी प्रधान कार्यालयबाट तोकिएको स्वीकृत चिकित्सकबाट निरोगिताको प्रमाणपत्र पाएको ।
- (छ) आँखा माईनस २ वा प्लस २ भन्दा बढी कमजोर नभएको ।
- (ज) छाती नफुलाउँदा घटीमा ३० इन्च र फुलाउँदा ३२ इन्च भएको ।
- (झ) महिलाको लागि घटीमा ५ फिट र पुरुषको लागि घटीमा ५ फिट २ इन्च उचाइ भएको ।
- (ञ) नेपाली नागरिक ।

(३) उपनियम (२) बमोजिमको योग्यता भएको उम्मेदवारहरूको अन्तर्वाता देहायको समितिबाट लिइनेछः-

- (क) समादेशक, प्रहरी तालिम केन्द्र - अध्यक्ष
- (ख) प्रतिनिधि, क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय - सदस्य
- (ग) तालिम केन्द्र रहेको जिल्ला प्रशासन कार्यालयको प्रतिनिधि - सदस्य
- (घ) प्रतिनिधि, जिल्ला प्रहरी कार्यालय - सदस्य

(४) उपनियम (३) बमोजिमको समितिले अन्तरवार्तामा सफल भएका उम्मेदवारहरूको सिफारिस गरी नियुक्तिको लागि प्रहरी प्रधान कार्यालय वा क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय प्रमुख वा क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रका समादेशकसमक्ष पठाउनेछ। त्यसरी सिफारिस गरिएका उम्मेदवारहरूको नियुक्ति तालिममा सफल भएमा र निजहरूको चरित्र सन्तोषजनक देखिएमा मात्र सदर गरिनेछ।

(५) प्रहरी जवानमा नियुक्ति गर्दा सम्बन्धित व्यक्तिलाई राष्ट्रिय भण्डा, प्रहरी भण्डा र आफूले मानेको धर्मग्रन्थ छुवाइ अनुसूची- १ बमोजिमको शपथग्रहण गराइनेछ ।

२१. **ज्येष्ठताक्रम कायम गर्ने** : (१) प्रहरी निरीक्षक र प्रहरी सहायक निरीक्षकको लागि प्रहरी अधिकृत आधारभूत तालिममा प्राप्त गरेको अङ्कको आधारमा ज्येष्ठता कायम गरिनेछ ।

तर खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा छनोट भई नियुक्ति पाई संवत् २०६२ सालदेखि पोष्ट ग्राजुयट डिप्लोमा इन पोलिस साइन्स समावेश भएको प्रहरी निरीक्षक (प्रहरी अधिकृत) आभारभूत तालिम हासिल गर्ने प्रहरी कर्मचारीको हकमा निजले सोही तालिममा प्राप्त गरेको कुल प्राप्तांकको योग्यता क्रमको आधारमा ज्येष्ठता कायम गरिनेछ ।

(२) नियुक्ति पाएको समूहमा कुनै कारणवश आधारभूत तालिममा संलग्न नभएका प्रहरी निरीक्षकको ज्येष्ठता कायम गर्दा निजले नियुक्ति पाएको सोही समूहको अन्तिम क्रममा निजको ज्येष्ठता कायम हुनेछ ।

परिच्छेद-४

सरुवा तथा बढुवा

२२. **बढुवा गर्ने अधिकारी**: देहायका पदहरूमा देहायका अधिकारीले बढुवा गर्नेछन्:-

- (क) राजपत्रांकित प्रहरी अधिकृत पदमा नेपाल सरकार,
- (ख) प्रहरी नायव निरीक्षक पदमा प्रहरी महानिरीक्षक,
- (ग) प्रहरी सहायक निरीक्षक पदमा प्रहरी नायव महानिरीक्षक वा सो भन्दा माथिका प्रहरी अधिकृत,
- (घ) प्रहरी हवलदार पदमा प्रहरी उपरीक्षक वा सो भन्दा माथिका प्रहरी अधिकृत ।

२३. **बढुवा समिति**: देहायका पदमा बढुवाको लागि सिफारिस गर्न देहाय बमोजिम बढुवा समिति गठन हुनेछ:-

(क) प्रहरी नायव महानिरीक्षक पदको लागि:-

(१) सचिव, गृह मन्त्रालय

- अध्यक्ष

- (२) प्रहरी महानिरीक्षक - सदस्य
- (३) प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक वा प्रहरी नायव महानिरीक्षक - सदस्य-सचिव
- (ख) प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक, प्रहरी उपरीक्षक, प्रहरी नायव उपरीक्षक र प्रहरी निरीक्षक पदको लागि:-
- (१) प्रहरी महानिरीक्षक - अध्यक्ष
- (२) सहसचिव, गृह मन्त्रालय - सदस्य
- (३) प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक वा प्रहरी नायव महानिरीक्षक - सदस्य-सचिव
- (ग) प्रहरी नायव निरीक्षक पदको लागि:-
- (१) प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक वा प्रहरी नायव महानिरीक्षक - अध्यक्ष
- (२) प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक वा प्रहरी उपरीक्षक - सदस्य
- (३) प्रहरी नायव उपरीक्षक - सदस्य-सचिव
- (घ) प्रहरी सहायक निरीक्षक पदको लागि:-
- (१) प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक वा प्रहरी उपरीक्षक - अध्यक्ष
- (२) प्रहरी नायव उपरीक्षक - सदस्य
- (३) प्रहरी नायव उपरीक्षक - सदस्य-सचिव
- (ङ) प्रहरी हवलदार पदको लागि:-
- (१) प्रहरी नायव उपरीक्षक - अध्यक्ष
- (२) प्रहरी निरीक्षक - सदस्य
- (३) प्रहरी निरीक्षक - सदस्य-सचिव

२४. बहुवाको लागि सम्भाव्य उम्मेदवार बन्ने अवधि: प्रहरी सेवाको राजपत्रांकित पदमा पदोन्नतिको लागि उम्मेदवार बन्न एकतह मुनिको पदमा चार वर्ष नोकरी अवधि पुगेको हुनुपर्नेछ ।

तर,

- (१) प्रहरी नायव महानिरीक्षक र सोभन्दा माथिको पदमा बहुवा हुनको लागि सम्भाव्य उम्मेदवार बन्न सेवा अवधिको हद लाग्ने छैन ।
- (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा कुनै पनि प्रहरी कर्मचारी बहुवाको लागि सम्भाव्य उम्मेदवार बन्न सक्ने छैन:-
 - (क) निलम्बन भएको अवधिभर,
 - (ख) बहुवा रोक्का गरिएकोमा सो अवधिभर,
 - (ग) तल्लो पदमा घटुवा भएकोमा सो भएको मितिले दुई वर्षसम्म,
 - (घ) तलव वृद्धि रोक्का भएकोमा वा तल्लो टायम स्केलमा वा त्यही टायम स्केलको तल्लो स्केलमा घटुवा भएकोमा सो भएको मितिले एक वर्षसम्म,
 - (ङ) ह्यालको पदमा तीन पटकसम्म नसिहत पाएको भए अन्तिम पटक नसिहत पाएको मितिले एक वर्षसम्म,
 - (च) सेवा परिवर्तन गराई प्रहरी सेवामा प्रवेश गरेको प्रहरी कर्मचारी भएमा सेवा परिवर्तन भएको मितिले एक वर्षसम्म ।

२५. बहुवा गर्दा कार्य क्षमताको मूल्याङ्कन गर्ने आधार: प्रहरी सेवाका कर्मचारीलाई बहुवा गर्दा यस नियमावली बमोजिम निजको कार्य क्षमताको मूल्याङ्कन गरी सबैभन्दा बढी अङ्क प्राप्त गर्ने कर्मचारीलाई पहिले बहुवा गरिनेछ ।

तर समान अङ्क प्राप्त गर्ने उम्मेदवारहरूको हकमा देहायको क्रमले निर्णय गरिनेछ:-

- (क) एकतह मुनिको पदमा नोकरी गरेको अवधिको आधारमा ।

- (ख) खण्ड (क) बमोजिम पनि निर्णय हुन नसकेमा त्यसभन्दा एकतह मुनिको पदमा गरेको नोकरी अवधिको आधारमा ।
- (ग) खण्ड (ख) बमोजिम पनि निर्णय हुन नसकेमा नियम २१ बमोजिम कायम गरिएको जेष्ठताक्रमको आधारमा ।

२६. **बढुवाको लागि अङ्क गणना:** प्रहरी हवलदारदेखि प्रहरी नायब महानिरीक्षकसम्मको पदमा बढुवा गर्दा कार्य क्षमताको मूल्याङ्कन बापत देहाय बमोजिम अङ्क गणना गरिनेछ:-

- (क) **जेष्ठता:** जेष्ठताको अङ्क गणना गर्दा बहाल रहेको पदको प्रत्येक वर्षको लागि १५ अङ्कको दरले अधिकतम १५० अङ्क दिइनेछ ।

स्पष्टीकरण: एक वर्षभन्दा कम अवधिको जेष्ठताबापतको अङ्क गणना गर्दा दामासाहीबाट गणना गरिनेछ ।

- (ख) **अनुभव:** अनुभवको अङ्क गणना गर्दा देहायको आधारमा देहाय बमोजिम अङ्क दिइनेछ:-

(अ) बहाल रहेको पदमा अनुसूची- ३ बमोजिम →..... विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रमा काम गरेबापत २० अङ्कमा नबढ्ने गरी देहायबमोजिम अङ्क दिइनेछ:-

(१) “क” वर्गमा काम गरेको प्रत्येक वर्षको लागि ५ अङ्कका दरले ।

(२) “ख” वर्गमा काम गरेको प्रत्येक वर्षको लागि ४ अङ्कका दरले ।

(३) “ग” वर्गमा काम गरेको प्रत्येक वर्षको लागि ३ अङ्कका दरले ।

(४) “घ” वर्गमा काम गरेको प्रत्येक वर्षको लागि २ अङ्कका दरले ।

(५) “ङ” वर्गमा काम गरेको प्रत्येक वर्षको लागि १ अङ्कका दरले ।

- (आ) बहाल रहेको पदमा कार्यालय प्रमुख भई काम गरेबापत प्रत्येक वर्षको २ अङ्कका दरले अधिकतम १० अङ्क ।

स्पष्टीकरण: (१) कुनै पनि क्षेत्रमा पदस्थापन भई एकवर्ष भन्दा कम अवधि काम गरेकोमा वा पदस्थापना भएको क्षेत्रबाहेक अन्य क्षेत्रमा काजमा रही एक वर्षभन्दा

→ नियमावलीमा अधिराज्यका भन्ने शब्दहरू रहेको ।

कम अवधि काम गरेकोमा त्यस्तो अवधिको लागि दामासाहीबाट अङ्क दिइनेछ ।

- (२) यस खण्डको प्रयोजनको लागि एक वर्ष भन्नाले घर बिदा र विरामी बिदा कट्टा गरी हाजिर भई काम गरेको दिनलाई मान्नुपर्छ ।

- (ग) तालिम: सेवाकालीन आन्तरिक वा वैदेशिक तालिम बापत अनुसूची- ४ मा उल्लेख भए बमोजिम अङ्क दिइनेछ:

तर-

- (१) तालिम बापत दिइने अङ्क ४० भन्दा बढी हुने छैन ।
(२) १५ दिन भन्दा कम अवधिको तालिमलाई कुनै अङ्क दिइने छैन ।
(३) कुनै पनि पदमा पदोन्नतिको निमित्त तोकिएको अनिवार्य तालिम बापत अङ्क दिइने छैन ।

- (घ) शैक्षिक योग्यता: बहुवाको लागि प्रहरी सेवाको कुनै पनि पदमा प्रवेश गर्न आवश्यक पर्ने न्यूनतम शैक्षिक योग्यता बापतको मात्र अङ्क दिइनेछ । शैक्षिक योग्यताको अङ्क दिँदा देहाय अनुसार दिइनेछ:-

शैक्षिक योग्यता	प्रथम श्रेणी	द्वितीय श्रेणी	तृतीय श्रेणी	कैफियत
(१) हाल बहाल रहेको पदमा नयाँ नियुक्ति दिँदा आवश्यक पर्ने न्यूनतम शैक्षिक योग्यता भएमा	४५	४३	४१	
(२) उपखण्ड (१) अनुसारको शैक्षिक योग्यता नभई सोभन्दा एकतह मुनिको शैक्षिक योग्यता भएमा	३०	२८	२६	
(३) उपखण्ड (२) अनुसारको शैक्षिक योग्यता पनि नभई सोभन्दा एकतह मुनिको शैक्षिक योग्यता भएमा	१५	१३	११	

तर,

- (१) श्रेणी नखुलेको शैक्षिक योग्यता बापत द्वितीय श्रेणी सरहको अङ्क दिइनेछ ।
- (२) कम्पार्टमेन्टल परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भए तृतीय श्रेणी सरहको अङ्क दिइनेछ ।
- (३) प्रहरी नायव उपरीक्षक र सोभन्दा माथिको पदमा बहुवाको लागि प्रहरी निरीक्षक पदको निमित्त आवश्यक पर्ने न्यूनतम शैक्षिक योग्यतालाई आधार मानिनेछ ।
- (४) प्रहरी नायव निरीक्षक पदमा बहुवाको लागि प्रहरी सहायक निरीक्षक पदको निमित्त आवश्यक पर्ने न्यूनतम शैक्षिक योग्यतालाई आधार मानिनेछ ।
- (ड) विभूषण, मानपदवी, अलंकार तथा पदक: विभिन्न विभूषण, मानपदवी, अलंकार तथा पदकहरूको लागि अनुसूची- ५ बमोजिम अधिकतम २० अङ्क दिइनेछ ।
तर एकपटक बहुवामा गणना भइसकेको विभूषण, मानपदवी, अलंकार तथा पदकबापतको अङ्क अर्को पटकको बहुवामा गणना गरिने छैन ।
- (च) कार्य सम्पादन, वैयक्तिक गुण, चरित्र र क्षमताको मूल्याङ्कन: प्रहरी कर्मचारीको कार्य सम्पादन, वैयक्तिक गुण, चरित्र र क्षमताबापतको अङ्क गणना गर्दा राजपत्रांकित प्रहरी कर्मचारीको हकमा अनुसूची- ६ को भाग १ बमोजिम र राजपत्र अनंकित प्रहरी कर्मचारीको हकमा अनुसूची- ६ को भाग २ बमोजिमको मूल्याङ्कन फारामको आधारमा अधिकतम १५० अङ्क दिइनेछ ।

स्पष्टीकरण: (१) प्रहरी कर्मचारीको कार्य सम्पादन, वैयक्तिक गुण र क्षमताको मूल्याङ्कनबापत नियम १५४ बमोजिम सुपरीवेक्षक, अवलोकनकर्ता र पुनरावलोकनकर्ताले देहाय बमोजिमको अङ्क दिन सक्नेछन्:-

- (अ) सुपरीवेक्षकले ५० अङ्कसम्म ।
- (आ) अवलोकनकर्ताले ५० अङ्कसम्म ।

→ नियमावलीमा श्री ५ महाराजाधिराजबाट प्रदान गरिबक्सेका भन्ने शब्दहरू रहेको ।

- (इ) पुनरावलोकनकर्ताले ५० अङ्कसम्म ।
- (२) सुपरीवेक्षक, अवलोकनकर्ता र पुनरावलोकनकर्ताले दिएको अङ्कमा हेरफेर गर्न सकिने छैन र तीन तहमा प्राप्त कुल अङ्क बहुवाको प्रयोजनको लागि गणना गरिनेछ ।
- (३) बहुवाको लागि न्यूनतम सेवा अवधि आवश्यक पर्ने पदमा कार्यरत रहेको प्रहरी कर्मचारीको हकमा पछिल्लो तीन वर्षको मूल्याङ्कन बापत प्राप्त अङ्कको औसत अङ्क गणना गरिनेछ । बहुवाको लागि न्यूनतम सेवा अवधि आवश्यक नपर्ने पदमा कार्यरत प्रहरी कर्मचारीको हकमा बहाल रहेको पदमा तीन वर्ष अवधि पुगेको भए पछिल्लो तीन वर्ष र तीन वर्ष अवधि नपुगेको भएमा बहाल रहेको पदभन्दा एकतह मुनिको पदमा कार्यरत रहेको नोकरी अवधिमध्ये पछिल्ला वर्षहरूको समेत गरी जम्मा तीन वर्षको कार्य सम्पादन वैयक्तिक गुण, चरित्र र क्षमताको मूल्याङ्कन बापत प्राप्त अङ्कको औसत अङ्क गणना गरिनेछ ।

यो नियम प्रारम्भ हुनुभन्दा अघिको अवधिको हकमा साविकमा भइरहेको कार्य सम्पादन फारामको आधारमा समेत औसत अङ्क गणना गरिनेछ ।

- (छ) बहुवा समितिले दिने अङ्क: बहुवाको लागि सम्भाव्य उम्मेदवारले प्राप्त गरेको कुल अङ्कको अतिरिक्त निजको शैक्षिक योग्यता र कार्यक्षमताको आधारमा तीस अङ्क तथा स्थानीय अधिकारीको प्रतिवेदनको आधारमा २० अङ्कसमेत गरी बहुवा समितिले ५० अङ्कसम्म दिन सक्नेछ ।

२७. प्रहरी महानिरीक्षक र प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक पदमा बहुवा: (१) प्रहरी महानिरीक्षक पदमा बहुवा गर्दा प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षकहरूमध्येबाट र प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक नरहेको अवस्थामा प्रहरी नायव महानिरीक्षकहरूमध्येबाट कार्य सम्पादन गर्न सक्ने क्षमता, उत्तरदायित्व बहन गर्न सक्ने खुबी तथा आफू मुनिका कर्मचारीलाई नियन्त्रण, निर्देशन, प्रोत्साहन र परिचालन गर्ने क्षमताको आधारमा नेपाल सरकारले उपयुक्त उम्मेदवारलाई प्रहरी महानिरीक्षक पदमा बहुवा गर्नेछ ।

(२) प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक पदमा बढुवा गर्दा प्रहरी नायव महानिरीक्षकहरूमध्येबाट कार्य सम्पादन गर्न सक्ने क्षमता र उत्तरदायित्व बहन गर्न सक्ने खुबीको आधारमा नेपाल सरकारले उपयुक्त उम्मेदवारलाई प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक पदमा बढुवा गर्नेछ ।

²¹(३) उपनियम (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो नियमावली प्रारम्भ हुँदाको बखत राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक पदमा बहाल भइरहेको व्यक्तिलाई राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक पदमा बढुवा गर्न बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

२८. **बढुवाको लागि अपनाउनुपर्ने कार्यविधि:** (१) प्रत्येक कार्यालयले आफ्नो मातहतका प्रहरी कर्मचारीहरूको वैयक्तिक विवरण अनिवार्य रूपले राख्नुपर्नेछ ।

(२) बढुवाद्वारा रिक्त पदपूर्ति गर्नको लागि सम्भाव्य उम्मेदवारहरू छनौट गरी उम्मेदवारको सूची सम्बन्धित कार्यालयले तयार गरी नियम २३ बमोजिम गठन भएको बढुवा समिति सक्षम पठाउनुपर्नेछ ।

(३) बढुवा समितिले सम्भाव्य उम्मेदवारहरूको वैयक्तिक नोकरी विवरण तथा सम्बन्धित कागजातसमेतको आधारमा विचार गरी बढुवाको लागि बढी अङ्क प्राप्त गर्ने उम्मेदवारहरूको बढुवाको लागि सिफारिस सूची तयार गर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम सिफारिस सूचीको आधारमा नियम २२ बमोजिमका अधिकारीले बढुवा गर्नेछ ।

(५) बढुवा समितिको बैठक कम्तीमा वर्षको एक पटक बस्नेछ ।

²²२९. **सरुवा गर्ने अधिकारी:** प्रहरी कर्मचारीलाई आवश्यकता अनुसार सरुवा गरिनेछ, र त्यस्तो सरुवा गर्ने अधिकार देहायका अधिकारीलाई हुनेछ:-

(क) प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक र सोभन्दा माथिल्लो दर्जाको प्रहरी अधिकृतलाई नेपाल सरकार,

21 चौथो संशोधनद्वारा थप ।

22 बाह्रौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

- (ख) प्रहरी निरीक्षकदेखि प्रहरी उपरीक्षकसम्मका प्रहरी अधिकृतहरूलाई प्रहरी महानिरीक्षक र आफ्नो क्षेत्रभित्र प्रहरी निरीक्षकसम्म प्रहरी नायब महानिरीक्षक,
- (ग) प्रहरी नायब निरीक्षकलाई प्रहरी नायब महानिरीक्षक वा आफ्नो क्षेत्रभित्र प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक,
- (घ) प्रहरी परिचरदेखि प्रहरी सहायक निरीक्षकसम्मका प्रहरी कर्मचारीलाई प्रहरी उपरीक्षक वा आफ्नो क्षेत्रभित्र जिल्ला प्रहरी कार्यालयको प्रमुख ।

(२) देहायका प्रहरी अधिकृतले आफ्नो क्षेत्रभित्र देहायका प्रहरी कर्मचारीलाई सरुवा गर्न सक्नेछः-

- (क) प्रहरी नायब निरीक्षकलाई - प्रहरी नायब महानिरीक्षकले
- (ख) प्रहरी सहायक निरीक्षकलाई - प्रहरी उपरीक्षक वा सोभन्दा माथिका अधिकृतले
- (ग) प्रहरी हवलदार र सोभन्दा मुनिका प्रहरी कर्मचारीलाई - प्रहरी नायब उपरीक्षक वा सोभन्दा माथिका प्रहरी अधिकृतले

३०. **सरुवा गरिने अवधि:** (१) कुनै पनि प्रहरी कर्मचारीलाई साधारणतया पदस्थापन गरिएको मितिले एक वर्ष नपुग्दै सरुवा गरिने छैन ।

(२) महिला प्रहरीबाहेक अरू कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई साधारणतया दुई वर्षभन्दा बढी अवधिसम्म एक स्थानमा राखिने छैन ।

तर साधारणतया दुर्गम स्थानमा अठार महिनाभन्दा बढी अवधिसम्म राखिने छैन ।

३१. **सरुवासम्बन्धी व्यवस्था:** (१) राजपत्रांकित पदका प्रहरी कर्मचारीलाई अनुसूची- ३ बमोजिम विभिन्न वर्गीकृत क्षेत्रहरूमा सकभर आलोपालो गरी सरुवा गरिनेछ ।

(२) सबै प्रहरी कर्मचारीहरूलाई प्रमुख भई काम गर्न र मातहतमा रही काम गर्ने साधारणतया समान अवसर प्रदान गरिनेछ ।

(३) साधारणतया प्रहरी हवलदार र प्रहरी जवानहरूलाई आफ्नो घर पायक पर्ने अञ्चलभित्र र प्रहरी नायव निरीक्षक र प्रहरी सहायक निरीक्षकलाई आफ्नो घर पायक पर्ने क्षेत्रभित्र सरुवा गरिनेछ ।

(४) प्रहरी निरीक्षक र सोभन्दा माथिको प्रहरी कर्मचारीलाई सरुवा गर्दा जनपद प्रहरीबाट सशस्त्र प्रहरीमा सशस्त्र प्रहरीबाट जनपद प्रहरीमा सरुवा गर्न सकिनेछ ।

तर अन्य प्रहरी कर्मचारीलाई प्रहरीबाट सशस्त्र प्रहरीमा र सशस्त्र प्रहरीबाट जनपद प्रहरीमा सरुवा गर्न आवश्यक परेमा प्रहरी महानिरीक्षकले निम्न योग्यता पुगेका व्यक्तिलाई मात्र सरुवा गर्न सक्नेछ ।

(क) जनपद प्रहरीबाट सशस्त्र प्रहरीमा सरुवा गरिने योग्यता देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (१) सशस्त्र प्रहरीसम्बन्धी तालिम हासिल गरेको ।
- (२) पैंतीस वर्ष ननाघेको ।
- (३) तोकिएको प्रवेश परीक्षा उत्तीर्ण गरेको ।

(ख) सशस्त्र प्रहरीबाट जनपद प्रहरीमा सरुवा गरिने योग्यता देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- (१) सशस्त्र प्रहरीमा कम्तीमा ५ वर्ष सेवा गरेको ।
- (२) ७ कक्षा उत्तीर्ण गरेको ।
- (३) तोकिएको प्रवेश परीक्षा उत्तीर्ण गरेको ।

(५) विशेष परिस्थितिमा बाहेक प्रहरी कर्मचारीलाई काजमा राखिने छैन ।

(६) प्राविधिकतर्फका कुनै प्रहरी कर्मचारी सशस्त्र प्रहरी वा जनपद प्रहरीतर्फ सरुवा हुन चाहेमा त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीले सशस्त्र प्रहरी वा जनपद प्रहरीतर्फको प्रहरी अधिकृत (आधारभूत) तालिम अनिवार्य रूपमा लिएको हुनुपर्नेछ ।

(७) कुनै सशस्त्र प्रहरी वा जनपद प्रहरीतर्फको कर्मचारी प्राविधिक प्रहरी सेवातर्फ सरुवा हुन चाहेमा त्यस्तो जनपद प्रहरी कर्मचारीले प्राविधिक प्रहरीको लागि आवश्यक पर्ने शैक्षिक योग्यता वा सम्बन्धित विषयको अनुभव हासिल गरेको हुनु पर्नेछ ।

(८) उपनियम (६) र (७) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्राविधिक प्रहरी सेवाबाट सशस्त्र प्रहरी वा जनपद प्रहरीमा र सशस्त्र प्रहरी वा जनपद प्रहरीबाट प्राविधिक प्रहरी सेवामा सरुवा गर्दा प्रहरी नायव उपरीक्षक र सोभन्दा मुनिका दर्जाहरूमा मात्र सरुवा गरिनेछ र यस्तो सरुवा सेवा अवधिभरमा एक पटकमात्र हुनेछ ।

परिच्छेद-५

काम कर्तव्य

३२. प्रहरी महानिरीक्षकको काम र कर्तव्य: प्रहरी महानिरीक्षकको काम र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछ:-

- (क) प्रहरी प्रधान कार्यालय र सो मातहतका सबै प्रहरी कार्यालयहरू माथि सामान्य नियन्त्रण र रेखदेख गर्ने ।
- (ख) मुख्य प्रहरी अधिकारीको हैसियतले प्रहरी प्रशासनका सबै काम काजहरूमा नेपाल सरकारलाई सल्लाह दिने ।
- (ग) प्रहरी निरीक्षक र सोभन्दा माथिका पदका प्रहरी कर्मचारीको अनुशासन सम्बन्धी विभागीय कारवाहीमा आफ्नो राय साथ नेपाल सरकारमा प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
- (घ) देशमा शान्ति सुव्यवस्था कायम राख्ने र मातहत कार्यालयहरूबाट अपराध सम्बन्धी अवस्थाको सामयिक प्रतिवेदनहरू लिने ।
- (ङ) जिल्लाको स्थितिलाई सामना गर्न पर्याप्त संख्यामा प्रहरी राख्ने ।
- (च) सालमा एक पटक प्रत्येक क्षेत्रभित्रका कमसेकम तीन जिल्लाहरूको निरीक्षण गर्ने र निरीक्षण गरेको प्रतिवेदनको एक प्रति नेपाल सरकारमा पठाउने ।
- (छ) क्षेत्र वा जिल्लामा भएको डकैती, खुन, डाँकाजस्ता ठूला अपराध र अन्य असाधारण अवस्थाको राजनैतिक गतिविधिको प्रतिवेदन छिटो साधनद्वारा नेपाल सरकारमा तुरुन्त दिने ।

- (ज) देशको आन्तरिक शान्ति सुव्यवस्थासँग सम्बन्धित विषयमा नेपाल सरकारलाई राय सल्लाह दिने ।
- (झ) सबै ²³प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक र प्रहरी नायव महानिरीक्षकहरूको काम कारवाहीउपर राम्रो रेखदेख तथा नियन्त्रण गर्ने ।
- (ञ) प्रहरीहरूलाई अनुशासनमा राख्ने र तालिमको प्रबन्ध गर्ने ।
- (ट) ²⁴महानिरीक्षक प्रहरी प्रमुख र क्षेत्रका प्रहरी नायव महानिरीक्षकहरूले पठाएको वार्षिक प्रहरी प्रशासनको प्रतिवेदनको आधारमा प्रहरी प्रशासनको वार्षिक प्रतिवेदन नेपाल सरकारमा पेश गर्ने ।
- (ठ) अन्तर्राष्ट्रिय प्रहरी संगठनसँग सम्पर्क तथा समन्वय कायम राख्ने ।
- (ड) दैवी प्रकोप पीडित अवस्थामा उद्धारका लागि तदारुकतासाथ संलग्न हुने ।
- (ढ) सार्वजनिक सुरक्षा कायम राख्न प्रशासनलाई पूर्ण सहयोग गर्ने ।
- (ण) नेपाल सरकारले निर्देशन दिएका अन्य कुराहरू तदारुकताका साथ सम्पन्न गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

²⁵ ३२क. महानगरीय प्रहरी कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य : महानगरीय प्रहरी कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) महानगरीय प्रहरी मातहतका कर्मचारीको काम कारवाहीको रेखदेख तथा नियन्त्रण र सञ्चालन गर्ने,
- (ख) मातहतका प्रहरी कार्यालयहरूको निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण, रेखदेख तथा नियन्त्रण गर्ने,
- (ग) महानगरीय प्रहरी कार्यालय र सो मातहतका कार्यालयको कर्मचारीको सरुवा गर्ने,
- (घ) महानगरीय प्रहरी कार्यालय वा सो मातहतमा रहेको प्रहरी कर्मचारीलाई अन्य कुनै प्रहरी कार्यालयमा वा सो मातहतको कार्यालयको कुनै कार्यालयमा सरुवा गर्नुपर्दा आवश्यक सिफारिस गर्ने,

23 एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

24 एघारौँ संशोधनद्वारा थप ।

25 एघारौँ संशोधनद्वारा थप ।

- (ड) महानगरीय प्रहरीको इलाकाभिन्नका प्रहरी एकाइहरूलाई अन्य ठाउँमा स्थानान्तर गर्नुपरेमा प्रहरी प्रधान कार्यालयमा सिफारिस गर्ने,
- (च) महानगरीय प्रहरी इलाकाभिन्न सवारी साधनको प्रभावकारी आगमनको व्यवस्था मिलाउने,
- (छ) प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा महानगरीय प्रहरी परिसरका प्रमुखसँग निकटतम सम्पर्क राखी कामकारवाहीमा समन्वय कायम गर्ने,
- (ज) ज्यानसम्बन्धी, जीउ मास्ने बेच्ने लागू औषध, डकैती, लुटपिट, विषको प्रयोग, ठूलठूला हुलदङ्गा र सरकार विरुद्ध रचिएका षड्यन्त्रजस्ता गहन प्रकृतिका मुद्दाहरूको प्रतिवेदन यथाशीघ्र प्रहरी महानिरीक्षकसमक्ष पठाउने,
- (झ) नेपाल राज्यको संविधान विरुद्धको काम कारवाही, अवैध गतिविधि र अन्य असाधारण अवस्थाको सामना गर्न तथा प्रहरी र जनताबीच सु-सम्बन्ध कायम राख्ने सम्बन्धमा आफ्नो इलाकाभिन्न उठाइएका कदमसँग सम्बन्धित मासिक प्रतिवेदन प्रहरी महानिरीक्षकसमक्ष पठाउने,
- (ञ) प्राकृतिक प्रकोप परेको अवस्थामा उद्धारका लागि तदारुकताका साथ संलग्न हुने, हुन लगाउने,
- (ट) नेपाल सरकार तथा प्रहरी प्रधान कार्यालयले दिएको निर्देशन पालन गर्ने गराउने ।”

३३. क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य: क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछः-

- (क) आफ्नो क्षेत्र अन्तर्गतका जिल्लाहरूमा प्रहरी प्रशासनको कामकाज सुचारुरूपबाट चलाउन लगाउने ।
- (ख) प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुखसँग निकटतम सम्पर्क राखी काम कारवाहीमा समन्वय कायम गर्ने
- (ग) मातहतका प्रहरी कार्यालयहरूको निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण गर्ने ।
- (घ) मातहतका प्रहरी कर्मचारीको काम कारवाहीको रेखदेख तथा नियन्त्रण गर्ने ।

- (ड) आफ्नो क्षेत्रभित्रका सम्बन्धित सबै प्रहरी कार्यालयको वर्षको एक पटक निरीक्षण गर्ने र निरीक्षण गरिएको प्रतिवेदन तयार गरी निरीक्षण गर्दा देखिएका त्रुटिहरूको ध्यानसमेत आकर्षित गरी एकप्रति प्रहरी प्रधान कार्यालयमा र एकप्रति सम्बन्धित प्रहरी कार्यालयमा पठाउने ।
- (च) खुन, डकैती, लुटपिट, विषको प्रयोग ठूलूला हुलदङ्गा र सरकार विरुद्ध रचिएका षडयन्त्रहरू जस्ता गहन प्रकृतिका मुद्दाहरूको प्रतिवेदन यथाशीघ्र प्रहरी महानिरीक्षक समक्ष पठाउने ।
- (छ) नेपालको संविधान विरुद्धको काम कारवाही अवैध गतिविधि र अरू असाधारण अवस्थाको सामना गर्न तथा प्रहरी र जनताको बीच सुसम्बन्ध कायम गर्न उठाइएका कदमहरूको मासिक प्रतिवेदन प्रहरी महानिरीक्षक समक्ष पठाउने ।
- (ज) जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुखबाट प्राप्त वार्षिक प्रहरी प्रशासन प्रतिवेदनको आधारमा आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक प्रहरी प्रशासन प्रतिवेदन प्रहरी प्रधान कार्यालयमा पठाउने ।
- (झ) क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रमाथि रेखदेख तथा नियन्त्रण राखी तालिम सञ्चालन गराउने ।
- (ञ) मातहतमा रहेका प्रहरीहरूलाई तालिम दिन लगाउने ।
- (ट) आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्रका दुश्चरित्र व्यक्तिहरूको अभिलेख वैज्ञानिक एवं आवधिक ढंगबाट राख्न लगाउने ।
- (ठ) आवश्यकता अनुसार अपराध नियन्त्रण तथा अनुसन्धानका लागि अन्तर्राष्ट्रिय सीमावर्ती समकक्ष अधिकारीहरूसँग सम्पर्क तथा समन्वय कायम राख्ने ।
- (ड) क्षेत्रभित्र ट्राफिक प्रहरी नियन्त्रण गर्ने ।
- (ढ) दैवी प्रकोप परेको अवस्थामा उद्धारका लागि तदारुकता साथ संलग्न हुने ।

३४. **दङ्गा नियन्त्रण प्रहरी इकाइ प्रमुखको काम र कर्तव्य:** दङ्गा नियन्त्रण प्रहरी इकाइ प्रमुखको काम र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछः-

- (क) प्रहरी प्रधान कार्यालय तथा क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयको प्रत्यक्ष मातहत रेखदेख तथा नियन्त्रणमा रही दङ्गा नियन्त्रण प्रहरी इकाइको आन्तरिक प्रशासन तथा व्यवस्थापन गर्ने/गराउने ।
- (ख) जनताको जीउ, धन तथा सार्वजनिक सुरक्षालाई बढी सवल र सुदृढ गर्न दङ्गा नियन्त्रण प्रहरीलाई अतिरिक्त बलको रूपमा आवश्यकता अनुसारको पर्याप्त आधुनिक तालिम र साधनयुक्त गराइ ठूलठूला हुलदङ्गा तथा साम्प्रदायिक दङ्गाजस्ता विशेष परिस्थितिहरूमा प्रहरी प्रधान कार्यालय एवं क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय एवं क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय प्रमुखको आदेश निर्देशनमा मात्र दङ्गा नियन्त्रण प्रहरीको परिचालन गर्ने/गराउने ।
- (ग) आफ्नो मातहतका अधिकृत तथा जवानहरूलाई अनुशासित, कर्तव्य परायण र आज्ञाकारी गराउन नियमित रूपमा निरीक्षण निर्देशन आदि गरी सो सम्बन्धित प्रतिवेदन प्रहरी प्रधान कार्यालय तथा सम्बन्धित क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयमा जाहेर गर्ने ।
- (घ) दैवी प्रकोप परेको अवस्थामा उद्धारका लागि तदारुकता साथ संलग्न हुने ।

३५. जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य: जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछः-

- (क) प्रहरी कर्मचारीहरूमा अनुशासन कायम राख्दै कुशलतापूर्वक उचित तरिकाले कर्तव्य पूरा गर्ने लगाउने ।
- (ख) अदालत वा अन्य कार्यालयसम्बन्धी कामको सिलसिलामा प्रहरीले गर्नुपर्ने काम तुरुन्त गर्ने गर्न लगाउने ।
- (ग) इलाका प्रहरी कार्यालय, प्रहरी चौकी र आफ्नै कार्यालयको समेत प्रमुख जिल्ला अधिकारीबाट सालको एक पटक जाँच गराउने व्यवस्था मिलाउने र आफैले पनि हरेक इलाका प्रहरी कार्यालय र प्रहरी चौकीको कम्तीमा सालको तीन पटक निरीक्षण गर्ने ।
- (घ) सालको कमसेकम तीन महिना जिल्लाको भित्री भागहरूमा भ्रमण गर्ने ।

- (ड) जिल्लाको भित्री भागहरूको भ्रमण र निरीक्षणको कार्यक्रम प्रमुख जिल्ला अधिकारीसँग परामर्श गरी मिलाउने र भ्रमण निरीक्षणको सिलसिलामा देखिएका वा घटेका अन्य महत्वपूर्ण घटनाहरूको सम्बन्धमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीसमक्ष सूचना गर्ने ।
- (च) आफ्नो इलाकासँग जोडिएको अर्को जिल्लाको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुखसँग सालको एकपटक साँध वारिपारिको अपराधको सम्बन्धमा सरसल्लाह गर्ने ।
- (छ) आफ्नो जिल्लाभित्र भएको खुन, डाँक र अन्य ठूला साना अपराध र अन्य असाधारण गतिविधिको प्रतिवेदन प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई दिने ।
- (ज) जिल्लाको शान्तिसुरक्षा कायम राख्ने कार्यमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले दिएको आदेश तदारुकताका साथ कार्यान्वयन गरी प्रतिवेदन दिने ।
- (झ) सरुवा वा बहुवा भई जिल्ला छोड्दा निम्नलिखित कुराहरू भएको एउटा प्रतिवेदन तयार गर्ने:-
- (१) जिल्लाको अपराधसम्बन्धी अवस्था ।
 - (२) जिल्लाको राजनैतिक वातावरण ।
 - (३) जिल्लाको दुश्चरित्र व्यक्तिहरूको नामावली ।
 - (४) जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीसँगको सम्बन्ध ।
 - (५) जिल्लाको प्रहरी सहायक निरीक्षक, प्रहरी नायव निरीक्षक, प्रहरी निरीक्षक र प्रहरी नायव उपरीक्षकको क्षमता र नैतिकता ।
 - (६) जिल्लाका महत्वपूर्ण चौकीहरूको विवरण ।
- (ञ) सबै किसिमका नियुक्ति, सजाय, सरुवा, विदा, गारदको अदली बदली, विभागीय आदेशहरू रजिष्टरमा संकलन गरी अभिलेख ठीक दुरुस्त राख्ने ।
- (ट) आफ्नो कार्यालयमा रहने अपराधसम्बन्धी पुस्तिकामा इलाका प्रहरी कार्यालय र चौकीमा पर्न आएका सबै अपराधहरूको सूचना प्रतिवेदन दर्ता गर्ने गराउने र अपराधको सजाय पड्ताल हुँदा सम्बन्धित प्रहरी कर्मचारीको आचरण त्यस सम्बन्धमा कस्तो थियो आफ्नो राय जनाउने ।

- (ठ) अपराधसम्बन्धी मुद्दामा शंका गरिएका व्यक्तिहरूको नाम लेखी राख्ने र यसैको आधारमा हरेक इलाका प्रहरी कार्यालय र चौकीहरूमा शंका भएका व्यक्तिहरूको नाम लेखी राख्न लगाउने र त्यस्ता व्यक्तिहरूको गतिविधिमाथि निग्रानी राख्ने ।
- (ड) ज्यानसम्बन्धी मुद्दा, डकैती, धेरै जना मानिस शरीक भएको हुलदङ्गा र राजकाजसम्बन्धी लगायत नेपाल सरकार वादी हुने मुद्दाहरूमा अपराधको अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्न आवश्यक परेमा अरू इलाकाको इलाका प्रहरी कार्यालयले गर्ने काम समेत आफैले गर्ने तर कुनै खास कारणले आफूले भ्याउन नसक्ने अवस्था परेमा सोको कारणसमेत खोली प्रहरी नायव उपरीक्षक वा प्रहरी निरीक्षक वा प्रहरी नायव निरीक्षक वा इलाका प्रहरी कार्यालयको प्रमुखलाई खटाइ पठाइ काम गराउने र आफू जान सक्ने हुनासाथ आफू पनि गई कारबाही ठीक बेठीकसमेत जाँची बाँकी कारबाही गर्ने ।
- (ढ) इलाका प्रहरी कार्यालय जाँच गर्दा कानून र आदेशबमोजिम काम भए नभएको जाँची कुनै काममा समय थप्न आवश्यक देखिएमा आवश्यक समय तोकी गर्नुपर्ने काम र गल्ती देखिएमा सोसमेत तोकिएको किताबमा लेखी सो किताब वा श्रेस्तामा निस्सा लगाउने ।
- (ण) चोरी, जवरजस्ती चोरी, नकवजनी, रहजनी, डकैती, खुन, विष खुवाएको ज्यानसम्बन्धी, करणी, आगलागी र गौवध, लागू औषध, ज्यान मास्ने बेच्ने जस्तो मुद्दाहरूको विवरण तोकिएको किताबमा राख्ने ।
- (त) → सवारीमा सुरक्षाको आवश्यक प्रवन्ध गर्ने ।
- (थ) चोरी, डाँका, खुनको दरखास्त परेको वा प्रहरीले नै थाहा पाएको अथवा दरखास्त नपर्दै पक्राउ भएकोमा समेत भरसक त्यसै दिनमा र नभ्याए तीन दिनभित्र आफ्नो माथिल्लो अड्डामा प्रतिवेदन पेश गरी त्यसको बोधार्थ प्रति प्रहरी महानिरीक्षकसमक्ष पठाउने ।
- (द) अंगरक्षकको सुविधा पाएका उच्च ओहदाका पदाधिकारीहरूले भ्रमण गर्दा, अड्डाखुना सार्दा वा सरकारी नगदी जिन्सी चलान गर्दा सुरक्षाको आवश्यक प्रवन्ध गर्ने ।

→ नियमावलीमा श्री ५ महाराजाधिराज र राजपरिवारको भन्ने शब्दहरू रहेको ।

- (ध) प्रचार प्रसार गर्न लायकका खबरहरू प्रहरी प्रधान कार्यालयमा पठाइ प्रमुख जिल्ला अधिकारीसमेतलाई सूचना दिने ।
- (न) खुन, डकैती, लुटपिट, विषको प्रयोग, ठूलठूलो हुलदङ्गा सरकार विरुद्ध रचिएका षडयन्त्रहरू विषयको पाक्षिक र प्रहरी प्रशासनसम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयमा पठाउने ।
- (प) आवश्यकता अनुसार रातको गस्ती र पालो पहरा आदिको समेत व्यवस्था मिलाउने ।
- (फ) विदेशी नागरिकहरूको गतिविधिको जानकारी राख्ने र राख्न लगाउने ।
- (ब) जिल्लाभित्र ट्राफिक प्रहरीको नियन्त्रण गर्ने ।
- (भ) सीमावर्ती अन्तर्राष्ट्रिय समकक्ष अधिकृतसँग सम्पर्क र समन्वय राखी अपराध नियन्त्रण गर्ने ।
- (म) दैवी प्रकोप परेको अवस्थामा उद्धारका लागि तदारुकता साथ संलग्न हुने ।
- (य)²⁶ अपराध नियन्त्रण वा अनुसन्धान गर्ने सिलसिलामा घर वा डेरामा बस्ने व्यक्तिहरूको व्यक्तिगत विवरण संकलन गर्ने ।
- (र)²⁷ जिल्लाभित्र आवतजावत गर्ने व्यक्तिहरूलाई आफ्नो पहिचान खुल्ने परिचयपत्र वा कागजात साथमा लिएर यात्रा गर्न वा सुरक्षा कर्मिले खोजेको बखत त्यस्तो परिचयपत्र वा कागजात देखाउनुपर्ने गरी आवश्यकतानुसार सार्वजनिक सूचना जारी गर्ने ।

²⁸ **३५क. महानगरीय प्रहरी परिसर कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य** : महानगरीय प्रहरी परिसर कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) नियम ३५ को खण्ड -क), (ख), (च), (ज), (ञ), (ण), (द), (ध), (प), (फ), (ब) र (म) मा उल्लिखित काम गर्ने,

26 दसौं संशोधनद्वारा थप ।

27 दसौं संशोधनद्वारा थप ।

28 एघारौं संशोधनद्वारा थप ।

- (ख) प्रमुख जिल्ला अधिकारीबाट वर्षको कम्तीमा एकपटक निरीक्षण गराउने व्यवस्था मिलाउने र आफूले पनि हरेक महानगरीय प्रहरी वृत्त र प्रभागको वर्षको कम्तीमा तीनपटक निरीक्षण गर्ने,
- (ग) आफ्नो क्षेत्रभित्र भएका अपराध र अन्य असाधारण गतिविधिको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायलाई दिने,
- (घ) सरुवा वा बढुवा भई जिल्ला छोड्नुपर्दा निम्नलिखित कुराहरूसहितको प्रतिवेदन तयार गर्ने :
- (१) जिल्लाको अपराधसम्बन्धी अवस्था,
 - (२) जिल्लाको शान्ति सुरक्षाको अवस्था,
 - (३) जिल्लाको आपराधिक गतिविधिमा संलग्न व्यक्तिहरूको नामावली,
 - (४) आफ्नो क्षेत्रसँग सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीसँगको सम्बन्ध,
 - (५) महानगरीय प्रहरी कार्यालय वा मातहतको प्रहरी सहायक निरीक्षक, प्रहरी नायव निरीक्षक, प्रहरी निरीक्षक र प्रहरी नायव उपरीक्षकको क्षमता र नैतिक आचरण,
 - (६) जिल्लाको महत्वपूर्ण प्रहरी एकाइको विवरण ।
- (ङ) सरकारी मुद्दासम्बन्धी ऐन, २०४९ को अनुसूची- १ मा उल्लिखित मुद्दासँग सम्बन्धित अपराधको अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्न आवश्यक परेमा अरू इलाकाको प्रहरी वृत्त र प्रहरी प्रभाग कार्यालयले गर्ने कामसमेत आफैले गर्ने र कुनै विशेष कारण परी आफूले अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्न नभ्याउने भएमा सोको कारण खोली सो कार्य गर्न प्रहरी नायव उपरीक्षक वा प्रहरी निरीक्षक वा प्रहरी नायव निरीक्षक वा प्रहरी वृत्त वा प्रहरी प्रभागका प्रहरी प्रमुखलाई खटाउने । आफै उपस्थित हुन सक्ने अवस्था हुनासाथ आफै उपस्थित भई अनुसन्धान र तहकिकातसम्बन्धी काम कारबाही ठीकसँग भए नभएको जाँची बाँकी काम कारबाही गर्ने, गर्न लगाउने,
- (च) महानगरीय प्रहरी प्रभागको निरीक्षण गर्ने र कानुनबमोजिम काम भए नभएको जाँची कुनै काम सम्पन्न गर्न समय थप गर्न आवश्यक देखिएमा आवश्यक समय थप गर्न

र काममा कुनै त्रुटि देखिएमा सो समेत उल्लेख गरी निरीक्षण किताबमा हस्ताक्षर गर्ने,

- (छ) आफ्नो कार्यालयबाट अनुसन्धान तथा तहकिकात भएका मुद्दाहरूको विवरणसम्बन्धी अभिलेख राख्ने, राख्न लगाउने,
- (ज) अति विशिष्ट तथा विशिष्ट व्यक्तिको सवारीमा सुरक्षाको आवश्यक प्रबन्ध गर्ने, गर्न लगाउने,
- (झ) सरकारी मुद्दासम्बन्धी ऐन, २०४९ को अनुसूची- १ मा उल्लिखित मुद्दासम्बन्धी उजुरी परेको वा आफैँले थाहा पाएकोमा अभियुक्त पक्राउ परेको भए सो समेतको प्रतिवेदन सोही दिन र सो दिन नभ्याए सोको भोलिपल्ट आफ्नो माथिल्लो कार्यालयमा पेस गरी सोको जानकारी प्रहरी महानिरीक्षक समक्ष पठाउने,
- (ञ) नेपाल सरकार तथा आफूभन्दा माथिल्लो निकायले दिएको निर्देशन पालन गर्ने, गराउने ।”

३६. **नगर प्रहरीको कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य:** नगर प्रहरी कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछः-

- (क) आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्रको हरेक घटनाको जानकारी लिई सो सम्बन्धमा सम्बन्धित अधिकृतलाई तत्काल सूचना गर्ने ।
- (ख) आफ्नो मातहतका कार्यालयहरूलाई सुधार र सुदृढीकरणको लागि आवश्यक परामर्श दिने ।
- (ग) आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र आवश्यकतानुसार गस्ती र पालो पहराको व्यवस्था गरी अपराध नियन्त्रण गर्ने र कुनै घटना घटेको जानकारी प्राप्त हुनासाथ स्वयम् त्यस ठाउँमा पुग्ने ।
- (घ) आफ्नो मातहतका प्रहरी कर्मचारीले पाएको उर्दीको पोशाक र अन्य सरकारी सामानहरूको हप्तामा एक पटक निरीक्षण गर्ने ।
- (ङ) आफ्नो कार्यालयमा रहेका हातहतियार गोली गड्डा र अन्य सरकारी मालसामानहरूको हिफाजत गर्ने र सरसफाइ गरी राख्ने ।

(च) समय-समयमा आफूलाई प्राप्त आदेश निर्देशनको पालना गर्ने ।

29. ३६क. महानगरीय प्रहरी वृत्त कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य : महानगरीय प्रहरी वृत्त कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) नियम ३६ को खण्ड (क),(ख),(ग),(घ), (ङ) र (च) बमोजिमको काम गर्ने,
- (ख) अदालत वा अन्य कार्यालयसम्बन्धी कामको सिलसिलामा प्रहरीले गर्नुपर्ने काम तुरुन्त गर्ने, गर्न लगाउने,
- (ग) आफ्नो इलाकासँग जोडिएको अर्को प्रहरी कार्यालयको प्रमुखसँग समन्वय गरी अपराध नियन्त्रणको सम्बन्धमा सरसल्लाह गर्ने,
- (घ) आफ्नो इलाकाभित्रको शान्ति सुरक्षा कायम राख्ने कार्यमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी र माथिल्लो प्रहरी कार्यालयले दिएको आदेश तदारुकताका साथ कार्यान्वयन गरी प्रतिवेदन दिने,
- (ङ) सरकारी मुद्दासम्बन्धी ऐन, २०४९ को अनुसूची- १ मा उल्लिखित मुद्दासँग सम्बन्धित अपराधको अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्न आवश्यक परेमा अरू इलाकाको प्रहरी प्रभागका प्रहरी कार्यालयले गर्ने कामसमेत आफैले गर्ने र कुनै विशेष कारण परी आफूले अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्न नभ्याउने भएमा सोको कारण खोली सो कार्य गर्न प्रहरी निरीक्षक वा प्रहरी नायव निरीक्षक वा प्रभागका प्रहरी प्रमुखलाई खटाउने । आफै उपस्थित हुन सक्ने अवस्था हुनासाथ आफै उपस्थित भई अनुसन्धान र तहकिकात सम्बन्धी काम कारवाही ठीकसँग भए नभएको जाँची बाँकी काम कारवाही गर्ने, गर्न लगाउने,
- (च) आफ्नो कार्यालयबाट अनुसन्धान तहकिकात भएका मुद्दाहरूको विवरण सम्बन्धी अभिलेख राख्ने, राख्न लगाउने,
- (छ) अति विशिष्ट तथा विशिष्ट व्यक्तिको सवारीमा सुरक्षाको आवश्यक प्रबन्ध गर्ने, गर्न लगाउने,
- (ज) सरकारी मुद्दासम्बन्धी ऐन, २०४९ को अनुसूची- १ मा उल्लिखित मुद्दासम्बन्धी उजुरी परेको वा आफैले थाहा पाएकोमा अभियुक्त पक्राउ परेको भए सो समेतको

प्रतिवेदन सोही दिन र सो दिन नभ्याएमा सोको भोलिपल्ट आफ्नो माथिल्लो कार्यालयमा पेश गरी सोको जानकारी प्रहरी महानिरीक्षकसमक्ष पठाउने,

- (भ) आवश्यकता अनुसार रातको गस्ती पालोपहरा आदिको समेत व्यवस्था मिलाउने,
- (ज) शान्ति सुरक्षा सम्बन्धी अन्य काम गर्ने, गराउने,
- (ट) नेपाल सरकार तथा आफूभन्दा माथिल्लो निकायले दिएको निर्देशन पालन गर्ने, गराउने ।

³⁰ **३६ख. महानगरीय प्रहरी प्रभाग कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य :** महानगरीय प्रहरी प्रभाग कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य: देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) आफ्नो र आफ्नो कार्यालय मातहतका अन्य प्रहरी एकाइहरूसँग सम्बन्धित आवश्यक प्रशासनिक कार्यहरू गर्ने,
- (ख) आफ्नो मातहतका प्रहरी कर्मचारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकारको सम्बन्धमा आवश्यक आदेश दिने, तिनीहरूमाथि नियन्त्रण राख्ने र अनुशासन पालना गराउने,
- (ग) प्रहरी कर्मचारीहरूले गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार उचित तरिकाबाट पालना र प्रयोग गर्न लगाउने,
- (घ) प्रहरी कर्मचारीको अभिलेख किताबहरू ठीक दुरुस्त राख्न लगाउने र समयसमयमा सामूहिक प्रतिवेदनहरू माथिल्लो कार्यालयमा पठाउने,
- (ङ) आफ्नो कार्यालयमा रहेका सरकारी खजाना, मालसामान इत्यादि सुरक्षित राखी त्यसको सेस्ता दुरुस्त राख्ने, राख्न लगाउने,
- (च) आफ्नो इलाकाभित्र रहेका देहायको स्थान र व्यक्तिको जानकारी राख्ने :-
 - (१) अपराधिक गतिविधिमा संलग्न व्यक्तिहरू जम्मा हुने ठाउँ,
 - (२) अपराधिक क्रियाकलापमा संलग्न व्यक्ति लुक्ने ठाउँ,
 - (३) अपराधमा संलग्न व्यक्तिलाई आश्रय दिने व्यक्ति,
 - (४) चोरीको मालसामानको व्यवसाय गर्ने व्यक्तिहरू,

30 एघारौँ संशोधनद्वारा थप ।

- (५) गैरकानुनी हातहतियार राख्ने वा बनाउने व्यक्ति,
- (६) आपराधिक कार्य गर्न दुरुत्साहन गर्ने व्यक्तिहरू ।
- (छ) आफ्नो इलाकाभित्र बराबर गस्ती गरी आपराधिक गतिविधिमा संलग्न व्यक्तिमाथि निरन्तर निगरानी राख्ने, राख्न लगाउने,
- (ज) जनसाधारणसँग निकट सम्पर्क राख्ने, दुष्चरित्र भएका व्यक्तिहरूको विगत गतिविधि र निजहरूमाथि राखिएको निगरानीको दुरुस्त अभिलेख राख्ने, राख्न लगाउने,
- (झ) महानगरीय प्रहरी प्रभागमा उजुरी गर्न आएका व्यक्तिसँग सद्व्यवहार गर्ने,
- (ञ) आफू मातहतका प्रहरी कर्मचारीले गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य पालन गरे-नगरेको समयसमयमा जाँच्ने, जाँचन लगाउने,
- (ट) प्रहरी कर्मचारीको उर्दी पोसाक र पाएका अन्य सरकारी सरसामानहरूको हप्तामा एक पटक निरीक्षण गर्ने र त्यसमा कुनै खराबी वा हानि नोक्सानी भएमा सोको प्रतिवेदन माथिल्लो प्रहरी अधिकृतलाई दिने,
- (ठ) आफ्नो कार्यालयमा रहेका हातहतियार गोलीगट्टा र अरू सामानहरू आफ्नो जिम्मामा सुरक्षाका साथ दुरुस्त राख्ने र शान्तिसुरक्षा र सोसँग सम्बन्धित कामको निमित्त मात्र उक्त सरसामान बाहिर लैजान दिने र प्रयोग गर्नुपर्ने नभएमा तुरुन्त भण्डार वा कोतमा सुरक्षितसाथ राख्ने, राख्न लगाउने,
- (ड) आफ्नो मातहतका कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई अनुपस्थित रहन अनुमति दिएकोमा साधारण डायरीमा सोको कारणसमेत जनाइ अभिलेख राख्ने,
- (ढ) साधारण डायरीमा दस्तखत गर्नाका साथै दिनभरिको कार्यको व्यवस्था मिलाई सो सम्बन्धमा आवश्यक आदेश निर्देशन दिने,
- (ण) आफ्नो कार्यालयमा रहेको भण्डार हरेक दिन निरीक्षण गरी जिन्सी र नगदीको सेस्ता जाँच्ने,
- (त) कुनै मुद्दाको अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्न आफ्ना मातहतका प्रहरी कर्मचारीलाई खटाएकोमा त्यस्तो अनुसन्धान तथा तहकिकातसम्बन्धी काम कारवाही ठीकसँग

गरिएको हो भन्ने एकिसहितको प्रतिवेदन महानगरीय प्रहरी परिसरको कार्यालयमा पठाउने,

- (थ) खर खजाना राखिएको बाकसको र थुनुवा रहेको स्थानको साँचो जिम्मा लिने,
- (द) पालोमा खटाइने प्रहरी कर्मचारीहरूको आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने,
- (ध) थुनामा राख्नुपर्ने व्यक्तिलाई थुनामा राख्दा वा थुनाबाट बाहिर निकाल्दा यथासम्भव आफैँले वा आफ्नो अगाडि थुनामा राख्ने वा निकाल्ने,
- (न) आफ्नो मातहतका सबै प्रहरी कर्मचारीलाई समान रूपले कार्य विभाजन गरी काममा लगाउने,
- (प) शान्ति सुरक्षामा प्रतिकूल असर पर्ने कार्य हुन नदिने,
- (फ) आफ्नो इलाकाभित्र विदेशीको अवैध आवागमन रोक्ने,
- (ब) समयसमयमा आफूलाई प्राप्त आदेश निर्देशनको पालन गर्ने,
- (भ) प्राकृतिक प्रकोप परेको अवस्थामा उद्धारका लागि तदारुकताका साथ संलग्न हुने,
- (म) आफ्नो काम कर्तव्यसम्बन्धी अन्य आवश्यक कार्य गर्ने ।”

३७. इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य: इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालय प्रमुखको काम र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछः-

- (क) इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालय र चौकीको प्रशासन मिलाउने ।
- (ख) प्रहरी कर्मचारीहरूले गर्नुपर्ने काम कर्तव्यहरू उचित तरिकाबाट गराउने, अभिलेख किताबहरू ठीक दुरुस्त राख्न लगाउने र समय-समयमा सामयिक प्रतिवेदनहरू माथिल्लो कार्यालयमा पठाउने ।
- (ग) इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालयमा रहेका सरकारी खजाना, मालसामान इत्यादि सुरक्षित राखी त्यसको श्रेस्ता दुरुस्त राख्ने ।
- (घ) मातहतका प्रहरी कर्मचारीहरूलाई काम कर्तव्यको सम्बन्धमा आदेश दिने, तिनीहरूमाथि नियन्त्रण राख्ने र अनुशासन पालन गराउने ।
- (ङ) आफ्नो इलाकाभित्र रहेका देहायको स्थान र मानिसहरूको जानकारी राख्नेः-

- (१) दुश्चरित्र व्यक्तिहरूमा जम्मा हुने ठाउँ ।
 - (२) चोर, डाँकाहरू लुक्ने ठाउँ ।
 - (३) डाँका पाल्ने मानिसहरू ।
 - (४) चोर पाल्ने वा चोरीको मालको व्यवसाय गर्ने मानिसहरू ।
 - (५) गैरकानुनी हातहतियार राख्ने र बनाउने मानिसहरू ।
 - (६) महिलाहरू विक्री गर्ने र चोरी निकासी पैठारी गर्ने व्यक्तिहरू ।
 - (७) लागू पदार्थ कारोबार वा सेवन गर्ने व्यक्तिहरू ।
 - (८) जुवा खेल्ने र खेलाउने व्यक्तिहरू ।
- (च) इलाकाभित्र बराबर गस्ती गरी दुश्चरित्र व्यक्तिहरूमाथि निरन्तर निग्रानी राख्न र जनसाधारण सित निकट सम्पर्क राख्ने दुश्चरित्र व्यक्तिहरूको विगत गतिविधिको र निजहरूमाथि राखिएको निग्रानीको दुरुस्त अभिलेख राख्ने ।
- (छ) इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालयमा अपराधको प्रतिवेदन आउना साथ आफू गई वा आफैँ जान नसके अर्को प्रहरी कर्मचारी तुरुन्त खटाउने र घटनास्थलमा प्राप्त भएसम्मको प्रमाणहरू संकलन गरी अपराधीलाई पक्रन तुरुन्त कारवाही गर्ने ।
- तर खुन, डाँकाजस्ता ठूला अपराधीको प्रतिवेदन पर्न आएमा आफैँ तुरुन्त अनिवार्य रूपले घटनास्थलमा जाने ।
- (ज) इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालयमा उजुरी प्रतिवेदन पर्न आएका व्यक्तिहरूसँग सद्व्यवहार गर्ने र उनीहरूले भन्न चाहेका कुरालाई राम्ररी ध्यान दिई सुन्ने ।
- (झ) प्रहरी उपरीक्षक वा प्रहरी नायव उपरीक्षकले तोकेको ढाँचाको एउटा गोप्य किताब राख्ने ।
- (ञ) प्रहरी कर्मचारीहरूले आफूले गर्नुपर्ने काम कर्तव्य पालन गरे नगरेको समय-समयमा जाच्ने ।

- (ट) प्रहरी कर्मचारीको उर्दीको पोशाक र पाएका अन्य सरकारी सरसामानहरूको हप्तामा एक चोटी निरीक्षण गर्ने र त्यसमा कुनै खराबी भए माथिल्ला प्रहरी अधिकृतलाई त्यसको प्रतिवेदन दिने । समय-समयमा आफ्नो मातहतका कर्मचारीहरूसँग उचित पोशाक र सरसामान छु छैन भन्ने कुराको निरीक्षण गर्ने ।
- (ठ) इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालयमा रहेका हातहतियार गोली गड्डा र अरू सामानहरू आफ्नो जिम्मामा हिफाजतसाथ सरसफाइ गरी राख्ने । शान्ति सुरक्षा र त्यससँग सम्बन्धित अन्य काम कर्तव्यको निमित्तमात्र यो सरसामान बाहिर लैजान दिने र प्रयोग गर्नुपर्ने नभएमा तुरुन्त भण्डार या कोतमा सुरक्षित गर्ने ।
- (ड) चौकीमा खटी गएका र आफ्नो मातहतका अन्य सबै प्रहरी कर्मचारीसमेतलाई अपराध नियन्त्रण सम्बन्धमा र प्रहरी निरीक्षकबाट इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालयमा आएको आदेश निर्देशन आदिमध्ये उनीहरूसँग सम्बन्ध भएको कुराहरूको जानकारी गराउने ।
- (ढ) मातहतका कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई राखी अनुपस्थित रहन अनुमति दिएमा साधारण डायरीमा कारणसमेत जनाइ अभिलेख राख्ने ।
- (ण) इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालयमा आफू हाजिर भएका बखत इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालयमा आएका आदेश प्रतिवेदन लेखापढी आदि सबै चिट्ठी पत्रहरू आफैले खोली हेर्ने ।
- (त) साधारण डायरीमा दस्तखत गर्नाको साथै दिनभरीको काम कर्तव्यको व्यवस्था मिलाइ आवश्यक आदेश निर्देशन दिने ।
- (थ) आफ्नो इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालयमा रहेको भण्डार हरेक दिन निरीक्षण गरी जिन्सी र नगदीको श्रेस्ता जाँच्ने ।
- (द) कुनै मुद्दाको तहकिकात गर्न आफ्ना मातहतका प्रहरी कर्मचारीलाई खटाइ पठाएमा जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा त्यसको प्रतिवेदन पठाउँदा सो तहकिकात ठीकसँग गरिएको हो भन्ने निश्चय गरी पठाउने ।
- (ध) खजानाको बाकसको र थुनुवा रहेको स्थानको साँचो जिम्मा लिने ।
- (न) पालोमा खटिएका प्रहरी कर्मचारीलाई आदेश पूर्जी दिने ।

- (प) थुनुवाहरूलाई थुनुवा घरमा राख्दा वा त्यहाँबाट बाहिर निकाल्दा यथासम्भव आफैले वा आफ्नो अगाडि अरू प्रहरी कर्मचारीद्वारा राख्ने वा निकाल्ने ।
- (फ) प्रत्येक इलाका प्रहरी कार्यालय वा वडा प्रहरी कार्यालयमा सबै प्रहरी कर्मचारीहरूलाई समान रूपले काम वितरण गर्ने ।
- (ब) सयसको उचित प्रबन्ध गर्ने र कार्यालय, आवास र भान्साघर तथा चर्पीको सरसफाई राम्रोसँग राख्न लगाउने ।
- (भ) सीमावर्ती क्षेत्रमा समाज विरोधी तथा व्यवस्था प्रतिकूल कार्य हुन नदिने ।
- (म) चोरी निकासी पैठारी वा वन जंगलको अवैध फडानी भएमा वा हुन लागेमा तुरुन्त सम्बन्धित निकायलाई जानकारी गराउने र सहयोग मागेमा तुरुन्त उपलब्ध गराउने ।
- (य) अन्तर्राष्ट्रिय सीमास्तम्भको संरक्षण गर्ने ।
- (र) आफ्नो इलाका भित्र विदेशीहरूको अवैध आगमन रोक्ने ।
- (ल) समय-समयमा आफूलाई प्राप्त आदेश निर्देशनको पालना गर्ने ।
- (व) दैवी प्रकोप परेको अवस्थामा उद्धारका लागि तदारुकताका साथ संलग्न हुने ।

³¹ ३७क. महानगरीय प्रहरी व्यवस्था लागू हुने : (१) काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुर जिल्लामा महानगरीय प्रहरीसम्बन्धी व्यवस्था यो नियमावली प्रारम्भ हुँदाका बखत लागू भएको मानिनेछ र अन्य जिल्लामा आवश्यकता अनुसार नेपाल सरकारले राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी महानगरीय प्रहरीसम्बन्धी व्यवस्था लागू गर्न सक्नेछ ।

(२) महानगरीय प्रहरीसम्बन्धी व्यवस्था लागू भएको जिल्लामा सो व्यवस्था लागू हुँदाका बखत कायम रहेका जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरू तत् तत् जिल्लाका महानगरीय प्रहरी परिसरमा परिणत हुनेछन् ।

(३) महानगरीय प्रहरी परिसरमा परिणत हुने जिल्लाका जिल्ला प्रहरी कार्यालयले गरेको काम कारवाही महानगरीय प्रहरी परिसरले गरेको मानिनेछ ।

31 एघारौं संशोधनद्वारा थप ।

(४) महानगरीय प्रहरीसम्बन्धी व्यवस्था लागू हुँदाका बखत कायम रहेका वडा प्रहरी कार्यालय तथा इलाका प्रहरी कार्यालयहरू तत् तत् जिल्लाका महानगरीय प्रहरी वृत्तमा परिणत हुनेछन् ।

(५) महानगरीय प्रहरी वृत्तमा परिणत हुने वडा प्रहरी कार्यालय तथा इलाका प्रहरी कार्यालयले गरेको काम कारवाही महानगरीय प्रहरी वृत्तले गरेको मानिनेछ ।

(६) महानगरीय प्रहरीसम्बन्धी व्यवस्था लागू हुँदाका बखत कायम रहेका प्रहरी चौकीहरू तत् तत् जिल्लाका महानगरीय प्रहरी प्रभागमा परिणत हुनेछन् ।

(७) महानगरीय प्रहरी प्रभागमा परिणत हुने प्रहरी चौकीले गरेको काम कारवाही महानगरीय प्रहरी प्रभागले गरेको मानिनेछ ।

(८) महानगरीय प्रहरी व्यवस्था लागू हुँदाका बखत जिल्ला प्रहरी कार्यालय, वडा प्रहरी कार्यालय र इलाका प्रहरी कार्यालय तथा प्रहरी चौकीबाट फछ्यौट हुन बाँकी काम कारवाहीहरू क्रमशः महानगरीय प्रहरी परिसर, महानगरीय प्रहरी वृत्त र प्रहरी प्रभागमा सर्नेछन् ।

३८. प्रहरी चौकी प्रमुखको काम र कर्तव्य: प्रहरी चौकी प्रमुखको काम कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) मातहतका प्रहरी कर्मचारीहरूको अनुशासन र आचरण ठीक राख्ने ।
- (ख) हरेक दिन साँझ बिहान प्रहरी जवानहरूको निरीक्षण गरी काम कर्तव्यको बोध गराउने र निजहरूको क्रियाकलापको जाँच गर्ने ।
- (ग) तालुक कार्यालयसँग निरन्तर सम्पर्क राखी महत्वपूर्ण घटनाहरूको जानकारी हुनासाथ तुरुन्त अरू अपराधहरूको दिनदिनै माथिल्लो कार्यालयमा प्रतिवेदन दिने ।
- (घ) मातहतका प्रहरी कर्मचारीको काम कारवाहीको विवरण खोली तालुक कार्यालयमा समय-समयमा प्रतिवेदन गर्ने ।
- (ङ) चौकीमा रहेका हातहतियार, खरखजाना र नगदी जिन्सीसमेत जाँचबुझ गर्ने र हिफाजतसँग राख्ने ।

- (च) इलाकाभिन्न बराबर गस्ती गर्ने/गराउने, इलाका भित्रका बासिन्दाहरूको बारेमा सही जानकारी राख्ने ।
- (छ) इलाकामा शान्ति सुव्यवस्था कायम राख्ने र अपराध हुन नदिन प्रयत्न गर्ने ।
- (ज) चौकीको महिना महिनाको हाजिरी फाराम पछिल्लो महिनाको सात गतेभित्र तालुक कार्यालयमा पठाउने ।
- (झ) अपराध सम्बन्धी दरखास्त वा खबर आएमा तालुक कार्यालयमा तुरुन्त खबर गरी आफू पनि चाहिने मद्दतसमेत लिई घटनास्थलमा जाने र मौकामा गर्नुपर्ने आवश्यक कारवाही गर्ने ।
- (ञ) दैवी प्रकोप परेको अवस्थामा उद्धारका लागि तदारुकतासाथ संलग्न हुने ।

३९. प्रहरी जवानको काम र कर्तव्य: प्रहरी जवानको काम कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछः-

- (क) अपराध रोक्ने ।
- (ख) खटिएको ठाउँमा पालो बस्ने ।
- (ग) थुनुवा रहेका स्थानमा वा खजाना वा अरू मालसामान रहेका स्थानमा पालो पहरा बस्दा थुनुवा भाग्न नपाउने वा मालसामान हिनामिना हुन नपाउने गरी राम्रोसँग काम गर्ने ।
- (घ) पालो बदलिँदा इन्चार्जले दिएको पालेले गर्नुपर्न काम कुराको आदेश निर्देशन नयाँ आउने पालेलाई बुझाउने ।
- (ङ) पालो फेरिँदा नयाँ आएको पालेले पहिलेको पाले जिम्मा रहेको खजानाको ताल्चा साबुद छ, छैन र थुनुवाहरू ठीक छन्, छैनन् आदि सबै कुरा पहिलेको पालेको अगाडि गन्ति गरी बुझ्ने ।
- (च) फरार अपराधी फेला परेमा पक्रने र अरू कुनै किसिमको अपराधको सुराक पाएमा सम्बन्धित प्रहरी कार्यालयमा प्रतिवेदन गर्ने ।
- (छ) प्राकृतिक वा दैवी संकट परेमा वा अरू अवस्थामा जनसाधारणलाई सहायता पुऱ्याउने ।

³² **३९क. महान्यायाधिवक्ताबाट प्राप्त निर्देशनको कार्यान्वयन:** प्रहरी हिरासतमा रहेको व्यक्तिलाई नेपालको अन्तरिम संविधानको अधीनमा रही मानवोचित व्यवहार नगरेको वा त्यस्तो व्यक्तिलाई आफन्तसँग वा कानून व्यवसायी मार्फत भेटघाट गर्न नदिएको सम्बन्धमा महान्यायाधिवक्ताबाट प्राप्त निर्देशन कार्यान्वयन गर्नु गराउनु सम्बन्धित प्रहरी कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ।

परिच्छेद-६

स्थानीय प्रशासन र स्थानीय प्रहरीको सम्बन्ध

४०. **स्थानीय प्रशासनको नियन्त्रणमा रहने:** प्रहरीको अनुशासन र आन्तरिक व्यवस्थाको कुरामा बाहेक जिल्लाका समस्त प्रहरी प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सामान्य रेखदेख र नियन्त्रणमा रहनेछन्।
४१. **जिल्ला छोड्न पूर्व सूचना दिनुपर्ने:** जिल्ला प्रहरी कार्यालय वा महानगरीय प्रहरी परिसरको³³ प्रमुखले जिल्ला छोड्दा त्यसको पूर्व सूचना प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई दिन पर्नेछ।
४२. **निर्देशनको पालना गर्नुपर्ने:** जिल्लाको शान्ति र व्यवस्था कायम राख्न आफूलाई तोकिएको कार्य सम्पादन गर्नु तथा यस्ता विषयमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले दिएको निर्देशन पालन गर्नु जिल्ला प्रहरी कार्यालय वा महानगरीय प्रहरी परिसर³⁴ प्रमुखको कर्तव्य हुनेछ।
४३. **प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सिफारिस वा राय पठाउने सक्ने:** जिल्लाका प्रहरी कर्मचारीहरूको कामकाजको सम्बन्धमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले आफ्नो सिफारिस वा राय जिल्ला प्रहरी कार्यालय वा महानगरीय प्रहरी परिसर³⁵ को प्रमुख र माथिल्लो प्रहरी अधिकृतसमक्ष पठाउन सक्नेछ।
- ³⁶ **४४. प्रमुख जिल्ला अधिकारीबाट निरीक्षण :** (१) प्रमुख जिल्ला अधिकारीले जिल्ला प्रहरी कार्यालय, महानगरीय प्रहरी परिसर, इलाका प्रहरी कार्यालय, प्रहरी वृत्त र प्रहरी प्रभागको वर्षको कम्तीमा एकपटक निरीक्षण गर्नु गराउनुपर्नेछ।

32 एघारौँ संशोधनद्वारा थप।

33 एघारौँ संशोधनद्वारा थप।

34 एघारौँ संशोधनद्वारा थप।

35 एघारौँ संशोधनद्वारा थप।

36 एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित।

(२) जिल्ला प्रहरी कार्यालय तथा महानगरीय प्रहरी परिसरको प्रमुखले आफ्नो मातहतका प्रहरी कार्यालयहरूको निरीक्षण गरे-नगरेको तथा प्रत्येक इलाका प्रहरी कार्यालय, प्रहरी वृत्त, प्रहरी प्रभाग र प्रहरी चौकीमा रहेको डायरी र प्रहरीसम्बन्धी गोप्य प्रतिवेदन सहित अन्य अपराध सम्बन्धी सारांश प्रतिवेदन हेरी प्रमुख जिल्ला अधिकारीले आफ्नो प्रतिक्रिया सहितको सूचना तुरुन्त जिल्ला प्रहरी कार्यालय वा महानगरीय प्रहरी परिसरको प्रमुखलाई दिनुपर्नेछ।

४५. **प्रतिवेदन गर्ने र पूर्व निर्देशन प्राप्त गर्ने:** गैरकानुनी जमात, साम्प्रदायिक वा राजनैतिक जुलुसको सामना गर्दा जिल्ला प्रहरी कार्यालय वा महानगरीय प्रहरी परिसर^{३७} को प्रमुखले प्रमुख जिल्ला अधिकारीको पूर्व निर्देशन प्राप्त गर्नुपर्नेछ। शान्ति सुव्यवस्थालाई खलल हुने देखिएमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्रमुख वा महानगरीय प्रहरी परिसर प्रमुख^{३८} ले प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई प्रतिवेदन गरी उपयुक्त निर्देशनको निमित्त अनुरोध गर्नुपर्नेछ।
४६. **कार्यालय प्रमुखमार्फत लेखापढी हुने:** स्थायी प्रशासनले प्रहरी संगठनसँग लेखापढी गर्दा सामान्यतया कार्यालय प्रमुखमार्फत नै गर्नुपर्नेछ।
४७. **चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदन भर्दा परामर्श लिनुपर्ने:** क्षेत्रीय प्रमुखले जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्रमुखको र महानगरीय प्रहरी प्रमुखले महानगरीय प्रहरी परिसर प्रमुखको^{३९} चालचलनसम्बन्धी प्रतिवेदन भर्दा अनिवार्य रूपमा सम्बन्धित जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीसँग परामर्श लिनुपर्नेछ।
४८. **सरुवा वा अनुशासनको कारबाही गर्दा परामर्श लिने:** जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्रमुख वा महानगरीय प्रहरी परिसर प्रमुखलाई^{४०} सरुवा गर्दा वा निजमाथि अनुशासनहीनताको कारबाही गर्दा आवश्यकतानुसार सम्बन्धित जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीको परामर्श लिन सकिनेछ।
४९. **अपराध नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा छलफल गर्न विदेश जान सकिने:** सीमावर्ती इलाकामा घट्ने अपराध नियन्त्रण गर्न र तत्सम्बन्धी अनुसन्धान गर्ने काममा स्थानीय प्रहरी कार्यालयको प्रमुखले पारस्परिक सहयोग पुऱ्याउने सिलसिलामा छिमेकी मित्र राष्ट्रका सीमावर्ती इलाकामा

३७ एघारौँ संशोधनद्वारा थप।

३८ एघारौँ संशोधनद्वारा थप।

३९ एघारौँ संशोधनद्वारा थप।

४० एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित।

रहेका प्रहरी कार्यालयका समानस्तरका प्रहरी अधिकृतसँग आवश्यकतानुसार छलफल गर्न विदेश जान परेमा स्थानीय प्रशासनसमेतलाई जानकारी गराउनुपर्नेछ ।

परिच्छेद-७

बिदा

५०. बिदा नलिई घर बस्ने प्रहरी कर्मचारीलाई सेवाबाट हटाउने: (१) यस नियमावली बमोजिम बिदा नलिई प्रहरी कर्मचारी गैरहाजिर हुन पाउने छैन ।

(२) उपनियम (१) को उल्लंघन गरी गैरहाजिर हुने प्रहरी कर्मचारीलाई नेपाल सरकारले सेवाबाट हटाउन सक्नेछ ।

तर निकास नहुँदै बिदा बसी पछि सो गैरहाजिर भएको अवधिको लागि बिदाको निवेदन गरी सो बिदा स्वीकृत भएमा यो नियम उल्लंघन गरेको मानिने छैन ।

५१. बिदा अधिकारको कुरा होइन: (१) प्रहरी कर्मचारीले अधिकारको रूपमा बिदाको दाबी गर्न पाउने छैन ।

(२) कामको अनुकूल हेरी बिदा दिने अधिकारीले आफ्नो तजबीजबाट बिदा दिन अथवा नदिन पनि सक्नेछ अथवा आवश्यक परेमा बिदामा बसेको प्रहरी कर्मचारीलाई निजको स्वीकृत बिदा रद्द गरी बोलाई काममा लगाउन सक्नेछ ।

५२. बिदाका किसिमहरू: प्रहरी कर्मचारीले देहायबमोजिमका बिदा पाउनेछन्:-

- (१) भैपरी आउने बिदा,
- (२) घर बिदा,
- (३) बिरामी बिदा,
- (४) क्रिया बिदा,
- (५) प्रसुती बिदा,
- (६) सट्टा बिदा ।

५३. **भैपरी आउने बिदा:** (१) प्रहरी कर्मचारीले प्रत्येक सालमा १२ दिनमा नबढाइ भैपरी बिदा पाउने छ ।

(२) भैपरी आउने बिदा साधारणतः एक पटकमा ४ दिनमा बढाइ लिन पाइने छैन ।

(३) भैपरी आउने बिदा एक सालको अर्को सालमा लिन पाइने छैन ।

(४) आफ्नो जिल्ला छोडी जान पर्ने गरी बिदा बस्तु परेमा कुनै प्रहरी कर्मचारीले बिदाको स्वीकृति लिई रहन नभ्याएमा बिदा बसेपछि स्वीकृत गराए पनि हुन्छ ।

(५) भैपरी आउने बिदामा बसेका प्रहरी कर्मचारीले पूरा तलब, भत्ता र राशन पाउनेछ ।

(६) साधारणतया भैपरी आउने बिदा शनिवार बाहेक अरु बिदाहरूसँग मिलाई लिन पाइने छैन ।

५४. **घर बिदा:** (१) प्रहरी कर्मचारीले प्रत्येक साल ३० दिनको दरले घर बिदा पाउने छ ।

(२) घर बिदा बढीमा एक सय असी^{४१} दिनसम्म संचित राख्न सकिनेछ ।

(३) प्रहरी कर्मचारीलाई वर्षमा एक पटक घर बिदा जाँदा र बिदा भुक्तान गरी घरबाट आफ्नो कार्यालयमा आउँदा पैदल हिड्नुपर्ने भएमा ८ कोसको निमित्त एक दिनको दरले तथा मोटर, रेल, हवाईजहाजको बाटोको लागि जति दिन लाग्ने हो त्यति दिन बाटोको म्याद दिन सकिनेछ ।

(४) जुनसुकै रूपले सेवाबाट अवकाश हुने प्रहरी कर्मचारीले निजको बढीमा एक सय असी^{४२} दिनसम्मको घर बिदावापत निजको पदाधिकार रहेको पदबाट खाईपाई आएको तलबको दरले हुन आउने रकम एकमुष्ट पाउनेछ ।

.....^{४३}

(५) घर बिदामा बसेको प्रहरी कर्मचारीले पूरा तलब, भत्ता र राशन पाउनेछ ।

(६) निलम्बनमा रहेको प्रहरी कर्मचारीले सो अवधिभरको घर बिदा पाउने छैन ।

४१ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

४२ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

४३ आठौँ संशोधनद्वारा भर्किएको ।

५५. **बिरामी बिदा:** (१) आफ्नो पदको कर्तव्य पालन गर्दा चोटपटक लाग्न गई वा बिरामी भई अस्पतालमा भर्ना भई इलाज गराउँदा लाग्ने दिनबाहेक प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीले वर्षको १२ दिन तलब, भत्ता र राशन सहित बिरामी बिदा पाउनेछ।

(२) प्रहरी कर्मचारीले बिरामी बिदा संचित गर्न सक्नेछ र जुनसुकै व्यहोराबाट निज सेवाबाट अलग भएमा निजले संचित बिरामी बिदाबापत आफ्नो पदाधिकार रहेको पदबाट खाईपाई आएको मासिक तलबका दरले हुन आउने रकम एकमुष्ट पाउनेछ।

(३) पाँच दिनभन्दा बढी अवधिको बिरामी बिदा माग गर्ने प्रहरी कर्मचारीले स्वीकृत चिकित्सकको प्रमाणपत्र पेश गर्नुपर्नेछ तर यस्तो प्रमाणपत्र पेश गर्न साधारणतया सम्भव छैन भन्ने बिदा दिने अधिकारीलाई विश्वास भएमा निजले सो व्यहोरा खुलाइ प्रमाणपत्र पेश गर्न नपर्ने गर्न सक्नेछ।

(४) कुनै ठूलो वा कडा रोग लागी स्वीकृत चिकित्सकको प्रमाणपत्र पेश गरेमा प्रहरी कर्मचारीले बढीमा ४५ दिनसम्म थप बिरामी बिदा पाउन सक्नेछ। यस्तो बिरामी बिदा लिने प्रहरी कर्मचारीको पाकी सकेको वा पाक्ने घर बिदाबाट प्रत्येक दुई दिन थप बिरामी बिदाबापत एक दिनका दरले घर बिदा कट्टा गरिनेछ।

(५) निलम्बनमा रहेको प्रहरी कर्मचारीले सो अवधिभरको बिरामी बिदा पाउने छैन।

५६. **क्रिया बिदा:** (१) प्रहरी कर्मचारी आफैँ क्रियामा बस्न परेमा कुल धर्मअनुसार बढीमा १५ दिन क्रिया बिदा पाउनेछ। यस्तो बिदा प्रहरी महिला कर्मचारीको पतिले किरिया बस्नुपरेमा त्यस्तो महिला कर्मचारीलाई पनि दिइनेछ।⁴⁴

(२) यस्तो क्रिया बिदा बस्ने प्रहरी कर्मचारीले पूरा तलब, भत्ता र राशन पाउनेछ।

५७. **प्रसुती बिदा:** (१) महिला प्रहरी कर्मचारी गर्भवती भएमा निजले सुत्केरीको अघिपछि गरी ६० दिन प्रसुती बिदा पाउनेछ।

(२) प्रसुती बिदा बस्ने महिला प्रहरी कर्मचारीले पूरा तलब, भत्ता र राशन पाउनेछ।

44 एघारौँ संशोधनद्वारा थप।

(३) प्रसुती बिदा बढीमा दुई पटक सुत्केरी हुँदासम्मलाई मात्र दिइनेछ। सोभन्दा बढी बच्चा हुने महिला प्रहरी कर्मचारीले सुत्केरी हुँदा आवश्यक पर्ने बिदा निजको पाकेको वा पाक्ने घर बिदा र बिरामी बिदाबाट कट्टी हुने गरी लिनुपर्नेछ।

(४) उपनियम (३) मा उल्लेख भए अनुसारको अभिलेख कर्मचारीको बिदा स्वीकृत गर्ने कार्यालयले अध्यावधिक बनाइ राख्नुपर्नेछ।

५८. **सट्टा बिदा:** कुनै पनि सार्वजनिक बिदाको दिन ड्युटी गर्ने प्रहरी कर्मचारीलाई आलोपालो मिलाई सम्बन्धित कार्यालयले प्रमुख सट्टा बिदा दिन सक्नेछ। तर यस्तो सट्टा बिदा एकपटकमा सात दिनभन्दा बढी हुने छैन।

५९. **बिदा दिने अधिकारी:** (१) कार्यालय प्रमुख स्वयम् भैपरी आउने बिदा वा बिरामी बिदा वस्तुपर्ने भएमा बिदा बसी तालुक कार्यालयबाट स्वीकृत गराउनुपर्नेछ।

(२) प्रहरी निरीक्षक र सोभन्दा माथिल्ला अधिकृत कार्यालय प्रमुख रहेको कार्यालयका अन्य कर्मचारीलाई सबै किसिमको बिदा र प्रहरी निरीक्षक र सोभन्दा माथिल्ला अधिकृतलाई भैपरी आउने बिदा, बिरामी बिदा र क्रिया बिदा सोही कार्यालय प्रमुखले दिन सक्नेछ।

(३) प्रहरी निरीक्षक र सोभन्दा माथिल्ला प्रहरी अधिकृतको घर बिदा एक तहमाथिको कार्यालय प्रमुखले दिन सक्नेछ।

(४) अन्य प्रहरी कर्मचारी कार्यालय प्रमुख रहेको कार्यालयका कर्मचारीलाई घर बिदाबाहेक अरू बिदा सोही कार्यालय प्रमुखले र घर बिदा एक तहमाथिका कार्यालय प्रमुखले दिन सक्नेछ।

(५) प्रहरी प्रधान कार्यालयका प्रहरी निरीक्षक र सोभन्दा माथिल्ला प्रहरी अधिकृतलाई भैपरी आउने र बिरामी बिदा सम्बन्धित शाखा प्रमुखले र अरू बिदा प्रहरी महानिरीक्षक वा निजले तोकेको अधिकारीले दिन सक्नेछ।

६०. **बिदा लिने विधि:** (१) यस परिच्छेदबमोजिम बिदा लिन चाहने प्रहरी कर्मचारीले आफूलाई चाहिएको बिदाको अवधि, कारण र विदेश जानुपर्ने भए सोसमेत खोली रीतपूर्वकको लिखित दरखास्त आफू हाजिर रहेको कार्यालयमार्फत् बिदा दिने अधिकारीसमक्ष दिनुपर्छ र बिदा स्वीकृत वा अस्वीकृत भएको कुराको सूचना त्यस्तो अधिकारीले सो प्रहरी कर्मचारीलाई दिनुपर्नेछ।

(२) कुनै किसिमको बिदा स्वीकृत गर्नु अगाडि बिदा दिने अधिकारीले परिस्थितिको विचार राखिकनमात्र बिदा दिने वा नदिने निर्णय गर्नेछ।

(३) भैपरी आउने बिदाको हकमा बिदा स्वीकृत गर्ने अधिकारीले उपनियम (१) बमोजिम दरखास्त नदिए पनि आफ्नो तजवीजबाट मौखिक अनुरोधको आधारमा त्यस्तो बिदाको स्वीकृति दिन सक्नेछ।

(४) देहायमा लेखिएबमोजिमका कुरामा बिदा दिने अधिकारीलाई चित्त बुझेमा निजले बिदाको लागि दरखास्त परेको मितिभन्दा अगाडिदेखि पनि बिदा बस्न पाउने गरी निवेदकलाई बिदा दिन सक्नेछ:-

- (क) बिदा दिने अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिई रहनु सम्भव थिएन भने, वा
- (ख) पूर्व स्वीकृतिको लागि निवेदकले सकभर प्रयास गरेको थियो भने।

तर बिदा बसी सकेपछि स्वीकृतिको लागि दरखास्त परेकोमा अस्वीकृत हुन गई त्यसको फलस्वरूप बिदाको निवेदन गर्ने प्रहरी कर्मचारी नियम ५० को उपनियम (२) अनुसार नोकरीबाट हटाइएमा निजले पुनरावेदन गर्न सक्नेछ।

६१. बिदाको अभिलेख: (१) बिदा दिने अधिकारीले आफ्नो मातहतका सबै प्रहरी कर्मचारीहरूको बिदाको अभिलेख किताब खडा गरी लगत राख्ने राख्न लगाउने छ।

(२) कुनै प्रहरी कर्मचारी एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा सरुवा भएमा निजको बिदाको लगतको उतार सरुवा भएको ठाउँमा पठाउनुपर्नेछ।

६२. निकासा लिन नभ्याएमा: कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई आवश्यक परी बिदामा नबसी नहुने अवस्था पर्न आएको भन्ने निकटतम माथिल्लो अधिकारीलाई लागेमा र सो बिदा निकासा हुने देखिएमा निजले त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीलाई बिदामा बस्न लिखित आदेश दिई त्यसको सूचना बिदा दिने अधिकारीसमक्ष पठाउनुपर्छ।

६३. गयलखाली जनाउने: कुनै प्रहरी कर्मचारी गयल परी सो कुराको सूचना किताबखुनामा लेखी गइसकेकोमा सम्बन्धित प्रहरी कर्मचारीले बिदा स्वीकृत हुन पर्ने व्यहोरा दर्शाई आफू गयल परेको सूचना पाएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र आफूलाई गयल गर्ने अधिकारीभन्दा एकतह

माथिको सम्बन्धित अधिकारीसक्षम प्रतिवेदन दिन सक्नेछ। सो प्रतिवेदनउपर छानबिन र जाँच पडताल गर्दा प्रहरी कर्मचारीको प्रतिवेदनको व्यहोरा साँचो देखिन आएमा सम्बन्धित अधिकृतले विदा स्वीकृत गरी थमौती गरेको व्यहोरा लेखी पठाउन सक्नेछ।

६४. **भुठो कारण देखाएमा सजाय हुने:** कुनै प्रहरी कर्मचारीले कुनै भुट्टा कारण देखाइ विरामी विदा, क्रिया विदा र प्रसुती विदा लिई बसेको ठहरिएमा त्यस्तो प्रहरी कर्मचारी यस नियमावली बमोजिम विभागीय सजायको भागी हुनेछ।
६५. **बीचमा पर्न जाने सार्वजनिक विदा बारे:** कुनै प्रकारको विदा लिई बसेको प्रहरी कर्मचारीले सो विदा भुक्तान हुँदा सार्वजनिक विदा पर्न गएमा र सार्वजनिक विदापछि पनि अड्डामा हाजिर नभएमा साधारणतया सो सार्वजनिक विदाको अवधि पनि निज प्रहरी कर्मचारीले लिई रहेको प्रकारको विदा वा सो विदा बाँकी नभएमा लिन पाउने अरू विदामा बसेको मानिनेछ।
६६. **तालिम अवधिमा विदा बस्नेबारे:** यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तालिम अवधिभर सार्वजनिक विदा र क्रिया विदाबाहेक साधारणतया अरू कुनै विदा दिइने छैन।
६७. **सञ्चित विदा उपभोग गर्न पाउने:** यो नियमावली प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि तत्काल प्रचलित सेवा सर्तसम्बन्धी नियमबमोजिम कुनै प्रहरी कर्मचारीको घर विदा वा विरामी विदा सञ्चित रहेको भए निजले सो सञ्चित विदा यस नियमावली बमोजिम उपभोग गर्न पाउनेछ।

स्पष्टीकरण: यस नियमको प्रयोजनको लागि विरामी विदाको हकमा यो नियमावली प्रारम्भ हुनुभन्दा अघिको सेवा अवधिलाई साल एकको बाह्र दिनको दरले विरामी विदाको गणना गरिनेछ र सो अवधिमा प्रहरी कर्मचारीले लिई सकेको विरामी विदा कट्टा गरी बाँकी रहेको विरामी विदालाई सञ्चित विरामी विदा मानिनेछ। यसरी गणना गर्दा सञ्चित रहन सक्नेभन्दा बढी दिन विरामी विदा लिई सकेको रहेछ भने लिई सकेको जति दिन पाक्ने विरामी विदाबाट कट्टा गरिनेछ।

परिच्छेद-८

आचरण

६८. **दान उपहार लिन नहुने:** आफ्नो सरकारी काममा कुनै पनि प्रकारको असर पर्न सक्ने गरी कुनै पनि प्रहरी कर्मचारी र निजको परिवारका सदस्यसमेतले नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति बिना स्वदेशी वा विदेशी कसैबाट पनि कुनै प्रकारको दान, बकस, पुरस्कार, कोसेली र उपहार स्वीकार गर्नु हुँदैन ।
६९. **चन्दा लिन नहुने:** कुनै प्रहरी कर्मचारीले नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति बिना कुनै पनि कामको निमित्त कुनै किसिमको चन्दा माग्न अथवा स्वीकार गर्नु हुँदैन र अरू कुनै किसिमको आर्थिक सहायता प्राप्त गर्ने काममा समेत भाग लिन हुँदैन ।
७०. **स्वीकृति बेगर अचल सम्पत्ति खरिद गर्न नहुने:** नेपाल सरकारलाई पूर्व सूचना नदिई कुनै पनि प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो बसोबासको निमित्त चाहिनेबाहेक आफ्नो वा आफ्नो परिवारको कुनै सदस्यको नाममा कुनै अचल सम्पत्ति खरिद गर्न हुँदैन । राजपत्रांकित प्रहरी अधिकृतले नेपाल सरकारबाट स्वीकृति लिएर मात्र अचल सम्पत्ति खरिद गर्न सक्नेछ ।
७१. **सम्पत्तिको विवरण दिनुपर्ने:** (१) हाल बहाल रहेका प्रहरी कर्मचारीले यो नियमावली प्रारम्भ भएको तीन महिनाभित्र र नयाँ भर्ना हुने प्रहरी कर्मचारीले आफू नियुक्ति भएको एक महिनाभित्र नेपाल सरकारबाट खटाइएको अधिकृतसमक्ष देहायको सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्नुपर्दछ ।
- (क) आफ्नो अथवा आफ्नो परिवारको सदस्यको नाममा भएको प्रत्येक अचल सम्पत्ति र शेयर, बैंक मौज्जातको विवरण ।
- (ख) आफूसँग वा आफ्नो नाउँमा रहेको नगद, जवाहरात, सुन, चाँदीको अन्दाजी मूल्य ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिमको विवरण दाखिला गर्दा संयुक्त परिवारमा रहेको प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो परिवारको प्रमुखको नाममा निजसँग रहेको सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

(३) आफ्नो सम्पत्तिमा थपघट भएमा अख्तियारवालालाई सोको सूचना तीन महिनाभित्र दिनु प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

७२. व्यापार र व्यवसाय गर्न नहुने: कुनै प्रहरी कर्मचारीले नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति बेगर देहायका काम गर्नु हुँदैन:-

- (क) कुनै व्यापार गर्न,
- (ख) कुनै फर्मको हिस्सेदार हुन,
- (ग) कुनै आंशिक समयको नोकरी स्वीकार गर्न र
- (घ) कुनै व्यवसाय चलाउन ।

७३. सरकारी काममा थाहा पाएका कुराहरू प्रकाशन गर्न नहुने: प्रहरी कर्मचारीले नेपाल सरकारद्वारा अथवा विशेष रूपबाट अख्तियार नपाई आफूले सरकारी कर्तव्यको पालना गर्दा सरकारी अथवा गैरसरकारी साधनहरूबाट प्राप्त गरेको वा आफूले लेखेको अथवा संकलन गरेको कुनै कागजपत्र वा समाचार प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपबाट अरू अनधिकृत प्रहरी कर्मचारीहरूलाई वा गैरसरकारी व्यक्तिलाई अथवा पत्र-पत्रिकालाई जानकारी दिन हुँदैन ।

७४. रेडियो वा पत्रिकासँग सम्पर्क राख्न नहुने: प्रहरी कर्मचारीले नेपाल सरकारको अनुमति प्राप्त नगरी कुनै पत्र-पत्रिकामा आफ्नै वास्तविक अथवा काल्पनिक नामबाट अथवा बेनामी कुनै लेख प्रकाशित गर्न अथवा रेडियोद्वारा प्रसारण गर्न हुँदैन ।

तर यस्तो प्रकाशन वा प्रसारण सहित्यिक, कलात्मक, ऐतिहासिक अथवा वैज्ञानिक र व्यवसायिक विषयको भएमा यस्तो स्वीकृत लिई रहनु पर्दैन र प्रकाशन वा प्रसारण गरेपछि आफ्नो कार्यालय मार्फत् जाहेर गर्नुपर्दछ ।

७५. नेपाल सरकारको आलोचना: प्रहरी कर्मचारीले कुनै कुराको आलोचना गर्दा नेपाल सरकारको नीतिको विरुद्ध असर पर्ने गरी अथवा नेपाल सरकार र नेपालका जनताका पारस्परिक सम्बन्धमा अथवा कुनै विदेशी राष्ट्रसँगको सम्बन्धमा खलल पर्न सक्ने गरी आफ्नो वास्तविक वा काल्पनिक नामबाट अथवा बेनामी कुनै लेख प्रकाशित गर्न, प्रेसलाई कुनै खबर दिन, रेडियोद्वारा भूषण प्रकाशित गर्न, सार्वजनिक भूषण दिन वा प्रकाशित गर्न हुँदैन ।

७६. **निर्वाचनमा भाग लिन नहुने:** प्रहरी कर्मचारीले कुनै राजनीतिक दलको लागि कुनै निर्वाचनमा भाग लिन वा कसैको निमित्त मत माग्नु वा अन्य कुनै प्रकारले आफ्नो प्रभाव पार्नु हुँदैन ।

तर कसैलाई मत दिएको वा दिने विचार गरेको कुरा प्रकट नगरी प्रचलित कानून बमोजिम आफ्नो मताधिकार प्रयोग गर्न बाधा पर्नेछैन ।

७७. **राजनीतिमा भाग लिन नहुने:** प्रहरी कर्मचारीले कुनै राजनैतिक संस्थाको सदस्य बन्न, राजनीतिमा भाग लिन, राजनैतिक संस्थालाई सहायताको निमित्त चन्दा दिन अथवा कुनै राजनैतिक संस्था वा आन्दोलनलाई अन्य कुनै प्रकारले आफ्नो प्रभाव पार्नु हुँदैन ।

७८. **प्रहरी कर्मचारीले गरेको काम कारबाहीको सफाइ:** कुनै प्रहरी कर्मचारीले नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति नलिई कुनै व्यक्तिद्वारा निजको कर्तव्य पालनको सम्बन्धमा लेखाइएका भ्रष्ट आरोपको निमित्त प्रेस अथवा अदालतको सहारा लिन हुँदैन ।

तर यस नियमले प्रहरी कर्मचारीको आफ्नो व्यक्तिगत काम अथवा चरित्रको सम्बन्धमा सफाइ दिन पाउने अधिकारमा कुनै बाधा पर्नेछैन ।

७९. **समय पालन र नियमितता:** प्रहरी कर्मचारीले ठीक समयमा तथा नियमित रूपले आफ्नो पालोमा हाजिर हुनुपर्दछ र साधारणतया पहिले बिदाको निकास नलिई कामबाट अनुपस्थित हुनु हुँदैन ।

८०. **अनुशासन र आज्ञापालन:** (१) प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो कर्तव्य तत्परताको साथ पालन गर्नुपर्दछ ।

(२) प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो सरकारी कामसम्बन्धी कुरामा आफूभन्दा माथिका अधिकृतले दिएको आज्ञालाई तदारुकतासाथ पालन गर्नुपर्दछ ।

(३) प्रहरी कर्मचारीले आफूभन्दा माथिका सबै अधिकृतहरूप्रति उचित आदर देखाउनुपर्नेछ ।

८१. **प्रहरी कर्मचारीले बाहिरी प्रभाव पार्नु नहुने:** प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो नोकरी सम्बन्धी कुरामा मतलब साध्य गर्न आफूभन्दा माथिका अधिकृत माथि कुनै अनुचित प्रभाव पार्नु अथवा प्रभाव पार्ने प्रयत्न गर्नु हुँदैन ।

८२. नियुक्तिको प्रमाणपत्र बुझाउने: प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो बहाल टुटेपछि आफू बहाल हुँदा पाएको नियुक्तिको प्रमाणपत्र अख्तियारवालालाई बुझाउनुपर्नेछ।

८३. बहुविवाह, बालविवाह, अनमेल विवाहमा प्रतिबन्ध: (१) देहायको अवस्थामा बाहेक कुनै पनि पुरुष प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो स्वास्नी जीवित छँदै वा कानुन बमोजिम लोग्नेस्वास्नीको सम्बन्ध विच्छेद नहुँदै अर्को स्वास्नीमानिससँग विवाह गर्न वा अर्को स्वास्नी राख्न हुँदैन:-

- (क) स्वास्नी महारोगी भएमा,
- (ख) स्वास्नीलाई यौनसम्बन्धी कुनै सरुवा रोग भई निको नहुने भएमा,
- (ग) स्वास्नी निको नहुने गरी बहुलाएमा,
- (घ) विवाह भएको १० वर्षभित्र सन्तान नभएमा वा नरहेमा,
- (ङ) स्वास्नी हिड्डुल गर्न नसक्ने गरी कुँजी भएमा,
- (च) स्वास्नी दुवै आँखा नदेख्ने अन्धी भएमा,

(२) प्रहरी कर्मचारीले मुलुकी ऐन बिहाबारीको महलको विपरीत हुने गरी विवाह गर्नु गराउनु हुँदैन।

(३) प्रहरी कर्मचारीले स्वास्नीमानिस र लोग्नेमानिसको उमेर २० वर्षभन्दा फरक पर्ने गरी विवाह गर्न गराउन हुँदैन।

परिच्छेद-९

सजाय र पुनरावेदन

८४. सजाय: उचित र पर्याप्त कारण भएमा प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको सजाय गर्न सकिनेछ:-

- (क) नसिहत दिने।
- (ख) शारीरिक थकाइ हुने (फटिक) सजाय गर्ने वा गारदमा नजरबन्द राख्ने।
- (ग) चालचलनसम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने।
- (घ) तलब वृद्धि वा पदोन्नति रोक्का गर्ने।

- (ड) तल्लो पद वा तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घट्टुवा गर्ने ।
- (च) लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन गएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टी गरी असुल गर्ने ।
- (छ) भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने ।
- (ज) भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतः अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।

८५. नसिहत दिने वा प्रतिकूल राय लेख्ने: प्रहरी कर्मचारीले काममा साधारण लापरवाही गरेमा निजलाई नसिहत दिन सकिनेछ । दुई पटकसम्म नसिहत दिँदा पनि निजले काममा लापरवाही गरेमा निजको चालचलनसम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेखिनेछ ।

८६. तलब वृद्धि वा पदोन्नति रोक्ने: प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नभएमा सजाय गर्ने अधिकारीले निजको तलब वृद्धि वा पदोन्नति रोक्का गर्ने सक्नेछ ।

८७. दर्जा र तलब घटाउने: कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको अवस्थामा सजाय गर्ने अधिकारीले तल्लो पद वा तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा ओराल्न सक्ने र नेपाल सरकारलाई हानि नोक्सानी पुऱ्याएकोमा सोसमेत निजबाट भराउन सक्नेछः-

- (क) सन्तोषजनक काम नगरेमा ।
- (ख) अनुशासनहीनता गरेमा ।
- (ग) आचरणसम्बन्धी नियमहरू उल्लंघन गरेमा ।
- (घ) नियुक्ति भएको पाँच वर्षभित्रै नोकरीबाट अलग हुन भुट्टा कारण देखाएमा ।
- (ड) दिएको आदेश निर्देशन नमानेमा वा कार्यान्वयन नगरेमा ।
- (च) मनासिव कारण नभई वा बिदा नलिई बिदा बसेकोमा वा गैरहाजिर भएमा ।
- (छ) लापरवाही गरेमा वा नियम आदेशको पालना नगरेमा ।

८८. नोकरीबाट हटाउने वा बरखास्त गर्ने: देहायका अवस्थामा संजाय गर्ने अधिकारीले कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई नोकरीबाट हटाउने वा बरखास्त गर्न सक्नेछः-

- (क) आयोग्यताको कारणले आफ्नो पदीय जिम्मेवारी पूरा र दायित्व पूरा गर्न नसकेमा,
- (ख) राजनीतिमा भाग लिएमा,
- (ग) बराबर अनुशासनहीनताको काम गरेमा,
- (घ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट अपराधी प्रमाणित भएमा,
- (ङ) आफ्नो पदको जिम्मेवारीअनुसार आचरण नगरेमा,
- (च) पालोमा रहेको अवस्थामा वा नरहेको अवस्थामा पनि उर्दीको पोशाक लगाइ कुनै मादक पदार्थ सेवन गरी हिडेमा वा जथाभावी गरेमा,
- (छ) भ्रष्टाचार गरेमा,
- (ज) आचरणसम्बन्धी नियमहरू बराबर उल्लंघन गरेमा,
- (झ) मनासिव कारण नभई वा बिदा नलिई बिदा बसेमा वा गैरहाजिर भएमा ।

८९. **सजायसम्बन्धी कार्यविधि:** (१) प्रहरी निरीक्षक र सोभन्दा माथिका प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय गर्नुपर्दा सजाय गर्ने अधिकारीले प्रहरी महानिरीक्षकको सल्लाह लिनुपर्नेछ ।

(२) प्रहरी कर्मचारीलाई सजायको आदेश दिनु अघि कारवाही गर्न लागिएको उल्लेख गरी हुन सक्ने सजायसमेत खुलाइ सूचना दिई निजलाई आफ्नो सफाइ पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेछ । त्यस्तो सूचना दिँदा लगाइएको आरोप स्पष्ट रूपले किटिएको हुनुपर्दछ र प्रत्येक आरोप कुन कुरा र कारणमा आधारित छ सोसमेत खुलाउनुपर्नेछ । त्यसपछि त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीले सजाय गर्ने अधिकारीले तोकिएको म्यादभित्र आफ्नो सफाइको र प्रस्तावितसजायको सम्बन्धमा लिखित स्पष्टीकरण पेश गर्नुपर्नेछ ।

तर,

- (क) भागी पत्ता नलागेको वा अरू कुनै कारणले सम्पर्क स्थापित गर्न असम्भव भएको प्रहरी कर्मचारीको सम्बन्धमा यस नियमबमोजिमको कार्यविधिको रीत पुऱ्याउनु पर्नेछैन ।
- (ख) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट अपराधी प्रमाणित भइसकेको आधारमा कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय

दिनुपर्ने भएमा सजाय गर्ने अधिकारीले निजलाई गर्न लागेको सजायको बारेमा सूचनासम्म दिनुपर्नेछ ।

(ग) सफाइ पेश गर्ने मौका दिँदा मनासिब नपर्ने भएमा सो कुराको पर्चा खडा गरी त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीलाई यस उपनियम बमोजिम सफाइ पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछैन ।

(३) सजाय गर्ने अधिकारीले आवश्यक ठानेमा स्वयं वा अन्य कुनै अधिकृतद्वारा जाँचबुझ गराउन सक्नेछ । जाँचबुझ गर्ने अधिकारीले आवश्यकतानुसार सम्बन्धित प्रहरी कर्मचारीसमेत बुझी कारणसहित आफ्नो ठहरको प्रतिवेदन तथा भएको सबुद प्रमाण दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

(४) कुनै प्रहरी कर्मचारीमाथि लागेको कुनै अभियोगको जाँचबुझ गर्नुपरेमा सजाय गर्ने अधिकारीले जाँचबुझ समाप्त नहुन्जेल सो प्रहरी कर्मचारीलाई निलम्बन गर्न सक्नेछ । तर यस्तो निलम्बनको अवधि ६ महिनाभन्दा बढी हुने छैन ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम निलम्बन अवस्थामा रहेका प्रहरी कर्मचारीलाई निजले पाउने तलब भत्ताको एक चौथाइ दिइनेछ ।

(६) कुनै फौजदारी अभियोगमा गिरफ्तार भई थुनिएको प्रहरी कर्मचारी थुनिएको अवधिभर स्वतः निलम्बित हुनेछ ।

तर,

(क) निलम्बित कर्मचारीउपर लागेको अभियोग प्रमाणित नभई सफाइ पाएमा निजले सो अवधिको निलम्बन रहेका अवस्थामा चौथाइ तलब पाएको भए सो कट्टा गरी र नपाएको भए पूरै (तलब वृद्धि हुने भएमा सोसमेत) पाउने छ । कसुरदार ठहरिएमा निलम्बन भएका मितिदेखिको बाँकी तलब भत्ता पाउने छैन ।

(ख) कुनै कर्मचारी सरकारी कामको सम्बन्धमा वा नेपाल सरकारबाट भएको कारवाहीको सिलसिलामा निलम्बन भएको नभई अरु नै कारणबाट स्वयं निलम्बन रहन गएको रहेछ भने त्यसरी निलम्बन रहेको अवधिको तलब भत्ता पाउने छैन ।

९०. सजायको आदेश दिने: नियम ८९ बमोजिम जाँचबुझको काम समाप्त भएपछि सम्बन्धित प्रहरी कर्मचारीलाई निजसित स्पष्टीकरण मागिएको भए निजले तोकिएको समयभित्र स्पष्टीकरण नदिएमा वा निजले दिएको स्पष्टीकरण सन्तोषजनक नलागेमा सजाय गर्ने अधिकारीले सजाय दिन सक्नेछ र सजायको आदेशको एक प्रति निजलाई दिनुपर्नेछ ।

९१. सेवाको अन्त गर्ने: कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको अवस्थामा निजको सेवा अन्त गर्नुपर्दा नियम ८९ बमोजिमको कार्यविधि अपनाउनु पर्नेछैन:-

- (क) परीक्षणकालमा रहने गरी नियुक्ति भएकोमा नियुक्ति सदर नहुँदै,
- (ख) करारनामामा नियुक्ति भएकोमा करारनामाको अवधि भुक्तान नहुँदै,
- (ग) म्यादी पदमा नियुक्ति भएकोमा सो म्याद पूरा नहुँदै र
- (घ) स्वीकृत चिकित्सकको बोर्डले शारीरिक दृष्टिले अनुपयुक्त ठहर्‍याएमा ।

९२. पुनरावेदनको कार्यविधि: (१) नियम ९० अन्तर्गत दिइएको आदेशमा चित्त नबुझी पुनरावेदन गर्ने कर्मचारीले आफ्नो नामबाट पुनरावेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) पुनरावेदन गर्ने व्यक्तिले पुनरावेदनमा आफ्नो सफाइको निमित्त जो भएको प्रमाण राखी पुनरावेदन शिष्ट भाषामा लेखिएको हुनुपर्नेछ । पुनरावेदनका साथमा जुन आदेशको विरुद्ध पुनरावेदन गरिएको हो सो आदेशको नक्कल पनि राख्नुपर्नेछ ।

(३) पुनरावेदन बिँदा पुनरावेदन दिने व्यक्ति जुन कार्यालयको हो सोही कार्यालय प्रमुख वा जसको आदेशको विरुद्ध पुनरावेदन गरिएको छ सो अधिकारी मार्फत दिनुपर्नेछ ।

(४) सजायको सूचना पाएको पैंतीस दिनभित्र पुनरावेदन दिनुपर्नेछ ।

(५) पुनरावेदन तहबाट भएको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

९३. सजायको किसिम, सजाय दिने अधिकारी, पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी: नियम ९१ मा लेखिएका कुराबाहेक यस परिच्छेद बमोजिम सजाय दिने र त्यसउपर पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी देहाय बमोजिम हुनेछन्:-

(१) प्रहरी	(क) नसिहत दिने,	लापरवाही वा	(क) सम्बन्धित	(क)
परिचर	नियम, आदेशको	पालना नगर्नाले	प्रहरी	नायव सम्बन्धित

	नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोकसानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट काटी असुल गर्ने थप फटिक (शारीरिक थकाइ हुने) वा पन्ध्र दिनसम्म गारदमा नजरबन्द राख्ने ।	निरीक्षक वा प्रहरी प्रहरी सहायक निरीक्षक	निरीक्षक
	(ख) भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।	(ख) सम्बन्धित प्रहरी नायव उपरीक्षक	(ख) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक
(२) प्रहरी जवान	(क) नसिहत दिने, चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदन वा प्रतिकूल राय लेख्ने वा लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोकसानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टी गरी असुल गर्ने, सजायको कवाज, थप गार्ड वा फटिक (शारीरिक थकाइ हुने) ड्युटी गराइ वा नगराइ पन्ध्र दिनसम्म गारदमा नजरबन्द राख्ने ।	(क) सम्बन्धित प्रहरी नायव उपरीक्षक वा प्रहरी निरीक्षक वा प्रहरी नायव निरीक्षक वा प्रहरी सहायक निरीक्षक	(क) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक
	(ख) तल्लो टाइम स्केल वा तल्लो टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घट्टुवा गर्ने वा पदोन्नति रोक्का गर्ने वा भविष्यमा सरकारी	(ख) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक	(ख) सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक

नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया: अयोग्य ठहरिने गरी बर्खास्त गर्ने ।

(३) प्रहरी
हवलदार

(क) नसिहत दिने वा चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने, तलब वृद्धि रोक्का गर्ने, लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टा गरी असुल गर्ने, सजायको कवाज, थप गार्ड वा फाटिक (शारीरिक थकाइ हुने) वा अरू ड्युटी गराइ वा नगराइ पन्ध्र दिनसम्म गारदमा नजरबन्द राख्ने ।

(क) सम्बन्धित प्रहरी नायव उपरीक्षक वा प्रहरी निरीक्षक वा प्रहरी नायव निरीक्षक प्रहरी सहायक निरीक्षक

(क) प्रहरी
उपरीक्षक

(ख) तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घट्टुवा गर्ने वा पदोन्नति रोक्का गर्ने वा तल्लो पदमा घट्टुवा वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया: अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।

(ख) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक

(ख)
सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक

(४) प्रहरी सहायक निरीक्षक	(क) नसिहत दिने वा चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने ।	(क) सम्बन्धित प्रहरी नायव उपरीक्षक वा प्रहरी निरीक्षक वा प्रहरी नायव निरीक्षक	(क) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक
	(ख) तलब वृद्धि रोक्का गर्ने, लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टागरी असुल गर्ने र पदोन्नति रोक्का गर्ने ।	(ख) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक	(ख) सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक वा निज नभएको अवस्थामा प्रहरी महानिरीक्षक
	(ग) तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घट्टुवा गर्ने वा तल्लो पदमा घट्टुवा गर्ने, भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया: अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।	(ग) सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक	(ग) प्रहरी महानिरीक्षक
(५) प्रहरी नायव निरीक्षक	(क) नसिहत दिने वा चालचलनसम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने ।	(क) सम्बन्धित प्रहरी नायव उपरीक्षक वा प्रहरी निरीक्षक	(क) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक

<p>(ख) तलब वृद्धि रोक्का गर्ने, लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टागरी असुल गर्ने र पदोन्नति रोक्का गर्ने ।</p>	<p>(ख) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक</p>	<p>(ख) सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक वा निज नभएको अवस्थामा प्रहरी महानिरीक्षक</p>
<p>(ग) तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घट्टुवा गर्ने वा तल्लो पदमा घट्टुवा गर्ने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया: अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।</p>	<p>(ग) प्रहरी महानिरीक्षक</p>	<p>(ग) नेपाल सरकार</p>
<p>(६) प्रहरी निरीक्षक</p>	<p>(क) नसिहत दिने वा चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने ।</p>	<p>(क) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक वा प्रहरी नायव उपरीक्षक सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक वा निज नभएको अवस्थामा प्रहरी महानिरीक्षक</p>

- (ख) तलब वृद्धि रोक्का गर्ने वा लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टागरी असुल गर्ने र पदोन्नति रोक्का गर्ने ।
- (ख) सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक
- (ख) प्रहरी
- (ग) तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घटुवा गर्ने वा तल्लो पदमा घटुवा गर्ने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।
- (ग) सचिव गृह मन्त्रालय⁴⁵
- (ग) नेपाल सरकार
- (७) प्रहरी नायव उपरीक्षक
- (क) नसिहत दिने वा चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने ।
- (क) सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक
- (क) सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक वा निज नभएको अवस्थामा प्रहरी महानिरीक्षक
- (ख) पदोन्नति रोक्का गर्ने ।
- (ख) सम्बन्धित प्रहरी

45 एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

	प्रहरी नायव महानिरीक्षक	महानिरीक्षक
(ग) तलब वृद्धि रोक्का गर्ने वा लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कटौतगरी असुल गर्ने ।	(ग) प्रहरी महानिरीक्षक	(ग) नेपाल सरकार
(घ) तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घटुवा गर्ने, तल्लो पदमा घटुवा गर्ने, भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।	(ग) नेपाल सरकार	(ग) नेपाल सरकार
(ङ) प्रहरी उपरीक्षक	(क) नसिहत दिने वा चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने ।	(क) सम्बन्धित प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक वा सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक
(ख) तलब वृद्धि रोक्का गर्ने वा लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब	(ख) प्रहरी महानिरीक्षक	(ख) नेपाल सरकार

भत्ताबाट कट्टागरी असुल गर्ने वा पदोन्नति रोक्का गर्ने ।

(ग) तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घटुवा गर्ने वा तल्लो पदमा घटुवा गर्ने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया: अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।	(ग) नेपाल सरकार	(ग) नेपाल सरकार
--	-----------------	-----------------

(९) प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक

(क) नसिहत दिने वा चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने ।	(क) सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक	(क) प्रहरी महानिरीक्षक
---	---------------------------------------	------------------------

(ख) तलब वृद्धि रोक्का गर्ने वा लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टागरी असुल गर्ने र पदोन्नति रोक्का गर्ने ।	(ख) प्रहरी महानिरीक्षक	(ख) नेपाल सरकार
---	------------------------	-----------------

(ग) तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घटुवा गर्ने वा तल्लो पदमा घटुवा गर्ने, भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा	(ग) नेपाल सरकार	(ग) नेपाल सरकार
---	-----------------	-----------------

सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया: अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।

(१०) प्रहरी नायव महानिरीक्षक र प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक	(क) नसिहत दिने वा चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने ।	(क) प्रहरी महानिरीक्षक	(क) नेपाल सरकार
	(ख) तलब वृद्धि रोक्का गर्ने, लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टागरी असुल गर्ने, पदोन्नति रोक्का गर्ने, तल्लो पदमा घट्टुवा गर्ने ।	(ख) नेपाल सरकार	(ख) नेपाल सरकार
	(ग) तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घट्टुवा गर्ने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य न ठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया: अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।	(ग) नेपाल सरकार	(ग) नेपाल सरकार
(११) प्रहरी महानिरीक्षक	नसिहत दिने वा चालचलनसम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेख्ने, तलब वृद्धि रोक्का गर्ने, तल्लो टाइम स्केल	नेपाल सरकार	नेपाल सरकार

वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा घट्टुवा गर्ने, लापरवाही वा नियम आदेशको पालना नगर्नाले नेपाल सरकारलाई हुन आएको नोक्सानी सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टा गरी असुल गर्ने, तल्लो पदमा घट्टुवा गर्ने, भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया: अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।

⁴⁶ ९३ क. माथिल्लो कार्यालयबाट कारबाही गर्न सक्ने : नियम ९३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सजाय पाउने प्रहरी कर्मचारी कार्यरत रहेको कार्यालयमा सजाय गर्न अधिकार प्राप्त अधिकारी नरहेको अवस्थामा माथिल्लो कार्यालयको दर्जा पुगेको कर्मचारीबाट विभागीय कारबाही गर्न वा पुनरावेदन सुन्नु बाधा पर्ने छैन ।

⁴⁷ ९३ख. समान दर्जाका कर्मचारीबाट कारबाही गरिने : विभिन्न प्रहरी कार्यालय र इकाईहरूमा यस नियममा लेखिएका नामका पदहरू नरही अन्य नामबाट सम्बोधित पदहरू रहेछन् भने त्यस्ता कार्यालय वा इकाईमा कार्यरत प्रहरी कर्मचारीलाई विभागीय कारबाही गर्दा कारबाही गर्ने कर्मचारीको पदनाम फरक परे तापनि त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीले समान दर्जाका अन्य प्रहरी कर्मचारीले प्रयोग गरेको विभागीय कारबाही सम्बन्धी अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

९४. पुनरावेदन सुन्ने अधिकारीकहाँ पठाउने: नियम ९२ बमोजिम पुनरावेदन प्राप्त गर्ने कार्यालय वा अधिकारीले पुनरावेदनलाई सम्बन्धित अभिलेखसहित तथा पुनरावेदन गरिएको आधारको बारेमा आफ्नो विचारसमेत खोली पुनरावेदन गरेको पन्ध्र दिनभित्र पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी सक्षम पठाउनुपर्नेछ ।

46 दसौं संशोधनद्वारा थप ।

47 एघारौं संशोधनद्वारा थप ।

९५. पुनरावेदनमाथि विचार: (१) ऐन तथा यस नियमावली अनुसार पुनरावेदन लाग्न सक्ने भएमा पुनरावेदन सुन्ने अधिकारीले पुनरावेदन लिन अस्वीकार गर्नसक्ने छैन ।

(२) यो नियमावली अनुसार प्राप्त भएको सबै पुनरावेदनहरूमा पुनरावेदन सुन्ने अधिकारीले देहायका कुराहरूको विचार गरी सजाय कायमै राख्न वा बदर गर्न वा थपघट गर्न सक्नेछः-

- (क) सजायको आदेशमा आधारित भएका कुराहरूको यथार्थता प्रमाणित भइसकेको छ, छैन ?
- (ख) प्रमाणित भइसकेको कुरा कारवाही गर्नको निमित्त पर्याप्त छन्, छैनन् ?
- (ग) सजाय गरेको ठीक, पर्याप्त, अपर्याप्त वा बढ्ता के छ ?

तर कार्यविधिसम्बन्धी कुनै त्रुटिले गर्दा वा अरू कुनै उचित कारणले गर्दा पुनरावेदन गर्न व्यक्तिलाई मर्का परेको छ, भन्ने लागेमा पुनरावेदन सुन्ने अधिकारीले अरू जाँचबुझ गर्नको निमित्त आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम विचार गर्दा तोकिएको सजाय पर्याप्त छ, छैन भन्ने लागेमा पुनरावेदन गर्ने व्यक्तिलाई बढी सजाय दिन नपर्ने कारण भए सो कारण खोली स्पष्टीकरण पेश गर्न लगाइ सो स्पष्टीकरणमाथि विचार गरी पुनरावेदन सुन्ने अधिकारीले आफूलाई उचित लागेमा आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) पुनरावेदनको निर्णय सो परेको मितिले दुई वर्षभित्रमा हुनुपर्नेछ ।

४८९६. प्रहरी सेवामा पुनः कायम भएपछि पूरा तलब भत्ता पाउने: कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने आदेश कुनै अदालत वा अधिकारीबाट रद्द भई निज सेवामा पुनः कायम भएमा सेवाबाट हटाइएको वा बर्खास्त गरिएको मितिदेखि पुनः कायम भएको मितिसम्मको पूरा तलब भत्ता र तलब वृद्धि पाउने भए तलब वृद्धिसमेत निजले पाउनेछ ।

९७. अदालती कारबाहीलाई बाधा नपुऱ्याउने: यस परिच्छेदमा लेखिएको कुनै कुराले प्रहरी कर्मचारीउपर ऐनबमोजिम अदालती कारबाही गर्न बाधा पुऱ्याउने छैन ।

परिच्छेद-१०

अवकाश, उपदान र निवृत्तिभरण

- 49 ९८. अनिवार्य अवकाश: (१) देहायका प्रहरी कर्मचारीको देहायबमोजिमको उमेर पुगेपछि वा निजको सेवा अवधि ३० वर्ष पूरा भएपछि निजलाई सरकारी सेवाबाट अवकाश दिइनेछ:-

(क)	प्रहरी महानिरीक्षक	- ५८ वर्ष
(ख)	प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक/प्रहरी नायव महानिरीक्षक	- ५६ वर्ष
(ग)	प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक/प्रहरी उपरीक्षक	- ५५ वर्ष
(घ)	प्रहरी नायव उपरीक्षक	- ५४ वर्ष
(ङ)	प्रहरी निरीक्षक	- ५३ वर्ष
(च)	प्रहरी नायव निरीक्षक	- ५२ वर्ष
(छ)	प्रहरी सहायक निरीक्षक	- ५१ वर्ष
(ज)	प्रहरी हवलदार र प्रहरी जवान	- ४८ वर्ष

- (२) देहायका पदमा देहायको अवधिसम्म बहाल रहेको प्रहरी कर्मचारीले सो अवधि भुक्तान गरेपछि अवकाश लिने छन्:-

(क)	प्रहरी महानिरीक्षक	- ४ वर्ष
(ख)	प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक र प्रहरी नायव महानिरीक्षक	- ५ वर्ष
(ग)	प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक	- ६ वर्ष
(घ)	प्रहरी उपरीक्षक	- १० वर्ष

(३) उमेरको हद, पदको अवधि वा सेवा अवधिमध्ये कुनै एक पुगेपछि, प्रहरी कर्मचारीले सरकारी सेवाबाट अवकाश पाउने छ।

..... 50

..... 51

(५) कायम मुकायम मुकरर भएमा पदको अवधि लागू हुने छैन।

तर तल्लो पदमा नोकरीको अवधि लागू हुने रहेछ भने कायम मुकायम मुकरर भएको पदमा पदोन्नति हुन नसके तल्लो पदको अवधि नै लागू हुनेछ।

⁵²**स्पष्टीकरण:** यस नियमको प्रयोजनको निमित्त प्रहरी कर्मचारीको उमेरको हिसाब गर्दा देहायबमोजिम गरिनेछ :-

(क) प्रहरी कर्मचारीको उमेर सेवामा प्रवेश गर्दा निजले पेस गरेको नागरिकताको प्रमाणपत्र, शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र र वैयक्तिक विवरण (सिटरोल) मा जन्ममिति वर्ष, महिना र गतेसमेत खुलेको र सबैमा एउटै मिति नरहेको भएमा जुन मितिबाट पहिले अवकाश हुन्छ सोही मितिको आधारमा,

(ख) वर्ष वा संवत् मात्र उल्लेख भएको प्रमाणपत्रका आधारमा जन्ममिति कायम गर्दा नागरिकताको प्रमाणपत्रको हकमा प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको मिति, शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रको हकमा प्रमाणपत्र जारी भएको मिति र वैयक्तिक विवरण (सिटरोल) को हकमा सुरु भर्ना भएको मितिको आधारमा,

(ग) कुनै प्रमाणपत्रमा वर्ष मात्र उल्लेख भएको र अर्को प्रमाणपत्रमा पूरा जन्ममिति खुलेको रहेछ र त्यस्तो प्रमाणपत्रमा उल्लिखित जन्ममितिहरूको बीचमा एक वर्षसम्मको अन्तर देखिएमा पूरा खुलेको जन्ममितिको आधारमा।

50 सोही संशोधनद्वारा भिन्निएको।

51 सोही संशोधनद्वारा भिन्निएको।

52 तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित।

तर यसरी छुट्टाछुट्टै प्रमाणपत्रमा उल्लेख भएको जन्ममतिको अन्तर एक वर्षभन्दा बढी भएमा वर्ष मात्र उल्लेख भएको प्रमाणपत्रको आधारमा उपखण्ड (ख) बमोजिम जन्ममिति कायम गरिनेछ ।

(६) नियम १०१ बमोजिम निवृत्तिभरण पाउने अवधि पुगेको कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई नेपाल सरकारले चाहेमा नोकरीबाट अवकाश दिन सक्नेछ ।

(७) यो नियम प्रारम्भ हुँदा प्रहरी सेवामा बहाल रहेका प्रहरी कर्मचारीले उपनियम (१) बमोजिम अवकाश प्राप्त गर्दा प्रचलित प्रहरी नियमावली बमोजिम अवकाश प्राप्त गर्न जति उमेर बाँकी रहेको छ सो अवधि समेत निजले गरेको जम्मा नोकरी अवधिमा थपि निजले पाउने निवृत्तिभरणको हिसाब गरिनेछ ।

९९. **स्वेच्छक अवकाश:** नियम १०१ बमोजिम निवृत्तिभरण पाउने अवधि पूरा गरी सकेका प्रहरी कर्मचारीलाई निजको इच्छा भएमा नियुक्ति गर्ने अधिकारीले नोकरीबाट अवकाश लिन अनुमति दिन सक्नेछ ।

१००. **उपदान:** पाँच वर्ष वा सोभन्दा बढी नोकरी गरेको तर नियम १०१ बमोजिम निवृत्तिभरण पाउने अवधि नपुगेको प्रहरी कर्मचारीले अवकाश पाएमा वा राजीनामा स्वीकृति गराइ सेवाबाट हटेमा वा भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतः अयोग्य नठहरिने गरी सेवाबाट हटाइएमा देहाय बमोजिम उपदान पाउनेछ:-

(क) पाँच वर्षदेखि दश वर्षसम्म नोकरी गरेको प्रहरी कर्मचारीले आफूले काम गरेको प्रत्येक वर्षको निमित्त आखिरी आधा महिनाको तलब ।

(ख) दश वर्षभन्दा बढी पन्ध्र वर्षसम्म नोकरी गरेको प्रहरी कर्मचारीले आफूले काम गरेको प्रत्येक वर्षको निमित्त आखिरी एक महिनाको तलब ।

(ग) पन्ध्र वर्षभन्दा बढी तर नियम १०१ बमोजिम निवृत्तिभरण पाउने अवधि नपुगेका प्रहरी कर्मचारीले काम गरेको प्रत्येक वर्षको निमित्त आखिरी डेढ महिनाको तलब ।

१०१. निवृत्तिभरण:⁵³ (१) बीस वर्ष सोभन्दा बढी समयसम्म प्रहरी सेवामा काम गरेका प्रहरी कर्मचारीले नोकरीबाट अवकाश पाएको मितिदेखि निवृत्तभरण पाउनेछ ।

⁵⁴तर यो नियमावली प्रारम्भ हुनुभन्दा अगावै नियुक्ति भएका प्रहरी कर्मचारीले देहाय बमोजिम वा सोभन्दा बढी अवधिसम्म प्रहरी सेवामा काम गरी नोकरीबाट अवकाश भएमा निवृत्तभरण पाउनेछ:-

(क)	राजपत्रांकित पदका अधिकृत	- २० वर्ष
(ख)	प्रहरी नायव निरीक्षक र प्रहरी सहायक निरीक्षक	- १८ वर्ष
(ग)	प्रहरी हवलदार र प्रहरी जवान	- १६ वर्ष

⁵⁵(२) उपनियम (१) बमोजिम दिइने निवृत्तिभरणको हिसाब देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) प्रहरी निरीक्षकदेखि प्रहरी महानिरीक्षकसम्मको निमित्त :

नोकरी वर्ष × आखिरी तलब

५०

- (ख) प्रहरी नायव निरीक्षक र सोभन्दा मुनिका प्रहरी कर्मचारीको निमित्त:

नोकरी वर्ष × आखिरी तलब

४०

(३) प्रहरी हवलदार र सोभन्दा मुनिका निवृत्तिभरण पाइरहेका व्यक्तिहरूको उमेर ६० वर्ष पूरा भएपछि निजले पाइरहेको निवृत्तिभरणको अङ्कमा ३० प्रतिशत थप गरिनेछ ।

(४) चारवर्ष भन्दा बढी अवधि प्रहरी महानिरीक्षकको पदमा काम गरेको प्रहरी कर्मचारीलाई उपनियम (२) मा उल्लेखित मासिक निवृत्तिभरणको अतिरिक्त सो पदमा चार वर्षभन्दा बढी काम गरेको प्रत्येक वर्षको निमित्त पचास रुपैयाँका दरले थप मासिक निवृत्तिभरण दिइनेछ ।

53 आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

54 नवौँ संशोधनद्वारा थप ।

५५ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित भई नवौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

(५) भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि सामान्यतया: अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट वर्खास्त गरिएको प्रहरी कर्मचारीले यस नियमावलीबमोजिमको निवृत्तिभरण पाउने छैन ।

१०२. **निवृत्तिभरणमा वृद्धि:** ⁵⁶(१) बहालवाला प्रहरी कर्मचारीको तलब वृद्धि हुँदा तलबको सुरु अङ्कमा जति वृद्धि भएकोछ, त्यसको दुई तिहाई रकम समान पदका निवृत्त प्रहरी कर्मचारीको निवृत्तिभरण रकममा पनि थप गरिनेछ र निवृत्तिभरणको न्यूनतम रकम समान पदको बहालवाला प्रहरी कर्मचारीको तलब स्केलको सुरु अङ्कको आधाभन्दा कम र अधिकतम रकम समान पदको बहालवाला प्रहरी कर्मचारीको तलबको सुरु स्केलभन्दा बढी हुने छैन ।

(२) ⁵⁷

(३) ⁵⁸

१०३. **पारिवारिक निवृत्तिभरण र उपदान:** (१) प्रहरी कर्मचारीको नोकरीमा छद्दै वा आफूले निवृत्तिभरण पाउन थालेको सात वर्ष नपुग्दै मृत्यु भएमा मृतक कर्मचारीको परिवारलाई नियम १०० बमोजिम उपदान वा नियम १०१ बमोजिम निवृत्तिभरण दिइनेछ ।

तर निवृत्तिभरणको हकमा त्यस्तो निवृत्तिभरण सात वर्षभन्दा बढी समयसम्म प्राप्त हुने छैन र निवृत्तिभरण पाउन थालेको सात वर्ष नपुग्दै मृत्यु भएको प्रहरी कर्मचारीको परिवारलाई सो सात वर्ष पुगेपछि निवृत्तिभरण प्राप्त हुने छैन ।

उदाहरणको लागि:- ६ वर्षदेखि निवृत्तिभरण पाइरहेको प्रहरी कर्मचारीको मृत्यु भएमा निजको परिवारलाई सो सात वर्ष पूरा हुन बाँकी एक वर्षको मात्र निवृत्तिभरण दिइनेछ ।

(२) प्रहरी कर्मचारीको विधुर पति वा विधवा पत्नीले पति वा पत्नी नोकरीमा छद्दै वा निवृत्तिभरण पाउन थालेको सात वर्ष नपुग्दै मृत्यु भई उपनियम (१) बमोजिम पारिवारिक निवृत्तिभरण पाउने भएमा सो निवृत्तिभरण पाउने अवधि भुक्तान भएको मितिदेखि र त्यस्तो निवृत्तिभरण नपाउने भएमा वा निजको पति वा पत्नीले निवृत्तिभरण पाउन थालेको सातवर्ष व्यतित भइसकेपछि मृत्यु भएकोमा निज कर्मचारीको मृत्यु भएको मितिदेखि जीवनभर निजले पाउने निवृत्तिभरणको आधा रकम पाउनेछ ।

56 सातौँ संशोधनद्वारा संशोधित (नियम १०२ को उपनियम (१) पाँचौँ संशोधनद्वारा पनि संशोधन भएको) ।

57 पाँचौँ संशोधनद्वारा भिन्निएको ।

58 पाँचौँ संशोधनद्वारा भिन्निएको ।

तर यस नियमबमोजिम निवृत्तिभरण पाइरहेको कर्मचारीले दोहोरो निवृत्तिभरण पाउने छैन ।

⁵⁹(३) उपनियम (२) बमोजिमको पारिवारिक निवृत्तिभरण यो नियमावली प्रारम्भ हुनु अगावै अवकाश प्राप्त गरेका प्रहरी कर्मचारीको विधुर पति वा विधवा पत्नीले पनि पाउनेछ ।

तर पारिवारिक निवृत्तिभरण प्राप्त गर्नु अगावै त्यस्तो अवकाश प्राप्त प्रहरी कर्मचारीको विधुर पति र विधवा पत्नीको मृत्यु भइसकेको रहेछ भने निजको अन्य हकवालाले पारिवारिक निवृत्तिभरण दाबी गर्न पाउने छैन ।

⁶⁰(४) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रहरी कर्मचारी आतंककारीबाट भएको आक्रमण वा विष्फोटक वा कुनै हतियारको प्रहारबाट वा आतंककारी विरुद्धको प्रहरी कारवाहीमा खटिएको समयमा भीरु पहरोबाट लडी वा कुनै पनि प्रकारको हतियारको चोटबाट वा कुनै आकस्मिक दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा ⁶¹त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीलाई मरणोपरान्त एक तह पदोन्नति गरिनेछ र त्यस्तो पदबाट उमेरको हदले अवकाश प्राप्त गर्ने अवधि ननाघने गरी बढीमा ७ वर्षसम्म ⁶²निजको परिवारले पदोन्नति भएको पदको सुरु तलब अङ्क बराबरको पूरा तलब पाउनेछ । उक्त पूरा तलब पाउने अवधि व्यतित भएपछि मृतक प्रहरी कर्मचारीको सेवा अवधि निवृत्तिभरण पाक्ने अवधिभन्दा कम भएमा निवृत्तिभरण पाकेको अवधि सरह र निवृत्तिभरण पाक्ने अवधिभन्दा बढी सेवा अवधि भएमा सोहीबमोजिम मृतक ⁶³प्रहरी कर्मचारीको परिवारले उपनियम (१) र (२) बमोजिम निवृत्तिभरण पाउनेछ ।

⁶⁴(५) उपनियम (४) बमोजिमको सुविधा पाइरहेका मृतक प्रहरी कर्मचारीका परिवारले त्यस्तो सुविधा पाएको अवधिमा समान पदको बहालवाला प्रहरी कर्मचारीको तलब वृद्धि हुँदा तलबको सुरु अङ्कमा जति रकम वृद्धि भएको छ सोही बराबरको रकम मृतक प्रहरी कर्मचारीका परिवारले पाउने तलब रकममा समेत वृद्धि हुनेछ ।

59 पाँचौं संशोधनद्वारा थप ।

60 सातौं संशोधनद्वारा थप ।

61 तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

62 तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

63 तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

64 तेस्रो संशोधनद्वारा थप ।

१०४. **अशक्त वृत्ति:** (१) कुनै प्रहरी कर्मचारी आफ्नो पदको कर्तव्य पालना गर्दा वा तालिमको सिलसिलामा दुर्घटनामा परी वा आघातमा परी अंगभंग भएको छ वा चोट पटक लागेको छ र प्रहरी सेवाको लागि अशक्त भएको छ भने त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीको निवृत्तिभरण पाउने अवधि पुगी सकेको भए निजले खाईपाई आएको तलबले पाउने निवृत्तिभरणमा वा निवृत्तिभरण पाउने अवधि पुगी नसकेको भए निजको जीविकाको निमित्त बाचुन्जेलसम्म अशक्तवृत्तिको रूपमा उपनियम (२) मा लेखिए बमोजिम निवृत्तिभरण सहित उपनियम (३) बमोजिमको अशक्त भत्ता पाउनेछ।

(२) यस्तो अशक्त प्रहरी कर्मचारीको सेवा अवधि निवृत्तिभरण पाउन गर्नुपर्ने नोकरी वर्षभन्दा घटी भएमा यस नियमावलीबमोजिम निवृत्तिभरण पाउने वर्ष पुऱ्याउन नपुग प्रत्येक पूरा वा चानचुन वर्षको निमित्त दामासाहीबाट कट्टी गरी बाँकी हुन आउने निवृत्तिभरणको अङ्क पाउनेछ। यसरी कट्टी गर्दा एक तिहाइभन्दा बढी कट्टी गरिने छैन। अर्थात् कम्तीमा सो दर्जाले पाउने निवृत्तिभरणको दुई तिहाइ निवृत्तिभरण पाउनेछ।

(३) अशक्ततावापत उपनियम (१) वा (२) मा लेखिएको निवृत्तिभरणमा थप पाउने मासिक अशक्तवृत्ति अङ्क देहायबमोजिम हुनेछः-

अशक्तताको प्रतिशत	राजपत्रांकित श्रेणीका अधिकृत	प्रहरी नायव निरीक्षक	प्रहरी सहायक निरीक्षक	प्रहरी हवलदार	प्रहरी जवान	प्रहरी परिचर
१००	रु ५००१-	रु २४०१-	रु १९२१-	रु १७६१-	रु १६०१-	रु १२२०१-
९०	रु ४५०१-	रु २१६१-	रु १७४१-	रु १५८१-	रु १४४१-	रु १०८१-
८०	रु ४००१-	रु १९२१-	रु १५४१-	रु १४०१-	रु १२८१-	रु ९६१-
७०	रु ३५०१-	रु १६८१-	रु १३६१-	रु १२४१-	रु ११२१-	रु ८४१-
६०	रु ३००१-	रु १४४१-	रु ११६१-	रु १०६१-	रु ९६१-	रु ७२१-
५०	रु २५०१-	रु १२०१-	रु ९६१-	रु ८८१-	रु ८०१-	रु ६०१-
४०	रु २००१-	रु ९६१-	रु ७८१-	रु ७०१-	रु ६४१-	रु ४८१-
३०	रु १५०१-	रु ७२१-	रु ५८१-	रु ५४१-	रु ४८१-	रु ३६१-
२०	रु १००१-	रु ४८१-	रु ४०१-	रु ३६१-	रु ३२१-	रु २४१-

65

... ..

⁶⁶(४) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रहरी कर्मचारी आतंककारीबाट भएको आक्रमण वा विष्फोटनबाट वा आतंककारी विरुद्धको प्रहरी कारवाहीमा खटिइरहेको समयमा कुनै आकस्मिक दुर्घटनामा परी वा लडी वा कुनै पनि प्रकारको हतियारको चोटबाट प्रहरी सेवाको निमित्त काम गर्न अशक्त भएमा ⁶⁷त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीलाई एक तह पदोन्नति गरी प्रहरी सेवाबाट अवकाश दिइनेछ र निजले उमेरको हदले अवकाश प्राप्त गर्ने अवधि ननाच्ने गरी ७ वर्षसम्म खाईपाई आएको पूरा तलब पाउनेछ । उक्त पूरा तलब पाउने अवधि व्यतित भएपछि निवृत्तिभरण पाक्ने अवधिभन्दा कम सेवा अवधि भएको प्रहरी कर्मचारीले निवृत्तिभरण पाकेको अवधि सरह र निवृत्तिभरण पाक्ने अवधिभन्दा बढी सेवा अवधि भएका प्रहरी कर्मचारीले सोहीबमोजिम निवृत्तिभरण पाउनेछ ।

⁶⁸(५) उपनियम (४) बमोजिमको सुविधा पाएको अवधिमा समान पदको बहालवाला प्रहरी कर्मचारीको तलब वृद्धि हुँदा तलबको सुरु अङ्गमा जति रकम वृद्धि भएको छ सोही बराबरको रकम अवकाश प्राप्त अशक्त प्रहरी कर्मचारीले पाउने तलब रकममा समेत वृद्धि हुनेछ ।

⁶⁹(६) उपनियम (१), (२) र (४) बमोजिम सुविधा पाएको अवकाश प्राप्त अशक्त प्रहरी कर्मचारीको मृत्यु भएमा निजले त्यस्तो सुविधा पाएको सात वर्ष नपुगेसम्म निजको परिवारले निजले पाएसरह नै सम्पूर्ण सुविधा पाउनेछ र सात वर्ष पुगेपछि नियम १०३ को उपनियम (१) र (२) बमोजिमको निवृत्तिभरण पाउनेछ ।

⁷⁰(७) प्रहरी कर्मचारीको अशक्तताको प्रतिशत निर्धारण गर्न देहायबमोजिमको अध्यक्ष तथा सदस्य रहने गरी एक समिति रहनेछ :-

(क) गृह मन्त्रालयको सम्बन्धित महाशाखा हेर्ने

सहसचिव

- अध्यक्ष

65 सातौँ संशोधनद्वारा स्पष्टीकरण खण्ड भित्रिएको ।

66 सातौँ संशोधनद्वारा थप ।

67 तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

68 तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

69 तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

70 तेस्रो संशोधनद्वारा थप ।

- (ख) प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक, वीरेन्द्र प्रहरी
अस्पताल - सदस्य
- (ग) चिकित्सक, वीर अस्पताल - सदस्य
- (घ) प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक, प्रहरी प्रधान
कार्यालय - सदस्य-सचिव

स्पष्टीकरण : यस नियमको प्रयोजनका लागि अशक्तताको प्रतिशत निर्धारणको आधार देहायवमोजिम हुनेछ :-

- (क) असीदेखि शत प्रतिशत अशक्तता भन्नाले दुवै आँखा नभएको वा दुवै खुट्टा नभएको वा दुवै हात नभएको वा एक खुट्टा, एक हात नभएको वा सम्पूर्ण शरीर नचल्ने,
- (ख) साठीदेखि उनस्य प्रतिशत अशक्तता भन्नाले काम गर्न नसक्ने गरी आंशिक शरीर नचल्ने वा एक आँखा नभएको वा एक हात नभएको वा एक खुट्टा नभएको,
- (ग) चालीसदेखि उनस्य प्रतिशत अशक्तता भन्नाले असामान्य रूपमा बोली प्रस्ट नभएको वा शरीरको सम्पूर्ण हिस्सा तन्दुरुस्त देखिए तापनि लरखराउने, धडधडाई हिँड्ने वा प्रहरी सेवामा रही काम गर्न शारीरिक, बोली, हिँडाइ, चलाइले अशोभनीय देखिने,
- (घ) उल्लिखित वर्गीकरणबाहेक अन्य अशक्तताको प्रतिशत निर्धारण गर्ने अधिकार मेडिकल बोर्डमा निहित रहनेछ।

⁷¹(द) बहालवाला प्रहरी कर्मचारीको तलब वृद्धि हुँदा समान स्तरको प्रहरी कर्मचारीको तलबको सुरु अङ्कको रकममा जति प्रतिशत वृद्धि भएको छ सोही प्रतिशतले उपनियम (३) बमोजिमको अशक्त वृत्तिको रकममा समेत वृद्धि हुनेछ।

१०५. अशक्तवृत्तिको अङ्क निधारण: अशक्तवृत्ति पाउने हुँदा प्रहरी कर्मचारी कुनै माथिल्लो पदमा कायम मुकायम वा कार्यवाहक भएको रहेछ, भने सोही कायम मुकायम वा कार्यवाहक भएको पदको आधारबाट र असक्त भएपछि सेवाबाट हट्दासम्म बहुवा पाइसकेको रहेछ, भने सो बहुवा पाएको पदको आधारबाट निजले पाउने अशक्तवृत्तिको अङ्क निर्धारण गरिनेछ ।

१०६. निवृत्तिभरणसम्बन्धी कार्यविधि: (१) उमेरको हद वा सेवा अवधि पुगेको कारणबाट निवृत्तिभरण पाउने कर्मचारीले अवकाश लिने मितिभन्दा छ महिना अघि तोकिएको फाराम भरी अख्तियारवाला कहाँ पठाउनुपर्दछ । प्रहरी कर्मचारीको मृत्यु भएमा निजको परिवारले प्राप्त गर्ने निवृत्तिभरणको निमित्त दरखास्त कर्मचारीको मृत्यु भएको ६ महिनाभित्र अख्तियारवाला कहाँ पठाउनुपर्नेछ ।

(२) अशक्तवृत्तिको निमित्त नेपाल सरकारले तोकेको ढाँचाबमोजिमको अशक्तताको प्रमाणपत्रमा नेपाल सरकारले तोकेको अधिकारीले दस्तखत गर्नेछ ।

⁷²१०७. असाधारण पारिवारिक वृत्ति र उपदान: (१) कुनै प्रहरी कर्मचारी तालिम लिँदा वा कर्तव्य पालनको सिलसिलामा दुर्घटनामा वा मुठभेडमा परी वा प्रहरी कारबाहीमा खटिएको समयमा भीर पहराबाट लडी तत्कालै मृत्यु भएमा वा त्यसैको कारणबाट निको नहुँदै मृत्यु भएमा निजको नोकरी अवधि जतिसुकै वर्ष पुगेको भए तापनि निजको परिवारले त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीले खाइपाई आएको तलबको आधा रकम पारिवारिक निवृत्तिभरण पाउने र त्यस्तो परिवारलाई देहाय बमोजिम असाधारण पारिवारिक उपदानसमेत दिइनेछ :-

(क) दस वर्षसम्मको सेवा अवधि नपुग्दै मृत्यु भएमा निजले खाइपाई आएको छ महिनाको तलब बराबरको रकम ।

(ख) दस वर्षदेखि बीस वर्षसम्मको सेवा अवधि पूरा गरी मृत्यु भएमा निजले खाइपाई आएको नौ महिनाको तलब बराबरको रकम ।

(ग) बीस वर्षभन्दा माथि जतिसुकै सेवा अवधि पूरा गरी मृत्यु भएमा निजले खाइपाई आएको एक वर्षको तलब बराबरको रकम ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको पारिवारिक निवृत्तिभरणमा नियम १०२ बमोजिमको वृद्धि रकमसमेत थप हुनेछ ।

72 तेन्ना संशोधनद्वारा संशोधित ।

(३) हतियार बन्द कुनै प्रहरी कर्मचारी मुठभेडमा परी मृत्यु भएमा निजको सेवा अवधि जतिसुकै वर्ष पुगेको भए तापनि त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीको परिवारले निजले खाइपाई आएको तलबको आधा पारिवारिक निवृत्तिभरण पाउनेछ र त्यस्तो परिवारलाई देहाय बमोजिम असाधारण पारिवारिक उपदानसमेत दिइनेछ :-

- (क) दस वर्षसम्मको सेवा अवधि नपुग्दै मृत्यु भएमा निजले खाइपाई आएको एक वर्षको तलब बराबरको रकम ।
- (ख) दस वर्षदेखि बीस वर्षसम्मको सेवा अवधि पूरा गरी मृत्यु भएमा निजले खाइपाई आएको अठार महिनाको तलब बराबरको रकम ।
- (ग) बीस वर्षभन्दा बढी जतिसुकै सेवा अवधि पूरा गरी मृत्यु भएमा निजले खाइपाई आएको दुई वर्षको तलब बराबरको रकम ।

तर नियम १०३ को उपनियम (४) र नियम १०४ को उपनियम (४) बमोजिमको तलब सुविधा लिइरहेका प्रहरी कर्मचारी वा तिनका परिवारले सो सुविधा लिउन्जेल यस नियम बमोजिमको पारिवारिक निवृत्तिभरण र उपदान पाउने छैन ।

⁷³(३क) उपनियम (३) बमोजिमको पारिवारिक निवृत्तिभरणमा नियम १०२ बमोजिम वृद्धि हुने रकमसमेत थप हुनेछ ।

(४) उपनियम (१) र (३) बमोजिम असाधारण पारिवारिक निवृत्तिभरण मृतक प्रहरी कर्मचारीको पति वा पत्नी वा बाबु वा आमाको पाउने भए आजीवन पाउनेछ । तर पति वा पत्नी अथवा बाबु वा आमा नभई छोरा छोरी मात्र भएमा त्यस्ता छोरा छोरीको उमेर एक्काइस वर्ष पूरा नभएसम्म वा सरकारी वा अर्धसरकारी सेवामा प्रवेश गरेको भएमा जुन अगाडि हुन्छ सो मितिसम्म मात्र पाउनेछ ।

(५) कर्तव्य पालनाको सिलसिलामा खटिएको वा खटिने क्रममा आउँदा जाँदा वा अन्य कार्य गर्दा बाटोबाट वा कार्यस्थलबाट अपहरणमा परी हत्या भएको भरपर्दो सूचना प्राप्त भएको तर लास फेला पर्न नसकेको अवस्थामा सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी र जिल्ला

73 पन्ध्रौं संशोधनद्वारा थप ।

प्रहरी प्रमुखको संयुक्त प्रतिवेदनको आधारमा हत्या गरिएका प्रहरी कर्मचारीको परिवारलाई उपनियम (३) र (४) बमोजिमको सुविधा दिइनेछ।

१०८. असाधारण पारिवारिक वृत्तिको अङ्क निर्धारण: कुनै प्रहरी कर्मचारी आफ्नो कर्तव्य पालन गर्दा वा तालिम लिँदा तत्काल मृत्यु भएमा त्यस्तो प्रहरी कर्मचारी कुनै माथिल्लो पदमा कायम मुकायम वा कार्यवाहक भएको रहेछ भने सोही कायम मुकायम वा कार्यवाहक भएको पदको आधारबाट र तत्काल मृत्यु नभएमा सो घटना घटेको मितिदेखि मृत्यु भएको मितिसम्ममा बहुवा पाइसकेको रहेछ भने सो बहुवा भएको पदको आधारबाट असाधारण पारिवारिक वृत्तिको अङ्क निर्धारण गरिनेछ।

१०९. सन्ततिवृत्ति र शैक्षिक भत्ता: (१) कुनै प्रहरी कर्मचारी आफ्नो कर्तव्य पालन गर्दा वा तालिम लिँदा दुर्घटनामा परी मृत्यु भएमा वा सोही कारणले गर्दा आजीवन काम गर्न नसक्ने अशक्त भएमा त्यस्तो मृतक वा अशक्त प्रहरी कर्मचारीको प्रत्येक सन्ततिलाई देहायको दरले मासिक सन्ततिवृत्ति दिइनेछ:-

कर्मचारीको श्रेणी	आमा, बाबु, कुनै जीवित नहुने सन्तति	आमा, बाबु, मध्ये कुनै एक जीवित हुने सन्तति
(क) राजपत्रांकित	रु. ३००१-	रु. २६०१-
(ख) राजपत्र अनंकित	रु. १४०१-	रु. १२४१-
(ग) प्रहरी हवलदार र प्रहरी जवान	रु. १२८१-	रु. ११६१-
(घ) प्रहरी परिचर	रु. १२०१-	रु. ११२१-

(२) उपनियम (१) बमोजिमको वृत्ति सम्बन्धित सन्ततिले २१ वर्ष उमेर पूरा गरेको वा सरकारी सेवामा प्रवेश गरेको वा विवाह गरेकोमा जुन अगाडि हुन्छ सो मितिसम्म पाउनेछ।

(३) प्रहरी कर्मचारीको प्रत्येक सन्ततिलाई १८ वर्षको उमेर नपुग्नुजेलसम्म उपनियम (१) बमोजिमको सन्तति वृत्तिको अतिरिक्त देहायको दरले वार्षिक शैक्षिक भत्ता पनि दिइनेछ:-

(क)	राजपत्रांकित प्रहरी कर्मचारीको प्रत्येक सन्ततिलाई	रु. १,२००।-
(ख)	राजपत्र अनंकित प्रहरी कर्मचारीको प्रत्येक सन्ततिलाई	रु. ८००।-
(ग)	प्रहरी हवलदार प्रहरी जवानको प्रत्येक सन्ततिलाई	रु. ४००।-
(घ)	प्रहरी परिचरको प्रत्येक सन्ततिलाई	रु. ३००।-

स्पष्टीकरण:- यस नियमको प्रयोजनको लागि “सन्तति” भन्नाले मृतक वा अशक्त प्रहरी कर्मचारीको छोरा तथा छोरी सम्भन्तुपर्दछ।

१०९क. समान सुविधा उपलब्ध हुने : (१) सम्वत् २०५२ साल फाल्गुण १ गते उप्रान्त कुनै प्रहरी कर्मचारी नियम १०३ को उपनियम (४) वा नियम १०४ को उपनियम (४) बमोजिमको अवस्था परी मृत्यु भएको वा अशक्त भएको भए त्यस्तै प्रहरी कर्मचारी वा निजको परिवारले नियम १०२, नियम १०३, नियम १०४, नियम १०७ र नियम १०९ मा उल्लिखित सुविधा सोही नियमहरूमा उल्लेख भएबमोजिम दोहोरो नहुने गरी समान रूपमा पाउनेछन्।

(२) उपनियम (१) बमोजिम सुविधा उपलब्ध गराउँदा अधि प्राप्त गरेको सुविधा वापतको रकम कट्टा गरी बाँकी रकम मात्र दिनु पर्नेछ।

११०. नोकरी अवधिको गणना: (१) यस परिच्छेदको प्रयोजनको निमित्त नोकरी अवधिको गणना गर्दा शाही नेपाली सेना वा प्रहरी सेवा वा पदमा स्थायी नियुक्ति भई नोकरी गरेको जम्मा अवधि (बीचमा टुटेको भए सो टुटेको अवधि कटाई) लाई गणना गरिनेछ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदान पाइसकेको व्यक्ति प्रहरी सेवा वा पदमा नियुक्ति भएमा निजले पहिले पाएको उपदानको रकम फिर्ता गरेमा मात्र निजको पहिलेको नोकरी जोडिनेछ।

(३) उपनियम (१) अनुसार गणना गर्दा निलम्बनमा रहेको अवधिलाई समेत गणना गरिनेछ।

१११. उपचार खर्च: (१) कुनै प्रहरी कर्मचारी विरामी भएमा औषधि उपचारको लागि देहायबमोजिम भएको खर्चको रकम नेपाल सरकारले उपचार खर्चबापत दिनेछ:-

- (क) अस्पताल भर्ना भई वा नभई उपचार गराउँदा लागेको अस्पतालको बिल बमोजिमको खर्च र अस्पतालको चिकित्सकको रोगको निदान सहितको प्रेशक्रिप्शन बमोजिम खरिद गरेको औषधि खर्च ।
- (ख) अस्पताल नभएको ठाउँमा वा अस्पताल भर्ना भई अस्पतालबाट निस्किएपछि पनि रोगको उपचारको निमित्त वा अस्पताल भए पनि अस्पतालमा भर्ना हुनु नपर्ने वा भर्ना हुन नसकेको अवस्था वा किसिमको रोगको सम्बन्धमा कुनै दवावाला वा स्वीकृत योग्यता प्राप्त डाक्टर, कविराज, वैद्य वा हेल्थ असिस्टेण्टले जाँचगर्दा लिएको शुल्क र रोगको निदान सहितको प्रेशक्रिप्शन अनुसार खरिद गरेको औषधि खर्च ।
- (ग) अस्पताल पनि नभएको र डाक्टर, कविराज, वैद्य वा हेल्थ असिस्टेण्ट पनि नभएको ठाउँमा भएको उपचारमा कार्यालय प्रमुख, मातहतका प्रहरी कर्मचारीको हकमा कार्यालय प्रमुख, कार्यालय प्रमुखको हकमा एक तहमाथिको कार्यालय प्रमुख र प्रहरी महानिरीक्षकको हकमा सम्बन्धित मन्त्रालयको सचिवले सिफारिस गरेको खर्च ।
- (घ) प्लाष्टिक सर्जरी वा निजी नर्सिङ्ग होममा गरेको चिरफार (सर्जिकल अपरेशन) बाहेक सबै किसिमको चिरफार गर्दा लागेको बिल बमोजिमको खर्च ।
- (ङ) आफ्नो घर वा डेरा छाडी अर्को जिल्लामा वा विदेशमा गई औषधि उपचार गराउँदा त्यस्तो स्थानसम्म पुग्दाको र फर्कदाको विरामीको र कुरुवा चाहिने अवस्था भए एक जना कुरुवासम्मको यातायात खर्चको परै रकम र खुना खर्चबापत निज विरामी प्रहरी कर्मचारीले नियमानुसार पाउने दैनिक भत्ताको पचहत्तर प्रतिशत रकम ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रहरी कर्मचारीको तमाम नोकरी अवधिभरमा राजपत्रांकित कर्मचारी भए १२ महिना बराबरको र राजपत्र अनंकित प्रहरी कर्मचारीमध्ये प्रहरी नायव निरीक्षक भए १८ महिना बराबरको र अन्य राजपत्र अनंकित प्रहरी कर्मचारी भए २१ महिना बराबरको तलब रकमसम्म मात्र उपचार खर्च दिइनेछ ।

तर सरकारी कामको सिलसिलामा चोटपटक लाग्न गई घायल भएको प्रहरी कर्मचारीको उपचार गर्न वा नेपालभित्र औषधि उपचार हुन नसक्ने भनी नेपाल सरकारद्वारा नियुक्त मेडिकल बोर्डले सिफारिस गरेको प्रहरी कर्मचारीले विदेशमा गई उपचार गराउन चाहेमा निजलाई उपनियम (१) बमोजिम पाउने उपचार खर्चको अतिरिक्त नेपाल सरकारले उचित ठहर्‍याएको थप आर्थिक सहायता दिन सक्नेछ ।

(३) यस नियम बमोजिम पाउने उपचार खर्च कुनै प्रहरी कर्मचारीले पेशकीको रूपमा लिन चाहेमा कारण मनासिब देखिए उपनियम (२) को अधिनमा रही पछि हिसाब बुझाउने गरी पेशकी दिन सकिनेछ र त्यसरी पेशकी लिएको रकम सम्बन्धित प्रहरी कर्मचारीको तलबबाट किस्ताबन्दीमा कट्टी गरिनेछ ।

तर त्यसरी कट्टी गर्नुपर्ने रकम भुक्तानी नहुँदै सम्बन्धित प्रहरी कर्मचारीको मृत्यु भएमा कट्टी गर्न बाँकी रहेको रकम भिन्हा हुनेछ ।

(४) चश्मा, दाँत हेरिङ्ग आदि उपकरणको लागि प्रहरी कर्मचारीलाई नेपाल सरकारले समय-समयमा आदेश जारी गरी तोकिएको हदसम्मको रकमको लागेको बिल बमोजिम खर्च दिइनेछ ।

(५) प्रहरी कर्मचारीको सगोलको पति वा पत्नी, आमा, बाबु वा नावालक छोरा छोरी बिरामीले यस नियमावली बमोजिम पाउने अधिकतम उपचार खर्चको रकमबाट कट्टा हुने गरी सो रकमको आधारसम्म बिल बमोजिमको भएको उपचार खर्चको नब्बे प्रतिशत रकम सम्बन्धित कर्मचारीले लिन पाउनेछ । त्यस्तो उपचार खर्चको माग गर्दा रोगको निदान उल्लेख गरिएको चिकित्सकको प्रेसक्रिप्शन पनि पेश गर्नुपर्नेछ । यस उपनियम बमोजिम पाउने उपचार खर्च एक पटकमा सम्बन्धित प्रहरी कर्मचारीको एक महिनाको तलबभन्दा बढी हुने छैन ।

(६) कुनै प्रहरी कर्मचारीको सगोलको पति वा पत्नी, आमा, बाबु, वा नाबालक छोरा, छोरी विरामी भई विदेशमा गई उपचार गराउनुपर्दा वा स्वदेशमै अस्पताल भर्ना भई शल्यक्रिया वा उपचार गराउनुपर्दा अस्पतालमा लागेको बिल बमोजिमको खर्च र अस्पतालको चिकित्सकको प्रेसक्रिप्शन वा उपचार गराउनुपर्दा अस्पतालमा लागेको बिल बमोजिमको खर्च र अस्पतालको चिकित्सकको प्रेसक्रिप्शन बमोजिम लागेको औषधि उपचारको खर्चको नब्बे प्रतिशत रकम उपनियम (२) बमोजिम प्रहरी कर्मचारीले पाउने रकममध्येबाट पाउनेछ।

(७) उपनियम (५) र (६) मा जुनसुकै केरा लेखिएको भए तापनि प्रहरी कर्मचारीको सगोलको पति वा पत्नी, आमा, बाबु वा कुनै सरकारी सेवामा वा सरकारी स्वामित्व वा नियन्त्रणमा भएको संस्थाको सेवामा बहालवाला कर्मचारी भएमा त्यस्तो उपचार खर्च पाउने छैन।

(८) यस नियममा यस अधि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका प्रहरी कर्मचारीले एक पटकमा देहायको रकमभन्दा घटी खर्च भएको उपचार खर्च पाउने छैन:-

(१)	प्रहरी महानिरीक्षक	रु. १७५१-
(२)	प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक	रु. १५०१-
(३)	प्रहरी नायव महानिरीक्षक	रु. १३०१-
(४)	प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक	रु. १२०१-
(५)	प्रहरी उपरीक्षक	रु. ८०१-
(६)	प्रहरी नायव उपरीक्षक	रु. ८०१-
(७)	प्रहरी निरीक्षक	रु. ७०१-
(८)	प्रहरी नायव निरीक्षक	रु. ३०१-
(९)	प्रहरी सहायक निरीक्षक	रु. २०१-
(१०)	प्रहरी हवलदार	रु. १५१-
(११)	प्रहरी जवान	रु. १०१-
(१२)	प्रहरी परिचर	रु. १०१-

(९) भुङ्गा व्यहोरा पेश गरी यस नियम बमोजिम उपचार खर्च माग गर्ने वा प्राप्त गर्ने प्रहरी कर्मचारीउपर विभागीय कारवाही गरिनेछ। त्यसरी उपचार खर्च लिई सकेको भए सो रकमसमेत त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीबाट असुल गरिनेछ।

(१०) भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया अयोग्य ठहरिने गरी बर्खास्त गरिएको अवस्थामा बाहेक अरू जुनसुकै व्यहोराबाट प्रहरी कर्मचारीले नोकरीबाट अलग हुँदा उपनियम (२) बमोजिम नोकरी अवधिभरमा पाउने उपचार खर्चमध्ये केही लिई वा नलिई उपचार खर्च बाँकी रहेको भए त्यस्तो बाँकी भएजति रकमको दुई तिहाइको हिसाबले हुने एकमुष्ट रकम निजले त्यसरी नोकरीबाट अलग हुँदा लिन पाउने छ।

तर निवृत्तिभरण पाउने गरी सेवाबाट अवकाश पाएका प्रहरी कर्मचारीले त्यस्तो बाँकी भएजति पूरै रकम र पच्चीस वर्ष सेवा अवधि पूरा गरेको रहेछ भने त्यसमा अर्को १० प्रतिशत थप गरी हुन आउने रकम एकमुष्ट निजले त्यसरी नोकरीबाट अलग हुँदा लिन पाउनेछ।

(११) कुनै प्रहरी कर्मचारी दश वर्षको सेवा अवधि नपुग्दै भविष्यमा सरकारी नोकरीको निमित्त सामान्यतया अयोग्य ठहरिने गरी बर्खास्त गरिएको अवस्थामा बाहेक अरू जुनसुकै व्यहोराबाट नोकरीबाट अलग भएमा पनि दश वर्षको नोकरी अवधि मानी त्यसैको दामासाहीले उपनियम (१) अनुसार पाउने उपचार खर्च पाउनेछ।

(१२) दश वर्ष सेवा अवधि नपुगेको कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई औषधि उपचारको लागि खर्च दिँदा उपनियम (२) मा तोकिएको रकमलाई दश वर्ष नोकरी गरेबापत पाउने रकम मानी दामासाहीले हुन आउने रकममात्र दिइनेछ।

तर उपनियम (१) को खण्ड (क) र (ख) को अवस्थामा निजले काम गरिसकेको अवधिको हिसाबबाट नपुग भएमा निजलाई उपनियम (२) मा तोकिए बमोजिमकै रकम दिन सकिनेछ।

(१३) कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको अवस्थामा बाहेक परिवार र आफ्नो निमित्त समेत गरेर एक वर्षमा निजले खाईपाई आएको डेढ महिनाको तलब बराबरको रकमभन्दा बढी उपचार खर्च दिइने छैन:-

- (क) यस नियम बमोजिम विदेशमा गई उपचार गराउनुपर्दा वा स्वदेशमै पनि अस्पतालमा भर्ना भई उपचार गराउनु पर्दा ।
- (ख) उपनियम (६) बमोजिम परिवारलाई उपचार गराउँदा ।

(१४) यस नियम बमोजिम प्रहरी कर्मचारीले पाएको उपचार खर्चको विवरण खर्च लेख्ने कार्यालयले प्रहरी कर्मचारीको विदाको अभिलेख र व्यक्तिगत अभिलेखमा राख्नुपर्नेछ । साथै त्यस्तो विवरण प्रहरी प्रधान कार्यालयमा पनि पठाउनु पर्नेछ र प्रहरी प्रधान कार्यालयले त्यसको अभिलेख अद्यावधिक बनाइ राख्नुपर्नेछ ।

(१५) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी स्वास्थ्य उपचारको दृष्टिकोणले ज्यादै नै पिछ्छिडिएको भनी तोकिदिएको जिल्लाका प्रहरी कर्मचारीलाई लागेको रोग स्थानीय स्वास्थ्य सुविधाबाट उपचार हुन नसक्ने र निजको ज्यानलाई नै जोखिम हुने अवस्था परेको छ भनी सो जिल्लाको स्वास्थ्य केन्द्रको प्रमुखले सिफारिस गरेमा उपचारको लागि त्यो ठाउँबाट सबैभन्दा नजिकको नेपालभित्रको अरू कुनै अस्पतालमा लैजाँदा लाग्ने खर्च नेपाल सरकारले व्यहोर्नेछ ।

परिच्छेद-११

तलब, भत्ता

११२. तलब पाउने मिति: प्रहरी कर्मचारीले नियुक्ति पाएको वा बहुवा भएको मितिदेखि तलब भत्ता पाउनेछ ।
११३. टाइम स्केल: (१) टाइम स्केल अनुसार तलब पाउने पदमा नयाँ नियुक्ति पाउने व्यक्तिले सामान्यतः स्केलमा लेखिएको न्यूनतम तलब पाउनेछ ।

तर अख्तियारवालाले कारणसमेत जनाइ लिखित अनुरोध गरेमा नेपाल सरकारले निजको प्रारम्भिक तलबलाई टाइम स्केलभित्रको कुनै माथिल्लो स्थानमा तोक्न सक्नेछ । असाधारण योग्यता भएका व्यक्तिहरूको हकमा मात्र अख्तियारवालाले यस्तो अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

(२) उच्चस्तर टाइम स्केलको कुनै पदमा स्थायी रूपमा बहुवा पाउने प्रहरी कर्मचारीले पनि उक्त उच्चतम टाइम स्केलमा लेखिएको न्यूनतम तलब पाउने छ ।

तर निजले हाल पाइरहेको तलब उक्त उच्चतम टाइम स्केलको न्यूनतम तलब बराबरमात्र वा सोभन्दा अधिक भएमा निजको सुरु स्केल उक्त टाइम स्केलको त्यस स्थानमा तोकिने छ। जोकि निजले हाल खाइराखेको तलबको अङ्कमा परेको स्केलभन्दा एक स्केल बढ्ता छ जस्तै- ५७०-१५-७२० को टाइम स्केलमा ७०५ तलब पाइरहेको प्रहरी कर्मचारीको बढुवा ६८५-२०-९०५ को टाइम स्केलमा भएमा निजको तलब यस टाइम स्केलमा भएमा निजको तलब यस टाइम स्केलमा ७२५ हुनेछ।

११४. तलब वृद्धि: देहायको अवस्थामा बाहेक प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीले एक वर्ष सेवा पूरा गरेपछि एउटा तलब वृद्धि पाउनेछ:-

- (क) परीक्षणकाल,
- (ख) कायम मुकायम र
- (ग) तलब वृद्धि रोक्का।

तर नियुक्ति सदर भएपछि प्रहरी कर्मचारीहरूको परीक्षणकालमा रहेको अवधिसमेत तलब वृद्धिको निमित्त जोडिने छ।

११५. कायम मुकायम भई काम गरेको तलब भत्ता: कुनै प्रहरी कर्मचारीले कुनै माथिल्लो पदमा कायम मुकायम भई काम गरेमा काम गरेकै मितिदेखि निजले माथिल्लो पदको तलब भत्ता पाउने छ।

⁷⁵**११६. अवकाश पाउने कर्मचारीले पाउने तलब र राशन:** प्रहरी कर्मचारी राजीनामा दिई वा अनिवार्य अवकाश पाई सेवा निवृत्त भएमा सोको सूचना पाएको मितिसम्म निजले खाइपाई आएको तलब, भत्ता, राशन र अन्य सुविधासमेत पाउनेछ।

तर कार्यालयमा गैर-हाजिर रही विभागीय कारबाही सुरु गरिएका वा कारबाहीको क्रममा कार्यालयमा अनुपस्थित रहेको प्रहरी कर्मचारीले भने आफू अनुपस्थित रहेको मितिदेखिको तलब, भत्ता र राशन पाउने छैन।

75 एघारौं संशोधनद्वारा संशोधित।

परिच्छेद-१२

कायम मुकायम र कार्यवाहकको व्यवस्था

११७. कायम मुकायम मुकरर गर्न सक्ने: (१) प्रहरी सेवाका कुनै पदमा साधारणतया कायम मुकायम मुकरर गरिने छैन ।

तर पद रिक्त रहेको अवस्था परी कार्यालयको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न बाधा पर्न गएमा कायम मुकायम मुकरर गर्न सकिने छ ।

(२) यस नियमबमोजिम कायम मुकायम मुकरर गर्दा एकतह मुनिका कर्मचारीहरूमध्ये बढुवाको लागि सबैभन्दा बढी अङ्क प्राप्त गर्ने प्रहरी कर्मचारीलाई मात्र कायम मुकायम मुकरर गरिनेछ ।

(३) कुनै प्रहरी कर्मचारी जुन पदमा कायम मुकायम मुकरर भएको हो निजले सो पदको दर्ज्यानी चिन्ह र सम्पूर्ण अधिकार प्रयोग गर्न पाउनेछ ।

११८. कायम मुकायम मुकरर गर्ने अधिकारी: देहायको पदहरूमा देहायका अधिकारीले कायम मुकायम मुकरर गर्नेछः-

(क) प्रहरी महानिरीक्षक, प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक र प्रहरी नायव महानिरीक्षक पदको निमित्त नेपाल सरकारले,

(ख) प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक, प्रहरी उपरीक्षक पदको निमित्त गृह मन्त्रालयको स्वीकृति लिई प्रहरी महानिरीक्षकले, र

(ग) प्रहरी नायव उपरीक्षक र प्रहरी निरीक्षक पदको लागि प्रहरी महानिरीक्षकको स्वीकृति लिई प्रहरी नायव महानिरीक्षकले ।

११९. कार्यवाहक भई काम गर्ने व्यवस्था: (१) कुनै कारणले कार्यालय प्रमुखको पद एक महिनाभन्दा बढी अवधिको लागि रिक्त भएमा र सो पदमा कायम मुकायम नतोकिएको अवस्थामा एक तहमाथिको कार्यालय प्रमुखले सो पदको कार्यवाहक भई कामकाज गर्न सो रिक्त पदभन्दा एकतह मुनिको कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई तोक्न सक्नेछ । त्यसरी कार्यवाहक तोक्दा त्यसको सूचना प्रहरी प्रधान कार्यालयमा दिनुपर्नेछ ।

तर साधारणतया प्रहरी सहायक निरीक्षक पदभन्दा मुनिको पदमा कार्यवाहक तोकिने छैन ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कार्यवाहक तोकदा तल्लो पदमा रहेको सबभन्दा बरिष्ठ प्रहरी कर्मचारीलाई कार्यवाहक तोकिने छ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम कार्यवाहक भई काम गर्न तोकिएको प्रहरी कर्मचारीले त्यस्तो कार्यवाहक पदको सम्पूर्ण अधिकार प्रयोग गर्न पाउने छ ।

१२०. निमित्त भई काम गर्ने व्यवस्था: (१) कायम मुकायम वा कार्यवाहक नतोकिएको अवस्थामा एक महिना ननाघ्ने गरी कुनै कारणले कार्यालय प्रमुख अनुपस्थित भएमा सोही कार्यालयका सबभन्दा बरिष्ठ प्रहरी कर्मचारीले सो पदको निमित्त भई काम गर्नेछन् ।

(२) यसरी निमित्त भई काम गरेको अवधिको सम्पूर्ण जिम्मेवारी निमित्त भई काम गर्ने प्रहरी कर्मचारीको हुनेछ ।

१२१. एक पदमा एक व्यक्तिमात्र कायम मुकायम वा कार्यवाहक हुने: कुनै एक पदमा एक समयमा एकभन्दा बढी व्यक्ति कायम मुकायम वा कार्यवाहक मुकरर हुन सक्ने छैन ।

१२२. काम गरेको अवधिको तलब भत्ता: (१) कुनै पदमा कायम मुकायम वा कार्यवाहक वा निमित्त भई काम गर्ने प्रहरी कर्मचारीले जुन पदमा काम गरेको छ सोही पदको तलब भत्ता र राशन पाउनेछ ।

तर पन्ध्र दिनसम्म कार्यवाहक वा निमित्त भई काम गरेबापत कुनै किसिमको तलब भत्ता र राशन दिइने छैन र पन्ध्र दिनभन्दा बढी अवधि कार्यवाहक वा निमित्त भई काम गरेकोमा पूरै अवधिको कार्यवाहक वा निमित्त भई काम गरेबापत तलब भत्ता र राशन दिइनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम काम गर्ने प्रहरी कर्मचारीले पाउने तलब भत्ताको अङ्क निजले सो पदमा बढुवा पाएमा पाउने तलब भत्ताको अङ्कभन्दा बढी हुने छैन ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको तलब भत्ता अनुपस्थित प्रहरी कर्मचारीले जुन कार्यालयबाट खाईपाई आएको थियो सोही कार्यालयबाट दिइनेछ ।

परिच्छेद-१३

तालिम

१२३. तालिमको व्यवस्था: प्रहरी कर्मचारीलाई कार्यकुशल एवं दक्ष तुल्याउन अनुसूची- ४ मा उल्लेख भएका तालिमहरूको अतिरिक्त प्रहरी प्रधान कार्यालयले तोके बमोजिमको आवश्यकतानुसार अन्य तालिमहरू पनि दिन सकिनेछ ।
१२४. तालिम सञ्चालन हुने स्थान: (१) अधिकृतस्तरका सबै तालिमहरू राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानमा सञ्चालन हुनेछन् ।
- (२) उपनियम (१) मा उल्लेख भएकाबाहेक अन्य तालिमहरू प्रहरी प्रधान कार्यालयले तोकिएको स्थानहरूमा सञ्चालन हुनेछन् ।
१२५. तालिमको अवधि: प्रहरी सेवाको सबै अधिकृत तथा जवानहरूको तालिमको अवधि प्रहरी प्रधान कार्यालयले आवश्यकतानुसार तोकेको पाठ्यक्रमको अवधि अनुसार हुनेछ ।
१२६. तालिमको अनिवार्यता: (१) प्रहरी सेवामा रहेका सबै प्रहरी कर्मचारीहरूलाई आवश्यकतानुसार तालिम लिन अनिवार्य हुनेछ । यस्तो तालिममा सम्मिलित गराइएको प्रहरी कर्मचारीहरूले लापरवाही देखाइ आफ्नो व्यावसायिक ज्ञान प्रति उदासिनता तथा गैरजिम्मेवारी देखाएको व्यहोरा अभिलेखमा जनाइनेछ ।
- (२) व्यावसायिक तालिम हासिल गर्न उदासिनता तथा गैरजिम्मेवारी देखाएको व्यहोरा अभिलेखमा जनाइ सकेपछि निजहरूलाई पुनः एकपटक तालिमको मौका दिइनेछ । त्यसपछि पनि उदासिनता र गैरजिम्मेवारी देखाउनेलाई तल्लो पदमा भर्ना वा सेवाबाट हटाउन सकिनेछ ।
१२७. तालिमको पाठ्यक्रम: विभिन्न तालिमहरूको पाठ्यक्रम तयार गर्न प्रहरी महानिरीक्षकले तोकिए बमोजिमको एक समितिको गठन हुनेछ ।
१२८. चरित्रको अभिलेख: तालिम अवधिभित्र प्रशिक्षार्थीहरूको आचरण र चरित्रसम्बन्धी अभिलेख राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान र क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रका समादेशकले तालिम समाप्त भएपछि प्रशिक्षार्थीहरूको ठेकिएको कार्यालयमा पठाउनेछ र प्रशिक्षार्थी अधिकृत दर्जाको भए त्यसको एकप्रति प्रहरी प्रधान कार्यालयमा समेत पठाउनुपर्नेछ ।

१२९. प्रशिक्षार्थीहरूले पाउने सुविधा: (१) प्रशिक्षार्थीहरूलाई तालिम लिन आउँदा जाँदाको दैनिक भ्रमण भत्ता प्रचलित प्रहरी नियमअनुसार ठेकिएको कार्यालयबाट दिइनेछ।

(२) राशन पाउने प्रहरी कर्मचारीहरूलाई राष्ट्रिय प्रहरी प्रतिष्ठान र क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रबाट नै प्रचलित स्केल बमोजिमको राशन र भत्ता प्रशिक्षार्थीले पाउने छन्।

(३) प्रशिक्षार्थी तीन महिनासम्मको तालिममा जाँदा सो अवधिभरको तलब भत्ता ठेकिएको कार्यालयबाट एकमुष्ट पेशकी दिने र तीन महिनाभन्दा बढी अवधिको तालिममा जाँदा तीन महिनाको एकमुष्ट पेशकी दिई बाँकी अवधिको लागि पटक-पटक गरी राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान र क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रमार्फत पाउने गरी पठाइनेछ।

१३०. परीक्षा सञ्चालन: (१) यस नियमावलीबमोजिम दिइएको तालिम समाप्त भएपछि परीक्षा लिनको लागि राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान भए प्रहरी महानिरीक्षकले र क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रमा भए प्रहरी नायव महानिरीक्षकले परीक्षा सञ्चालन समिति गठन गर्नेछन्।

(२) उपनियम (१) बमोजिम गठित समितिलाई परीक्षा सञ्चालन सम्बन्धी सम्पूर्ण अधिकार हुनेछ।

(३) समितिले तालिम केन्द्रका अधिकृतहरूलाई जुनसुकै इलाकामा गई परीक्षा लिनको लागि खटाउन सक्नेछ।

१३१. प्रमाणपत्र र पुरस्कार: (१) राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानमा सञ्चालन हुने तालिममा सफल हुने परीक्षार्थीहरूलाई दिइने प्रमाणपत्रमा प्रहरी महानिरीक्षक तथा प्रतिष्ठानका समादेशक र क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रमा सञ्चालन हुने तालिमको प्रमाणपत्रमा प्रहरी नायव महानिरीक्षक तथा सम्बन्धित तालिम केन्द्रका समादेशकको हस्ताक्षर हुनेछ।

(२) प्रत्येक तालिममा प्रथम स्थान प्राप्त गर्ने प्रशिक्षार्थीलाई पुरस्कार दिइनेछ।

१३२. तालिममा सफल भएमा: देहायका तालिममा सफल हुने प्रहरी कर्मचारीहरूको हकमा देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) प्रहरी अधिकृत (आधारभूत) तालिममा सफल भएका र परीक्षण कालमा रहेका अधिकृतहरू स्थायी नियुक्तिका लागि सामान्यतया योग्य हुनेछन्।

(ख) रिक्त तालिममा सफल रिक्तहरू प्रहरी जवानहरूमा स्थायी नियुक्तिको लागि योग्य हुनेछन् ।

१३३. तालिममा असफल भएमा: देहाय बमोजिमको तालिममा असफल हुने प्रहरी कर्मचारीहरूको हकमा देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) प्रहरी अधिकृत (आधारभूत) तालिममा असफल हुनेलाई एक पटक पुनः मौका दिइनेछ र त्यसमा पनि असफल भएमा सेवाबाट हटाइनेछ ।

(ख) रिक्त तालिममा असफल हुने रिक्त स्वतः हट्नेछ ।

(ग) प्राविधिक तालिममा असफल हुने सबै प्रहरी कर्मचारीहरूलाई अभिलेखमा जनाइ पुनः एकपटक मौका दिई त्यस तालिममा पनि असफल भएमा सेवाबाट हटाइनेछ ।

१३४. समिति गठन हुने: नियम १३२ र १३३ मा उल्लेख भएको व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न प्रहरी महानिरीक्षकले तोके बमोजिमका अधिकृतहरू भएको एक समिति गठन हुनेछ । त्यस समितिले गरेको ठहर बमोजिम नियुक्ति गर्ने अधिकारीले निर्णय दिनेछ ।

१३५. प्रारम्भिक पोशाक: (१) सबै तालिम केन्द्रहरूमा नयाँ भर्ना हुने अधिकृत तथा जवानहरूलाई तालिम केन्द्रबाट स्केलबमोजिम प्रारम्भिक पोशाक वितरण गरिनेछ ।

(२) राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानमा नयाँ भर्ना हुने प्रशिक्षार्थीहरूको लागि चाहिने प्रारम्भिक पोशाक राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले दिनेछ ।

(३) क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रहरूमा नयाँ भर्ना हुने प्रशिक्षार्थीहरूको लागि चाहिने प्रारम्भिक पोशाक क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयमार्फत प्रबन्ध गरिनेछ ।

१३६. तालिममा सामेल गराउने संख्या: प्रहरीको दैनिक कार्यमा तथा सामान्य प्रशासनमा बाधा नपर्ने गरी प्रहरी महानिरीक्षक वा प्रहरी नायव महानिरीक्षकले तालिम लिने प्रहरी अधिकृत कर्मचारीहरू तोक्नेछन् ।

१३७. रिक्तको संख्या: क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रहरूमा प्रत्येक वर्ष रिक्त हुने जवानहरूको संख्या प्रहरी नायव महानिरीक्षकले निर्धारित गर्नेछ ।

१३८. **प्रशिक्षण भत्ता:** क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्र र सशस्त्र प्रहरी तालिम केन्द्रहरूको प्रशिक्षकहरूलाई राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानका प्रशिक्षकहरूले पाए सरह प्रशिक्षण भत्ता दिइनेछ ।
१३९. **अतिथि प्रशिक्षकहरूको पारिश्रमिक:** राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानमा प्रवचन दिने स्वदेशी वा विदेशी अतिथि प्रशिक्षकलाई प्रत्येक प्रवचनका लागि तीन सय रुपैयाँ तथा क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्र र सशस्त्र प्रहरी तालिम केन्द्रमा प्रवचन दिने प्रशिक्षकलाई प्रत्येक प्रवचनका लागि दुई सय रुपैयाँमा नबढाइ पारिश्रमिक दिइनेछ ।
१४०. **तालिम भत्ता:** रिक्त तालिम बाहेक सबै तालिमका प्रशिक्षार्थीहरूलाई तालिमको अवधिमा मासिक दुई सय रुपैयाँमा नबढाइ तालिम भत्ता दिइनेछ ।
१४१. **वैदेशिक तालिममा पठाउने:** (१) प्रहरी निरीक्षकदेखि माथिका प्रहरी अधिकृतलाई वैदेशिक तालिमको लागि मनोनयन गर्दा जेष्ठता, अनुभव, शैक्षिक योग्यता, कार्य सम्पादन, चरित्र र क्षमताको आधारमा प्रहरी प्रधान कार्यालयका प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षकको अध्यक्षतामा सोही कार्यालयका प्रहरी नायव महानिरीक्षकहरू र गृह मन्त्रालयको प्रतिनिधिसमेत रहेको समितिले सम्भाव्य उम्मेदवारहरू छनौट गरी मनोनयनका लागि प्रहरी महानिरीक्षकसक्षम पेश गर्नेछ । यसरी सिफारिस भएका उम्मेदवारको स्वीकृतिको लागि प्रहरी महानिरीक्षकले नेपाल सरकारसक्षम पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) अनुसार तालिम लिएका प्रहरी अधिकृतहरूलाई सम्बन्धित क्षेत्रमा कम्तीमा एक वर्ष काम लगाउनुपर्नेछ ।
१४२. **आन्तरिक तालिम:** एकै पटक नियुक्ति भएका वा बहुवा भएका प्रहरी कर्मचारीलाई आन्तरिक तालिममा पठाउँदा साधारणतया समान अवसर प्राप्त हुने गरी तालिमको व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।

परिच्छेद-१४

पोशाक

१४३. **प्रहरी पोशाक:** प्रहरीको पोशाकको रंग र किसिम र अन्य विवरण प्रहरी महानिरीक्षकले गृह मन्त्रालयको स्वीकृति लिई निर्धारण गरेबमोजिमको हुनेछ ।

१४४. प्रारम्भिक पोशाक र सामान: प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीलाई अनुसूची-७ मा उल्लेख भएबमोजिमको प्रारम्भिक पोशाक र सामान निःशुल्क दिइनेछ।
१४५. जाडो मौसमका लागि दिइने पोशाक: प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीलाई जाडो मौसमको लागि अनुसूची-८ मा उल्लेख भए बमोजिम पोशाक निःशुल्क दिइनेछ।
१४६. ट्राफिक प्रहरीलाई दिइने पोशाक: ट्राफिक प्रहरीलाई अनुसूची-९ मा उल्लेख भएबमोजिमको पोशाक दिइनेछ।
१४७. सशस्त्र प्रहरी, सुरक्षा प्रहरी, प्रहरी चेकपोष्टको प्रहरी कर्मचारी तथा परिचरलाई दिइने सामान तथा पोशाक: सशस्त्र प्रहरी, सुरक्षा प्रहरी र प्रहरी चेकपोष्टका प्रहरी कर्मचारीहरूलाई अनुसूची-१० बमोजिमको र प्रहरी परिचरलाई अनुसूची-११ बमोजिमको सामान तथा पोशाक दिइनेछ।
१४८. सेरीमोनियल पोशाक: प्रत्येक राजपत्रांकित प्रहरी कर्मचारीलाई सेरीमोनियल पोशाकको लागि एकमुष्ट एक हजार रुपैयाँ दिइनेछ।
१४९. तयारी पोशाक वितरण गर्न नसकिएमा दिने सुविधा: प्रहरी कर्मचारीलाई अनुसूचीमा उल्लेख भए बमोजिमको तयारी पोशाक वितरण गर्न नसकिएको अवस्थामा स्थानीय दर रेटबमोजिम सिलाई ज्याला दिइनेछ।
१५०. प्रहरीको पोशाक सट्टाभर्ना: प्रहरी कर्मचारीहरूलाई निजहरूको मालसामान र पोशाक निश्चित अवधि पुगी वा सरकी काम विशेषले फाटी टुटी गएमा कण्डम्वेशन समितिले ठहर्न्याएबमोजिम सट्टा गरी नयाँ दिइनेछ।
१५१. कण्डम्वेशन समिति: (१) प्रहरी सेवाका कर्मचारीहरूको प्रयोजनको लागि वितरण गरिने मालसामान तथा पोशाकहरू फाटी, टुटी गएमा बदली दिनुपर्ने हुँदा त्यस्तो मालसामानहरू समय पुगी मानसिव कारणले फाटे टुटेको ठीक साँचो हो, होइन ठहर गर्न प्रहरी प्रधान कार्यालयले एक कण्डम्वेशन समितिको गठन गर्नेछ। सो समितिले जाँची ठहर गरी पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा प्रहरी प्रधान कार्यालयले र क्षेत्रीय भण्डारले सट्टा भर्ना गरी दिनेछ।

(२) कण्डम्नेशन समितिमा कम्तीमा तीन जना सदस्य रहनेछन् । समितिको अध्यक्ष पदमा प्रहरी सेवाको एक जना राजपत्रांकित अधिकृत हुनेछ ।

(३) प्रहरी प्रधान कार्यालयले केन्द्रीय कण्डम्नेशन समितिले गरी आएको काम गर्न क्षेत्रीय वा अन्य कुनै प्रहरी कार्यालयलाई सुम्पन सक्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिमको कामको सम्बन्धमा क्षेत्रीय वा अन्य कुनै प्रहरी कार्यालयले गरेको प्रतिवेदनको आधारमा प्रहरी प्रधान कार्यालयले अन्तिम निर्णय दिनेछ ।

(५) नियम १५२ बमोजिम कण्डम्नेशन समितिले गर्नुपर्ने कामबाहेक त्यसको अन्य काम कर्तव्यबारे प्रहरी प्रधान कार्यालयले गृह मन्त्रालयको स्वीकृति लिई व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

१५२. कण्डम्नेशन समितिको काम: कण्डम्नेशन समितिले जाँची ठहर गरिने मालसामानहरू देहायबमोजिम हुनेछन्:-

- (क) हिमाली प्रदेशमा रहेका प्रहरीको लागि वितरण भएको गरम लत्ताकपडा पोशाक र अन्य मालसामानहरू,
- (ख) ग्रेटकोट,
- (ग) वर्षादी,
- (घ) भुल,
- (ङ) व्यक्तिगत असवाव,
- (च) जाडो मौसममा वितरण गरिने पोशाकहरू,
- (छ) युनिट इक्वीपमेण्ट,
- (ज) पकाउने भाँडाहरू,
- (झ) हातहतियार गोलीगट्टा,
- (ञ) खेलकुद र शारीरिक व्यायामका सामानहरू,
- (ट) फर्निचर,
- (ठ) सवारीको साधन,

(ड) आकाशवाणीको सामान र

(ढ) बाजाको सरसामानहरू ।

परिच्छेद-१५

विविध

१५३. वैयक्तिक नोकरी विवरण: (१) प्रहरी नायव निरीक्षकदेखि प्रहरी महानिरीक्षकसम्मको वैयक्तिक नोकरी विवरणको अभिलेख गृह मन्त्रालय र प्रहरी प्रधान कार्यालयमा तथा प्रहरी सहायक निरीक्षकदेखि प्रहरी जवानसम्मको वैयक्तिक नोकरी विवरणको अभिलेख सम्बन्धित कार्यालयमा राखिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको वैयक्तिक नोकरीको विवरण अनुसूची- १२ मा उल्लेख गरिएका फारामहरूमा अभिलेख गरिनेछ ।

१५४. सुपरीवेक्षक, अवलोकनकर्ता र पुनरावलोकनकर्ता: कार्य सम्पादन वैयक्तिक गुण, चरित्र र क्षमताको मूल्याङ्कन देहायका प्रहरी कर्मचारीको निमित्त देहायका सुपरीवेक्षक, अवलोकनकर्ता र पुनरावलोकनकर्ताद्वारा हुनेछ:-

सि.न	पद	सुपरीवेक्षक	अवलोकनकर्ता	पुनरावलोकनकर्ता
१.	प्रहरी महानिरीक्षक	सचिव, गृह मन्त्रालय	नेपाल सरकार	नेपाल सरकार
२.	प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक	प्रहरी महानिरीक्षक	प्रहरी महानिरीक्षक	सचिव, गृह मन्त्रालय
३.	प्रहरी नायव महानिरीक्षक	प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक	प्रहरी महानिरीक्षक	सचिव, गृह मन्त्रालय
४.	प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक	प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक	प्रहरी महानिरीक्षक
५.	प्रहरी उपरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक	प्रहरी महानिरीक्षक
६.	प्रहरी नायव उपरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी नायव महानिरीक्षक	प्रहरी महानिरीक्षक
७.	प्रहरी निरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी नायव	सम्बन्धित प्रहरी	सम्बन्धित प्रहरी वरिष्ठ

	उपरीक्षक	उपरीक्षक	उपरीक्षक
८.	प्रहरी नायव निरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी निरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी उपरीक्षक
९.	प्रहरी सहायक निरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी नायव निरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी नायव उपरीक्षक
१०.	प्रहरी हवल्दार	सम्बन्धित प्रहरी सहायक निरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी नायव उपरीक्षक
११.	प्रहरी जवान	सम्बन्धित प्रहरी सहायक निरीक्षक	सम्बन्धित प्रहरी नायव प्रहरी निरीक्षक

१५५. लगत किताब खडा गर्ने: कुनै पनि प्रहरी कार्यालयमा नगदी एक, जिन्सीको एक र कागजपत्रको एक गरी कुल तीन लगत किताब खडा गरी राखिनेछ र हाल साविक हुँदा सोही किताबको आधारमा बरबुभारथ गरिनेछ ।

१५६. साविक र हालवालाको बरबुभारथ: प्रहरी चौकी, इलाका प्रहरी कार्यालयदेखि लिएर प्रहरी प्रधान कार्यालयसम्मको इञ्चार्जवालाको जिम्मामा रहेको नगदी, जिन्सी, हातहतियार, कागजात इत्यादि जे-जति छ त्यो सबै साविकवालाले हालवालालाई बुझाउनुपर्दा देहायबमोजिम गर्नुपर्नेछ:-

- हालवालाले बहाली गर्ने दिनको सूचना साविकवालालाई सकेसम्म चाँडो दिनुपर्नेछ र साविकवालाले पनि त्यही दिनदेखि जिम्मा बुझाउन तयार रहनुपर्नेछ ।
- बुझबुझारथ गर्न चाहिने आवश्यक समय प्रहरी महानिरीक्षकको निमित्त नेपाल सरकारले तोकेबमोजिम र अरू प्रहरी कर्मचारीको हकमा सामान्यतया १५ दिनभित्र बुझबुझारथ गर्नुपर्नेछ ।
- खण्ड (ख) मा तोकिएको समयभित्र कुनै विशेष कारण परी बुझबुझारथ गर्न नभ्याएमा एक्काइस दिनमा नबढ्ने गरी एक तहमाथिको तालुक कार्यालयले समय थप्न सक्नेछ ।

१५७. किताबखुनालाई जनाउ दिने: नयाँ नियुक्तिको हकमा नियुक्ति गर्ने अधिकारीले र सो नियमावलीबमोजिम सरुवा गर्ने अधिकारीले यस्तो नियुक्तिको वा सरुवाको सूचना सोभै

किताबखुनामा पठाइ आफूभन्दा एक तह माथिल्लो अधिकृत र प्रहरी प्रधान कार्यालयमा त्यसको बोधार्थ दिनुपर्नेछ ।

१५८. पाँच वर्षसम्म नोकरी छाड्न नपाउने: कुनै पनि प्रहरी कर्मचारीले आफू नियुक्ति भएको पाँच वर्षसम्म नोकरी छाड्न पाउने छैन ।

तर कुनै प्रहरी कर्मचारीलाई मानसिव माफिकको कारण परी नोकरी नछोडी नहुने अवस्था परेमा निजले कारण खोली अख्तियारवालाको सक्षम निवेदन गर्नुपर्नेछ र अख्तियारवालाले मनासिव सम्भकेमा प्रहरी कर्मचारीलाई नोकरी छाड्न अनुमति दिन सक्नेछ ।

१५९. तह नाघ्न नहुने: कुनै पनि प्रहरी कर्मचारीले कुनै विषयको लेखापढी गर्दा साधारणतया तह नाघ्न हुँदैन ।

१६०. विभिन्न फारामहरू प्रचलनमा ल्याउने: प्रहरी संगठनको दैनिक कारवाही सुचारुरूपले सञ्चालन गर्न देहाय बमोजिमको फारामहरू प्रहरी प्रधान कार्यालयद्वारा प्रचलनमा ल्याइनेछ:-

- (क) राशनलगायत सबै मालसामान भित्र्ने, वितरण गर्ने, आम्दानी, खर्चको लगत राख्ने फारामहरू ।
- (ख) आखिरी राशन खाएको प्रमाणपत्र (एल.आर.सी.) फाराम ।
- (ग) अपराध र कसुरसम्बन्धी अभियोगपत्र फाराम ।
- (घ) खुना तथा पोलो खटिने फाराम ।
- (ङ) गारद पोलो फाराम ।
- (च) कार्यालय बुझबुझारथ फाराम ।
- (छ) प्रहरी हवलदार र प्रहरी जवानको वैयक्तिक नोकरी विवरण फाराम ।
- (ज) नेपाल सरकारद्वारा तोकिएको अन्य फाराम ।

१६१. विभागीय आदेश र निर्देशन: ऐन र यस नियमावलीको परिधिभित्र रही देहायका विषयमा प्रहरी प्रधान कार्यालयले आवश्यक आदेश तथा निर्देशन जारी गर्न सक्नेछ । यसरी जारी गरिएको महत्वपूर्ण आदेश र निर्देशनको बोधार्थ गृह मन्त्रालयमा पठाउनुपर्नेछ:-

- (क) कार्यमा छिटो छरितोपन ल्याउने विषय,

- (ख) तल्लोस्तरको प्रहरी कार्यालयलाई नियन्त्रण गर्ने विषय,
- (ग) मातहत कार्यालयहरूको कार्यमा समन्वय कायम ल्याउने विषय,
- (घ) नियममा उल्लेख भएका कुराहरू स्पष्ट तथा विस्तृत गर्ने विषय,
- (ङ) विभागीय अनुशासनसम्बन्धी व्यवस्था,
- (च) प्रहरी क्याम्प व्यारेक र कार्यालयसम्बन्धी व्यवस्था,
- (छ) प्रहरी क्वाटर, गार्ड तथा पालेसम्बन्धी व्यवस्था,
- (ज) अन्य सशस्त्र प्रहरी गारदसम्बन्धी व्यवस्था,
- (झ) कैद थुनुवा तथा तहवील लाने ल्याउनेसम्बन्धी व्यवस्था,
- (ञ) रमन, गस्ती पोशाकसम्बन्धी व्यवस्था ।

१६२. **पुरस्कार:** देहायका पदाधिकारीहरूले आफ्नो र आफ्ना मातहत कार्यालयका प्रहरी कर्मचारीहरूले आफ्नो कर्तव्यपालनको सिलसिलामा प्रशंसनीय काम गरेमा त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीहरूलाई पुरस्कार स्वरूप देहायबमोजिम ग्रेड थप वा एक मुष्ट रकम दिन सक्नेछन्:-

- (क) प्रहरी महानिरीक्षकले पाँच ग्रेडसम्म थप वा पन्ध्रसय रुपैयाँसम्म ।
- (ख) कार्यालय प्रमुखको रूपमा रहेको प्रहरी उपरीक्षक र सोदेखि माथिका प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षकले तीन ग्रेडसम्म थप वा एक हजार रुपैयाँसम्म ।
- (ग) कार्यालय प्रमुखको रूपमा रहेको प्रहरी निरीक्षक र प्रहरी नायव उपरीक्षकले दुई ग्रेडसम्म थप वा पाँच सय रुपैयाँसम्म ।

१६३. **राशन सुविधा:** प्रहरी परिचर लगायतका सबै प्रहरी कर्मचारीलाई राशन सुविधा दिइनेछ ।

१६४. **दशैं खर्च पाउने:** प्रहरी कर्मचारीले खाईपाई आएको एक महिनाको तलब बराबरको रकम प्रत्येक वर्ष घटस्थापनाको पन्ध्र दिन अगाडि दशैं खर्चको रूपमा पाउनेछ । दशैं खर्च दिँदा वडा दशैंभन्दा अघिल्लो महिना भुक्तान नभई सके तापनि अघिल्लो महिनाको तलबसमेत खर्च लेखी दिनुपर्नेछ ।

१६५. **सिटरोल राख्ने:** (१) नियुक्ति गर्ने अधिकारीले प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीको दुई प्रति सिटरोल खडा गराउनुपर्दछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम खडा गरिएको सिटरोल एकप्रति किताबखानामा पठाउनुपर्नेछ। अर्को प्रति सो कर्मचारी बहाल रहेको कार्यालयमा राख्न लगाउनुपर्दछ र यसरी राखिएको प्रति सो कर्मचारी अन्यत्र सरुवा भएमा सोही कार्यालयमा पठाउनुपर्दछ।

१६६. **कर्मचारी संचयकोष:** प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीको महिना महिनाको तलबबाट सयकडा दश प्रतिशतका दरले कट्टी गरिएको रकममा शत प्रतिशत थपसमेत दिई नेपाल सरकारले कर्मचारी संचय कोषमा जम्मा गरिदिनेछ।

१६७. **नोकरी पाउन नसक्नेको अभिलेख राख्ने:** (१) कुनै प्रहरी कर्मचारी फेरि प्रहरी सेवा वा पदमा नियुक्ति हुन नसक्ने गरी नोकरीबाट हटाइएका यसरी हटाउने आदेश दिने अधिकारीले सो हटाएको प्रहरी कर्मचारीको तीन पुस्ते हुलियासमेतको सूचना लोकसेवा आयोग र किताबखानालाई दिनुपर्नेछ। यसरी तीनपुस्ते समेतको हुलियाको सूचना विभिन्न जिल्ला प्रहरी कार्यालय सम्मलाई प्रहरी प्रधान कार्यालयले पठाई दिनुपर्नेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको व्यक्ति प्रहरी सेवा वा पदमा पुनः नियुक्ति भएमा पनि निजले पुनः नियुक्ति भए खाएको तलब फिर्ता गराई निजलाई तुरुन्त बर्खास्त गरिनेछ।

१६८. **इजाजत बेगर इलाका छोड्न नहुने:** सरकारी काजमा खटिएका वा बिदामा बसेका अवस्थामा बाहेक कुनै सरकारी कार्यालयमा बहाल रहेका प्रहरी कर्मचारीले बिदा दिने अख्तियार पाएको व्यक्तिको इजाजत बेगर आफ्नो कार्यालय रहेको जिल्ला वा इलाका छाडी अन्यत्र जानु हुँदैन।

तर अपभर्तको अवस्था परी कार्यालय छाडी नगई नहुने भएमा सम्बन्धित कर्मचारीले कारण खोली निवेदन दिई आफ्नो कार्यालय प्रमुखको इजाजत लिई वा इजाजत लिन नभ्याएमा जानुपर्ने कारणसमेत खोली सम्बन्धित कार्यालय र विभाग वा सचिवालयमा लिखित प्रतिवेदन दिई देशभित्र वा बाहिर जान हुन्छ। त्यसरी जाँदा कार्यालयको काममा बाधा नपर्ने र सरकारी सम्पत्ति हिनामिना नहुने प्रबन्ध मिलाई जानुपर्छ।

१६९. **अधिकार सुम्पन सक्ने:** (१) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी यस नियमावलीद्वारा नेपाल सरकारमा निहित अधिकारहरू सो सूचनामा उल्लेख गरिएको कर्मचारीद्वारा प्रयोग गर्न आदेश दिन सक्नेछ।

(२) यस नियमावलीद्वारा कुनै अधिकारीलाई प्रदत्त अधिकार आफ्ना सामान्य रेखदेखमा काम गर्ने गरी निजले आफू मुनिको कर्मचारीलाई सुम्पन सक्नेछ ।

१७०. अनुसूचीमा हेरफेर तथा थपघट गर्न सक्ने: नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी अनुसूचीमा लेखेको कुराहरूलाई समय-समयमा हेरफेर तथा थपघट गर्न सक्नेछ ।

१७१. खारेजी र बचाउ: (१) प्रहरी नियमावली, २०३३ खारेज गरिएको छ ।

(२) प्रहरी नियमावली, २०३३ बमोजिम यस अधि भए गरेको सबै काम कारवाही यसै नियमावलीअनुसार भए गरेको मानिनेछ ।

- द्रष्टव्य:-**
१. नेपाल सरकारले मिति २०५३।१।१। गतेको राजपत्रमा प्रकाशित सूचनाद्वारा प्रहरी (चौथो संशोधन) नियमावली, २०५३ लाई मिति २०५३।१।१ गतेदेखि लागू हुने गरी तोकेको ।
 २. प्रहरी (पाँचौं संशोधन) नियमावली, २०५४ को नियम १ को उपनियम (२) निम्न बमोजिम छ:-
(२) यो नियमावली विक्रम सम्वत् २०५४ साल श्रावण १ गतेदेखि प्रारम्भ भएको मानिनेछ ।
 ३. प्रहरी (छैठौं संशोधन) नियमावली, २०५५ को नियम १ को उपनियम (२) निम्न बमोजिम छ:-
(२) यो नियमावली विक्रम सम्वत् २०४९ साल पौष ६ गतेदेखि प्रारम्भ भएको मानिनेछ ।
 ४. प्रहरी (सातौं संशोधन) नियमावली, २०५७ को नियम १ को उपनियम (२) निम्नबमोजिम छ:-
(२) यो नियमावलीको नियम ३ विक्रम सम्वत् २०५२ साल श्रावण १ गतेदेखि प्रारम्भ भएको मानिनेछ र अन्य नियमहरू तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् ।
- नोट:** यो नियमावलीको नियम ३ भन्नाले मूल नियमावलीको नियम १०२ को उपनियम (१) मा भएको संशोधन ।
५. रुपान्तर: प्रहरी (एघारौं संशोधन) नियमावली, २०६३ द्वारा रुपान्तर गरिएका शब्दहरू:
(क) श्री ५ को सरकार भन्ने शब्दहरूको सट्टा नेपाल सरकार,
(ख) देवी प्रकोप भन्ने शब्दहरूको सट्टा प्राकृतिक प्रकोप,
(ग) नेपाल अधिराज्यको संविधान भन्ने शब्दहरूको सट्टा नेपालको अन्तरिम संविधान ।
 ६. प्रहरी (सोह्रौं संशोधन) नियमावली, २०६६ को नियम ३ निम्नबमोजिम छ:-
३. स्वतः अवकाश हुने: यो नियमावली प्रारम्भ हुनुअघि तीस वर्ष सेवा अवधि पूरा भई सेवा अवधि थप गरिएको प्रहरी कर्मचारीको सेवा अवधि जतिसुकै बाँकी रहेको भए तापनि यो नियमावली प्रारम्भ भएपछि निजले सरकारी सेवाबाट स्वतः अवकाश पाउनेछ ।

अनुसूची-१

(नियम १९ को उपनियम (१) र नियम २० को उपनियम (५) सँग सम्बन्धित)

शपथग्रहण फाराम

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ प्रति पूर्णतया निष्ठावान रही आफ्नो सम्पूर्ण योग्यता, ज्ञान र विवेकले भ्याएसम्म आफ्नो कर्तव्यलाई भय, पक्षपात, लोभ, माया वा द्वेषभाव नराखी पालन गर्नेछु भनी म सत्य निष्ठा सहित प्रतिज्ञा गर्दछु। ईश्वरको नाममा शपथ लिन्छु।

शपथग्रहण गर्नेको सही:-

स्थान:-

मिति:-

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची-२

(नियम २० को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

श्रीमान्

..... कार्यालय

रु. १/- को टिकट

त्यस कार्यालयको मिति को प्रकाशित विज्ञापन अनुसार म
पदमा नोकरी गर्न अभिलाषा लिई निवेदन गर्न आएको छु। मेरो विवरण निम्नप्रकार छ।

नाम

जन्म मिति

जन्मस्थान

शैक्षिक योग्यता

कुनै राजनीतिक संघ/संस्थाको सदस्य रहेको/नरहेको

कुनै ध्वंसात्मक संघ/संस्थाको सदस्य भएको/नभएको/नरहेको

नैतिकपतन देखिने फौजदारी अभियोगमा सजाय पाएको/नपाएको

ठेगाना:-

स्थायी

अस्थायी

पेशा

बाबुको नाम

बाजेको नाम

नागरिकता

नातेदार तथा विश्वविद्यालय वा अन्य शिक्षण संस्थासँग सम्बन्ध नभएका दुई सम्मानित
व्यक्तिहरूबाट चारित्रिक प्रमाणपत्र पेश गरेमा सो प्रमाणपत्र दिने व्यक्तिको विवरण।

(१) नाम

ठेनागा

व्यवसाय

(२) नाम

ठेनागा

व्यवसाय

माथि लेखिएको विवरण ठीक साँचो छ । जानी-जानी भुङ्गा कुरा लेखी दिएको ठहरे ऐन नियम बमोजिम सहुंला बुझाउँला ।

औंठाको छाप

दायाँ	बायाँ
-------	-------

मिति:- निवेदक

द्रष्टव्य:- माथि लेखिएको बाहेक अरु कुनै कुरा देखाउन परेमा छुट्टै पानामा लेखी यसै आवेदन साथ संलग्न राख्नु होला ।

अनुसूची-३

(नियम २६ को खण्ड (ख) को उप-खण्ड (अ) संग सम्बन्धित)

वर्गीकृत क्षेत्रमा काम गरेबापत दिइने अङ्क

क. समूह (प्रति वर्ष ५ अङ्क)

१. दार्चुला	२. बभाङ	३. बाजुरा	४. हुम्ला
५. मुगु	६. जुम्ला	७. कालिकोट	८. जाजरकोट
९. डोल्पा	१०. रुकुम	११. रोल्पा	१२. मुस्ताङ
१३. मनाङ	१४. सोलुखुम्बु	१५. ताप्लेजुङ ।	

ख. समूह (प्रति वर्ष ४ अङ्क)

१. बैतडी	२. डडेलधुरा	३. डोटी	४. अछाम
५. दैलेख	६. सल्यान	७. प्यूठान	८. म्याग्दी
९. वाग्लुङ	१०. गुल्मी	११. अर्घाखाँची	१२. पर्वत
१३. रसुवा	१४. दोलखा	१५. रामेछाप	१६. ओखलढुंगा
१७. भोजपुर	१८. संखुवासभा	१९. पाँचथर	२०. खोटाङ

ग. समूह (प्रति वर्ष ३ अङ्क)

१. कन्चनपुर	२. कैलाली	३. काभ्रेपलाञ्चोक	४. सुर्खेत
५. स्याङ्जा	६. पाल्पा	७. तनहुँ	८. लमजुङ
९. गोरखा	१०. धादिङ	११. सिन्धुपाल्चोक	१२. इलाम
१३. उदयपुर	१४. धनकुटा	१५. सिन्धुली	१६. नुवाकोट
१७. तेह्रथुम ।			

घ. समूह (प्रति वर्ष २ अङ्क)

१. बाँके	२. कपिलवस्तु	३. रुपन्देही	४. नवलपरासी
५. चितवन	६. वर्दिया	७. पर्सा	८. मकवानपुर
९. वारा	१०. रौतहट	११. दाङ	१२. सर्लाही
१३. महोत्तरी	१४. धनुषा	१५. सिराहा	१६. सप्तरी
१७. सुनसरी	१८. मोरङ	१९. भद्रा	२०. कास्की

ड. समूह (प्रति वर्ष १ अङ्क)

१. काठमाडौं	२. ललितपुर	३. भक्तपुर
-------------	------------	------------

अनुसूची-४

(नियम २६ को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

आन्तरिक तथा वैदेशिक तालिम बापतको अङ्क

(क) सेवाकालीन तालिम

- (१) प्रहरी कर्मचारीहरूलाई बहुवाको प्रयोजनको लागि तालिम बापत अङ्क गणना गर्दा दिइने सेवाकालीन आन्तरिक तथा वैदेशिक तालिमहरूलाई निम्न समूहमा विभाजन गरिएको छ-

प्रहरी जवान

१. शारीरिक तन्दुरुस्ती
२. प्रहरी कार्य
३. अपराध अनुसन्धान वा नियन्त्रण
४. सुरक्षा

प्रहरी हवलदार

१. शारीरिक तन्दुरुस्ती
२. प्रहरी कार्य
३. अपराध अनुसन्धान वा नियन्त्रण
४. सुरक्षा

प्रहरी सहायक निरीक्षक

१. अपराध अनुसन्धान वा नियन्त्रण
२. प्रहरी कार्य
३. सुरक्षा
४. कार्यालय सञ्चालन

प्रहरी नायव निरीक्षक

१. अपराध अनुसन्धान वा नियन्त्रण
२. सुरक्षा
३. प्रहरी कार्य
४. कार्यालय सञ्चालन

प्रहरी निरीक्षक

१. अपराध अनुसन्धान वा नियन्त्रण
२. सुरक्षा
३. प्रशासन तथा कार्यालय संचालन
४. प्रहरी कार्य

प्रहरी नायव उपरीक्षकदेखि प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षकसम्म

१. अपराध अनुसन्धान वा नियन्त्रण
२. प्रहरी कार्य
३. प्रशासन वा कार्यालय संचालन
४. सुरक्षा

- (२) खण्ड (क) को क्रमसंख्या (१) को प्रत्येक तालिम समूह अन्तर्गत निम्न तालिम शीर्षक समावेश गरी देहाय अनुसारको श्रेणी विभाजन एवम् अङ्क निर्धारण गरिएको छः-

समूह- १

शारीरिक तन्दुरुस्ती

<u>तालिम शीर्षक</u>	प्रथम श्रेणी	अङ्क द्वितीय	तृतीय श्रेणी
	(क)	श्रेण (ख)	(ग)
१. शारीरिक व्यायाम तालिम	१०	९	८

२. जुडो तालिम	१०	९	८
३. कराते तालिम	१०	९	८
४. जिम्नाष्टिक तालिम	१०	९	८

समूह- २

प्रहरी कार्य

१. हातहतियार तालिम	१०	९	८
२. सेक्सन लिडिङ	१०	९	८
३. म्याप रिडिङ	१०	९	८
४. प्याटुन कमाण्ड	१०	९	८
५. कम्पनी कमाण्ड	१०	९	८
६. भिड नियन्त्रण	१०	९	८
७. कमाण्ड	१०	९	८
८. नागरिक प्रतिरक्षा	१०	९	८
९. प्रशिक्षक तालिम	१०	९	८
१०. इन्स्पेक्टर तालिम	१०	९	८
११. ट्याक्टीक्सम्बन्धी तालिम	१०	९	८

समूह- ३

सुरक्षा

१. विशिष्ट व्यक्तिको सुरक्षा	१०	९	८
२. विमानस्थल सुरक्षा	१०	९	८
३. कार्यालय तथा औद्योगिक प्रतिष्ठानको सुरक्षा	१०	९	८
४. प्रति विद्रोह	१०	९	८
५. प्रति जासुसी	१०	९	८

समूह- ४

अपराध अनुसन्धान तथा नियन्त्रण

१. अपराध अनुसन्धान तालिम	१०	९	८
२. लागू औषध नियन्त्रण तालिम	१०	९	८
३. विष्फोटक पदार्थ सम्बन्धी तालिम	१०	९	८
४. काउण्टर फिट सम्बन्धी तालिम	१०	९	८
५. अपराध नियन्त्रणसम्बन्धी तालिम	१०	९	८
६. अपराध समाचार संकलन	१०	९	८
७. घटनास्थल सम्बन्धी तालिम	१०	९	८
८. अपराध अनुसन्धान तथा नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम	१०	९	८

समूह- ५

प्रशासन तथा कार्यालय सञ्चालन

१. सहायक प्रशासन तालिम	१०	९	८
२. प्रहरी हवलदार तालिम	१०	९	८
३. चौकी कमाण्डर तालिम	१०	९	८
४. लेखा तालिम	१०	९	८
५. जिन्सी तालिम	१०	९	८

६. इलाका प्रहरी कार्यालय प्रमुख	१०	९	८
७. सीमा प्रहरी कार्यालय प्रमुख तालिम	१०	९	८
८. प्रहरी सामान्य प्रशासन तालिम	१०	९	८
९. कर्मचारी प्रशासन तालिम	१०	९	८
१०. रिकर्ड म्यानेजमेन्ट तालिम	१०	९	८
११. सिनियर अफिसर्स कोर्ष	१०	९	८
१२. व्यवस्थापन र योजना सम्बन्धी	१०	९	८
१३. ट्राफिक प्रहरी सम्बन्धी तालिम	१०	९	८

- (३) प्रत्येक समूह अन्तर्गतको तालिम शीर्षकमध्ये कुनै तालिमको मात्र अङ्क दिइनेछ।
- (४) यो अनुसूची प्रारम्भ हुनु अगाडि वा पछि तालिम लिई सकेकोमा श्रेणी नखुलेको रहेछ भने त्यस्तो तालिम बापत द्वितीय श्रेणीको अङ्क प्रदान गरिनेछ।
- (५) प्रहरी हवलदार पदमा बढुवा गर्दा प्रहरी जवान पदमा गरेको तालिम र प्रहरी सहायक निरीक्षक पदमा बढुवा गर्दा प्रहरी जवान र प्रहरी हवलदार पदमा गरेको तालिमको अङ्क गणना गरिनेछ।
- (६) प्रहरी नायव निरीक्षक पदमा बढुवा गर्दा प्रहरी सहायक निरीक्षक पदमा गरेका तालिम र प्रहरी निरीक्षक पदमा बढुवा गर्दा प्रहरी सहायक निरीक्षक र प्रहरी नायव निरीक्षक पदमा गरेको तालिमको अङ्क गणना गरिनेछ।
- (७) प्रहरी नायव उपरीक्षक पदमा बढुवा गर्दा प्रहरी निरीक्षक पदमा गरेका तालिम र प्रहरी उपरीक्षक पदमा बढुवा गर्दा प्रहरी निरीक्षक र प्रहरी नायव उपरीक्षक पदमा गरेको तालिमको अङ्क गणना गरिनेछ।

- (८) प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक र प्रहरी नायव महानिरीक्षक पदहरूमा बढुवा गर्दा हाल कार्यरत पद र सोभन्दा एक तह मुनिको पदमा प्राप्त गरेको तालिम बापतको अङ्क गणना गरिनेछ ।
- (९) उपरोक्त तालिमहरूको अतिरिक्त अन्य कुनै तालिम प्रहरी कर्मचारीले लिएमा सो तालिम र स्तरलाई ध्यानमा राखी सो तालिमलाई अङ्क प्रदान गर्न कुन समूहमा राख्ने वा नराख्ने भन्ने बारे प्रहरी महानिरीक्षकबाट गठन भएको समूहले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(ख) अनिवार्य तालिमहरू

देहायका पदमा पदोन्नति गर्दा देहायको अनिवार्य तालिम पूरा गरेको प्रहरी कर्मचारी (विशेष प्रहरी विभागमा कार्यरत प्रहरी कर्मचारीहरू बाहेकलाई) मात्र पदोन्नतिको निमित्त सम्भाव्य उम्मेदवार हुनेछन्:-

सि.नं.	तालिम गर्ने पद	पदोन्नतिको निमित्त अनिवार्य तालिम
१.	प्रहरी जवान	रिक्त आधारभूत तालिम
२.	प्रहरी सहायक निरीक्षक	प्रहरी अधिकृत आधारभूत तालिम
३.	प्रहरी निरीक्षक	प्रहरी अधिकृत आधारभूत तालिम

द्रष्टव्यः (क) प्रहरी सहायक निरीक्षक वा प्रहरी नायव निरीक्षक पदमा हुँदा प्रहरी अधिकृत आधारभूत तालिम गरिसकेका प्रहरी अधिकृतले प्रहरी निरीक्षक वा सोभन्दा माथिका पदमा बढुवा हुन पुनः प्रहरी अधिकृत आधारभूत तालिम गर्नुपर्ने छैन ।

- (ख) उपरोक्त तालिमहरूको अतिरिक्त अन्य कुनै एक तालिम प्रहरी कर्मचारीले लिएमा सो तालिमको स्तर र विषयलाई ध्यानमा राखी तालिमको कति अङ्क प्रदान गर्ने भन्ने बारेमा प्रहरी प्रधान कार्यालयबाट गठन भएको समितिले निर्धारण गरी बढुवाको लागि उक्त तालिम बापत अङ्क प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (ग) यस नियमावलीमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि २०४३ सालभन्दा अगाडि राजपत्र अनंकित प्रहरी अधिकृत (जुनियर प्रहरी अधिकृत) स्तरमा लिइएको

तालिमको भने प्रहरी उपरीक्षक पदसम्मको बढुवाको प्रयोजनको लागि अङ्क गणना हुनेछ ।

- ⁷⁶(घ) प्रहरी निरीक्षक पदको अनिवार्य तालिम भन्नाले प्रहरी अधिकृत आधारभूत तालिम वा संवत् २०६२ सालदेखि त्रिभुवन विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा सञ्चालित पोष्ट ग्राजुयट डिप्लोमा इन पोलिस साइन्स समावेश भएको प्रहरी निरीक्षक (प्रहरी अधिकृत) आधारभूत तालिम समेतलाई जनाउँछ ।

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची-५

(नियम २६ को खण्ड (ड) सँग सम्बन्धित)

<u>मानपदवी</u>	<u>अङ्क</u>
श्री त्रिभुवन प्रजातन्त्र श्रीपद (पहिला)	२०
नेपाल श्रीपद (पहिला)	१६.५
ओमराम पट्ट	१६
त्रिशक्तिपट्ट (पहिला)	१५.५
गोरखादक्षिणवाहु (पहिला)	१५
श्री त्रिभुवन प्रजातन्त्र श्रीपद (दोस्रा)	१४.५
नेपाल श्रीपद (दोस्रा)	१४
त्रिशक्तिपट्ट (दोस्रा)	१३
गोरखादक्षिणवाहु (दोस्रा)	१२.५
श्री त्रिभुवन प्रजातन्त्र श्रीपद (तेस्रा)	१२
नेपाल श्रीपद (तेस्रा)	११.५
त्रिशक्तिपट्ट (तेस्रा)	१०.५
गोरखादक्षिणवाहु (तेस्रा)	१०
श्री त्रिभुवन प्रजातन्त्र श्रीपद (चौथो)	९.५
नेपाल श्रीपद (चौथा)	९
त्रिशक्तिपट्ट (चौथा)	८.५
गोरखादक्षिणवाहु (चौथा)	८
श्री त्रिभुवन प्रजातन्त्र श्रीपद (पाँचौं)	७.५
नेपाल श्रीपद (पाँचौं)	७

त्रिशक्तिपट्ट (पाँचौं)	६
गोरखादक्षिणवाहु (पाँचौं)	५.५
<u>अलंकार</u>	
महेन्द्र प्रहरी	५
महेन्द्र रत्न सुभूषण	५
महेन्द्र रत्न आभूषण	५
महेन्द्र रत्न भूषण	५
<u>पदक</u>	
शुभ-राज्यभिषेक पदक	६
प्रहरी रत्न	४.५
महेन्द्रमोक्ष	४.५
दुर्गम सेवा पदक	४.५
प्रहरी पराक्रम पदक	४.५
नेपाल तारा पदक	४.५
त्रिशक्तिपट्ट पदक	४.५
गोरखादक्षिणवाहु पदक	४
नेपाल भूषण पदक	४
प्रहरी दीर्घसेवा पदक	४
प्रसिद्ध सेवा पदक	४
प्रहरी सेवा पदक	४

द्रष्टव्यः- नयाँ मानपदवी, अलंकार तथा तक्मा प्रदान हुने अवस्था भएमा उपरोक्त विभूषणहरूको समानता निर्माण गर्न विभूषण समितिसँग राय लिइनेछ ।

अनुसूची-६

(नियम २६ को खण्ड (च) सँग सम्बन्धित)

कार्य सम्पादन, वैयक्तिक गुण, चरित्र र क्षमताको मूल्याङ्कन

फाराम भर्ने निर्देशिका:-

१. प्रहरी कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादन, वैयक्तिक गुण, चरित्र र क्षमताको आधारमा पदोन्नतिको सम्भाव्यता मूल्याङ्कन गर्ने उद्देश्यले राजपत्रांकित प्रहरी कर्मचारीको निमित्त भाग १ बमोजिमको र राजपत्र अनंकित प्रहरी कर्मचारीको निमित्त भाग २ बमोजिमको फारामहरू व्यवस्था गरिएका छन् ।
२. प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीको निमित्त नियम १५४ अनुसार सुपरीवेक्षक, अवलोकनकर्ता र पुनरावलोकनकर्ताले तीन छुट्टाछुट्टै महलमा आ-आफ्नो अङ्क दिनुपर्नेछ ।
३. यी फारामहरू अनुसार कार्य सम्पादन, वैयक्तिक गुण, चरित्र र क्षमताको मूल्याङ्कन बापत अधिकतम १५० अङ्क दिइनेछ । जसमध्ये सुपरीवेक्षकले बढीमा ५० अङ्क सम्म अवलोकनकर्ताले ५० अङ्कसम्म र पुनरावलोकनकर्ताले ५० अङ्कसम्म दिन सक्नेछन् । सम्बन्धित सुपरीवेक्षक, अवलोकनकर्ता र पुनरावलोकनकर्ताले दिएको अङ्कमा हेरफेर गर्न सकिने छैन र सबै तहमा अङ्कभरी प्राप्त भएको कुल अङ्क बहुवाको प्रयोजनको लागि गणना हुनेछ ।
४. प्रत्येक वर्ष सुपरीवेक्षकले आफूले सुपरीवेक्षण गर्नुपर्ने प्रहरी कर्मचारीको मूल्याङ्कन यस फाराममा उल्लेख भएका आधारमा सही रूपमा भरी सम्बन्धित अवलोकनकर्ता कहाँ प्रत्येक वर्षको श्रावण १५ गतेभित्र पठाउनुपर्नेछ ।
५. अवलोकनकर्ताले पनि अवलोकनकर्ताले भर्ने महलमा सोही आधारहरूमा छुट्टै मूल्याङ्कन गरी सम्बन्धित पुनरावलोकनकर्ता कहाँ प्राप्त भएको १५ दिनभित्र पठाउनुपर्नेछ । पुनरावलोकनकर्ताले पनि सोही आधारहरूमा पुनरावलोकनकर्ताले भर्ने महलमा छुट्टै मूल्याङ्कन गरी १५ दिनभित्र सम्बन्धित प्रहरी कर्मचारीको अभिलेख रहने कार्यालयमा पठाउनुपर्नेछ ।
६. सबै तहमा अङ्क भरी सकेपछि यो फाराम सम्बन्धित कर्मचारीको अभिलेखमा संलग्न राख्नुपर्नेछ ।

७. एक अवधिभित्र एकभन्दा बढी सुपरीवेक्षक, अवलोकनकर्ता वा पुनरावलोकनकर्ताको अन्तर्गत रही काम गरेको प्रहरी कर्मचारीको मूल्याङ्कन सो अवधिको अन्तमा उक्त प्रहरी कर्मचारी जसको अन्तर्गत रही काम गरेको हुन्छ उसैले पूरै अवधिको फाराम भर्नुपर्नेछ ।
८. यो फाराम भर्ने प्रत्येक तहमा मूल्याङ्कनकर्ताले फाराम भरेपछि नाम, दर्जा र मिति अनिवार्य रूपले उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

नेपाल कानून आयोग

भाग-१

राजपत्रांकित प्रहरी कर्मचारीको निमित्त

अर्वाधि मिति देखि सम्म व्यक्तिको नम्बर नाम थर
..... दर्जा कार्यालय

सि. नं.	व्यक्तिगत गुण, चरित्र, क्षमता र कार्य सम्पादन क्षमता	सुपरीवेक्षकले भर्ने	अवलोकनकर्ताले भर्ने	पुनरावलोकनकर्ताले भर्ने	जम्मा
		प्रत्येक महलमा अधिकतम २ अङ्कका दरले	प्रत्येक महलमा अधिकतम २ अङ्कका दरले	प्रत्येक महलमा अधिकतम २ अङ्कका दरले	
१.	अनुशासन				
२.	कामको परिमाण				
३.	कामको स्तर				
४.	शारीरिक क्षमता				
५.	इमान्दारी				
६.	उत्तरदायित्व वहन गर्ने क्षमता				
७.	चालढाल				
८.	निर्णायक शक्ति				
९.	नैतिकता				
१०.	परिस्थितिअनुसार काम गर्ने क्षमता				
११.	योजना कार्य संगठन क्षमता				
१२.	व्यवसायिक सीप ज्ञानको प्रयोग गर्ने क्षमता				
१३.	वैचारिक परिपक्वता				
१४.	निर्देशनअनुसार काम गर्ने क्षमता				
१५.	रेखदेख तथा नियन्त्रण गर्ने क्षमता				
१६.	निर्भरता				

१७.	काम प्रतिको उत्साह र लगनशीलता				
१८.	शिष्टता				
१९.	सिर्जनात्मक प्रतिभा				
२०.	सहनशक्ति				
२१.	सहयोगी भावना				
२२.	कार्यकुशलता				
२३.	साहस				
२४.	अभिव्यक्ति क्षमता				
२५.	सेवा प्रतिको निष्ठा				

जम्मा

सुपरीवेक्षकको नाम:-

अवलोकनकर्ताको नाम:-

पुनरावलोकनकर्ताको नाम:-

दस्तखत:-

दस्तखत:-

दस्तखत:-

दर्जा:-

दर्जा:-

दर्जा:-

कार्यालय:-

कार्यालय:-

कार्यालय:-

मिति:-

मिति:-

मिति:-

नेपाल कानून आयोग

भाग- २

(राजपत्रअनंकित प्रहरी कर्मचारीको निमित्त)

अवधि मिति देखि सम्म व्यक्तिको नम्बर नाम थर
..... दर्जा कार्यालय

सि. नं.	व्यक्तिगत गुण, चरित्र, क्षमता र कार्य सम्पादन क्षमता	सुपरीवेक्षकले भर्ने	अवलोकनकर्ताले भर्ने	पुनरावलोकनकर्ताले भर्ने	जम्मा
		प्रत्येक महलमा अधिकतम ५ अङ्कका दरले	प्रत्येक महलमा अधिकतम ५ अङ्कका दरले	प्रत्येक महलमा अधिकतम ५ अङ्कका दरले	
१.	अनुशासन र सहयोगी भावना				
२.	शारीरिक क्षमता, साहस र सहनशक्ति				
३.	उत्तरदायित्व वहन गर्न सक्ने क्षमता र निर्भरता				
४.	व्यवसायिक ज्ञान र सीपको प्रयोग र कार्य कुशलता				
५.	नैतिकता र इमान्दारिता				
६.	लगानशील र शिष्टता				
७.	निर्देशनअनुसार काम गर्ने क्षमता				
८.	सेवा प्रति निष्ठा				
९.	स्थितिअनुसार काम गर्ने क्षमता र निर्णायक शक्ति				
१०.	कामको स्तर र परिमाण				

जम्मा

सुपरीवेक्षकको नाम:-

अवलोकनकर्ताको नाम:-

पुनरावलोकनकर्ताको नाम:-

दस्तखत:-

दस्तखत:-

दस्तखत:-

दर्जा:-

दर्जा:-

दर्जा:-

कार्यालय:-

कार्यालय:-

कार्यालय:-

मिति:-

मिति:-

मिति:-

अनुसूची-७

(नियम १४४ सँग सम्बन्धित)

प्रारम्भिक पोशाक र सामान

<u>सि.नं.</u>	<u>विवरण</u>	<u>संख्या</u>	<u>खपत अवधि</u>
१.	गरम मौसमको निलो टेरिकटन कमिज	२	१ वर्ष
२.	गरम मौसमको निलो टेरिकटन पाइन्ट	२	१ वर्ष
३.	निलो जीनको कट्टु	२	१ वर्ष
४.	व्यारेट क्याप	१	२ वर्ष
५.	सिष्टी	१	१० वर्ष
६.	सिष्टी कर्ड	१	३ वर्ष
७.	वेभ वेल्ट	१	४ वर्ष
८.	पी.टी. गन्जी	२	१ वर्ष
९.	पी.टी जुत्ता	१ जोर	२ वर्ष
१०.	बुट	१ जोर	३ वर्ष
११.	प्रहरी कुम्ब्याज	१ जोर	१० वर्ष
१२.	एकलेट	१ जोर	३ वर्ष
१३.	टोपी ब्याज	१	१० वर्ष
१४.	उनी होस्टाप	१ जोर	२ वर्ष
१५.	उनी कम्बल	२	२ वर्ष
१६.	ग्राउण्ड सिट	१	३ वर्ष
१७.	लाइन डोरी	१	५ वर्ष
१८.	फरेसक्याप (अधिकृतलाई मात्र)	१	१० वर्ष
१९.	सेभ ब्राउन वेल्ट	१	१५ वर्ष
२०.	वर्सादी	१	५ वर्ष

२१.	भुल	१	४ वर्ष
२२	किट ब्याग ठूलो (भोला)	१	१० वर्ष
२३	खुकुरी	१	१० वर्ष
२४.	इक्युपमेण्ट सेट	१	४ वर्ष
२५.	उनी मोजा	१ जोर	१ वर्ष
२६.	उनी जर्सी	२	३ वर्ष
२७.	किट बक्स	१	३ वर्ष

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची-८

(नियम १४५ सँग सम्बन्धित)

जाडो मौसमको पोशाक

<u>सि.नं.</u>	<u>विवरण</u>	<u>संख्या</u>	<u>खपत अवधि</u>
१.	उनी कमिज	२	३ वर्ष
२.	उनी ट्राउजर	१	३ वर्ष
३.	उनी ग्रे कोट	१	४ वर्ष
४.	क्याप कम्फोर्ट	१	४ वर्ष
५.	उनी मोजा	१ जोर	१ वर्ष
६.	उनी जर्सी	१	३ वर्ष
७.	गरम पन्जा	१ जोर	२ वर्ष
८.	उनी अण्डरवेयर	२	२ वर्ष
९.	उनी गन्जी	२	२ वर्ष
१०.	उनी कम्बल	२	२ वर्ष
११.	टेरिकटनको बुसर्ट वा कमिज	१	२ वर्ष
१२.	टेरिकटनको पाइण्ट	१	२ वर्ष

अनुसूची-९

(नियम १४६ सँग सम्बन्धित)

ट्राफिक प्रहरीलाई दिइने पोशाक

(१) प्रारम्भिक पोशाकबाहेक अन्य पोशाक (युनिट):-

सि.नं.	विवरण	संख्या	खपत अवधि
१.	कटन पी क्याप	१	२ वर्ष
२.	पि क्यापको सेती टेरिकटनको खोल	२	१ वर्ष
३.	आकासे नीलो रंगको टेरिकटन कमिज	२	१ वर्ष
४.	गाढा नीलो पोलिस्टर टाई	१	२ वर्ष
५.	गाढा नीलो टेरिउल पाइन्ट	१	२ वर्ष
६.	अति गाढा नीलो टेरिउल पाइन्ट (जाडो मौसमको लागि)	१	२ वर्ष
७.	सेतो पन्जा पातलो (गर्मी मौसमको लागि)	१ जोर	१ वर्ष
८.	सेतो पन्जा बाक्लो (जाडो मौसमको लागि)	१ जोर	१ वर्ष
९.	कालो ज्याकेट (जाडो मौसमको लागि)	१	४ वर्ष

(२) इक्वीपमेण्ट (युनिट):-

<u>सि.नं.</u>	<u>विवरण</u>	<u>संख्या</u>	<u>खपत अवधि</u>
१.	पहेलो रेन सुट	१	२ वर्ष
२.	प्लोरोसेन्ट क्रसबेल्ट	१	४ वर्ष
३.	प्रहरी ब्याटन	१	५ वर्ष
४.	ब्याटन होल्डर	१	२ वर्ष
५.	नोटबुक होल्डर	१	२ वर्ष
६.	रिभल्भर पोज (अधिकृतहरूको लागि मात्र)	१	५ वर्ष
७.	गोली पोज (अधिकृतहरूको लागि मात्र)	१	५ वर्ष

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची- १०

(नियम १४७ सँग सम्बन्धित)

सशस्त्र प्रहरी, सुरक्षा प्रहरी तथा प्रहरी चेकपोष्टका प्रहरी

कर्मचारीलाई दिइने सामान तथा पोशाक

(क) व्यक्तिगत सामान:-

सि.नं.	विवरण	संख्या	खपत अवधि
१.	हेलमेट	१	१० वर्ष
२.	इन्ट्रोन्वन टुल	१	५ वर्ष
३.	वैव इक्युपमेण्ट सेट	१	४ वर्ष
४.	व्यक्तिगत डोरी	१	५ वर्ष
५.	खुकुरी	१	१० वर्ष
६.	जंगल हैट	१	३ वर्ष
७.	मेस टिन	१	३ वर्ष
८.	क्यारियर सहितको पानी बोतल	१	४ वर्ष

(ख) युनिट सामान:-

सि.नं.	विवरण	संख्या	खपत अवधि
१.	हत्कडी	६ जोर	१० वर्ष
२.	प्राथमिक उपचार बक्स	१	२ वर्ष
३.	दुर्बिन	१	१० वर्ष
४.	क्यामरा	१	१० वर्ष
५.	फिल्महरू	आवश्यक संख्या	१ वर्ष
६.	प्रिजनैटिक आयल कम्पास	२	१० वर्ष
७.	सम्बन्धित इलाकाको म्याप	३ सेट	५ वर्ष

८.	म्याप केस	२ सेट	२ वर्ष
९.	सर्भिस प्रोटेक्टर	२	२ वर्ष
१०.	भेरीलाई पेस्टोल	१	१५ वर्ष
११	टोटाहरू	आवश्यकतानुसार संख्या	१ वर्ष
१२.	पाल	आवश्यकतानुसार	६ वर्ष

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची- ११

(नियम १४७ सँग सम्बन्धित)

प्रहरी परिचरको लागि दिइने सामान तथा पोशाक

<u>सि.नं.</u>	<u>विवरण</u>	<u>संख्या</u>	<u>खपत अवधि</u>
१.	डांग्री	२ जोर	२ वर्ष
२.	पी.टी. गन्जी	४ थान	२ वर्ष
३.	निलो कट्टु	२ थान	२ वर्ष
४.	पी.टी. जुत्ता	२ जोर	२ वर्ष
५.	उनी मोजा	२ जोर	२ वर्ष
६.	गरम मोजा	२ जोर	२ वर्ष
७.	उनी जर्सी	१ थान	२ वर्ष
८.	ग्राउण्ड सिट	१ थान	३ वर्ष
९.	भुल	१ थान	३ वर्ष
१०.	कम्बल	२ थान	३ वर्ष
११.	पानी बर्सादी	१ थान	३ वर्ष
१२.	थाल, मग, कचौरा	१ सेट	२ वर्ष
१३.	उनी अण्डर ट्राउजर	१ थान	२ वर्ष
१४.	उनी अण्डर भेष्ट	१ थान	२ वर्ष
१५.	२४" को बाकस (टिनको)	१ थान	५ वर्ष

अनुसूची-१२

(नियम १५३ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

नेपाल प्रहरी

वैयक्तिक नोकरी विवरण

कम्प्युटर कोड

नोकरी विवरण:-															
(क) नाम:- (देवनागरीमा)				थर				(पहिलो)				(दोस्रो)			
NAME (IN CAPITAL)															
(Surname) (First Name) (Second Name)															
(ख) लिंग		(ग) धर्म		(घ) जन्म मिति वि.सं.				(ङ) जन्म स्थान							
				वर्ष		महिना		दिन							
(च) स्थायी ठेगाना		अञ्चल		जिल्ला				न.वि.स./गा.वि.स. टोल, वार्ड							
(छ) अस्थायी ठेगाना		अञ्चल		जिल्ला				न.वि.स./गा.वि.स. टोल, वार्ड							
(ज) टेलिफोन नम्बर		घर		एक्सटेन्सन				नागरिकताको प्रमाणपत्र							
		अफिस		एक्सटेन्सन				नम्बर		लिएको मिति		लिएको स्थान			
		आफू बसेको		एक्सटेन्सन				जन्म		महिना		दिन			
								अञ्चल		जिल्ला					
(ञ) वैवाहिक स्थिति		(ट) विवाहित भए श्रीमान/श्रीमतीको नाम						(ठ) प्रहरी सेवामा प्रवेश गर्नु अघिको पेशा							
		थर						अन्य							
(ड) बाजेको नाम				(ढ) बाजेको		अञ्चल		जिल्ला		न.वि.स./गा.वि.स. टोल, वार्ड					
				थर		अन्य		ठेगाना							
(ण) बाबुको नाम				(त) बाबुको		अञ्चल		जिल्ला		न.वि.स./गा.वि.स. टोल, वार्ड					
				थर		अन्य		ठेगाना							
(थ) शुरुको नियुक्ति मिति		(द) भर्ना मिति		(ध) भर्ना दर्जा		(न) शुरुको श्रे.यो.		(प) प्राविधिक/प्रशासन		(फ) भर्ना कार्यालय					
वर्ष		महिना		दिन		वर्ष		महिना		दिन					
(व) कार्य क्षेत्र		(भ) प्रहरी नम्बर		(म) सञ्चयकोष नम्बर		(य) बैंक नम्बर									
(र) परिचयात्क चिन्ह		(ल) वर्ण		(व) उचाई इन्च/फिट		(स) वजन पाउण्ड		(प) छती (इन्चमा)		आँखाको					
								फुलाउँदा		नफुलाउँदा					
								रङ्ग		चश्मा भएको/नभएको					
										पावर					
										दायाँ					
										बायाँ					
										रक्त समूह					
२) अन्यत्रबाट सरुवा/सेवा परिवर्तन/स्थायी भई आएको भए:															
विभाग/कार्यालय नाम		आदेश		नोकरी अवधि				कैफियत							
		नम्बर		मिति		देखि		सम्म							
		वर्ष		महिना		दिन		वर्ष		महिना					
								वर्ष		महिना					
३) इच्छाएको व्यक्तिको विवरण:															
क) नाम, थर.....				अन्य.....											
ख) स्थायी ठेगाना:-		अञ्चल.....		जिल्ला.....				न.वि.स./गा.वि.स. टोल, वार्ड							
ग) अस्थायी ठेगाना:-		अञ्चल.....		जिल्ला.....				न.वि.स./गा.वि.स. टोल, वार्ड							
घ) नाता.....															
ङ) टेलिफोन:-		१. घर.....		एक्सटेन्सन.....				२. अफिस.....		एक्सटेन्सन.....					
		२. आफू बसेको.....		एक्सटेन्सन.....											
स्वास्थ्य परीक्षणको हस्ताक्षर नाम:		भर्ना गर्ने अधिकृतको हस्ताक्षर नाम:		दायाँ		बायाँ		लेखिएबमोजिम छ भनी प्रमाणित गर्ने कार्यालय प्रमुखको हस्ताक्षर नाम:							
दर्जा कार्यालय मिति:		दर्जा कार्यालय मिति:						नाम: दर्जा कार्यालय मिति:							
कर्मचारीको औद्योगिक माथि लेखिएको विवरण ठीक छ भन्दा ठहरे कानून बमोजिम सहैला बुझाउँला भनी सही गर्ने															

कम्प्युटर कोड

४) परिवारको विवरण:- (बाबु, श्रीमती / श्रीमान बाहेक)

क्रम संख्या	नाम		नाता	नाता कोड	जन्म मिति			कैफियत
	थर	अन्य			वर्ष	महिना	दिन	

कम्प्युटर कोड

६) प्रमुख भई काम गरेको विवरण :-

क्र. सं.	कार्यालयको नाम	कार्यालयको कोड	वर्गीकृत क्षेत्र	अवधि						कैफियत
				देखि			सम्म			
				वर्ष	महिना	दिन	वर्ष	महिना	दिन	

कम्प्युटर कोड

७) शैक्षिक विवरण:-

क्र. सं.	शैक्षिक योग्यता	शैक्षिक योग्यता कोड	श्रेणी	अवधि						प्रमाणपत्र दिने संस्थाको नाम	देश	कैफियत
				देखि			सम्म					
				वर्ष	महिना	दिन	वर्ष	महिना	दिन			

८) तालीम/सेमीनार/गोष्ठी/कार्यालय/अध्ययन/भ्रमण/अन्य :-

क्र. सं.	नाम (विवरण)	कोड	स्तर	अवधि						इन्स्टीच्युट	देश	कैफियत
				देखि			सम्म					
				वर्ष	महिना	दिन	वर्ष	महिना	दिन			

कम्प्युटर कोड

वहाव (OVERFLOW)			ब्लक नं.-५					व्यहोरा (नोकरी विवरण)										
क्र.सं.	नोकरी विवरण	नोकरी कोड	दर्जा	दर्जा कोड	प्राविधिक वा प्रशासन	प्र. प्रा. कोड	निर्णय गर्ने कार्यालयको नाम	निर्णय कार्यालयको कोड	कार्यालयको नाम	कार्यालयको कोड	बर्गीकृत क्षेत्र	आदेश			वहाली			
												नम्बर	मिति		क्रम	वर्ष	महिना	दिन
													वर्ष	महिना				